

**Riksdagens
bankfullmäktiges
berättelse
2022**

Helsingfors 2023

B 18/2023 rd

**RIKSDAGENS
BANKFULLMÄKTIGES BERÄTTELSE
2022**

*

Till riksdagen

Helsingfors 2023

ISSN 1796-9808 (webbpublikation)

Riksdagens bankfullmäktiges berättelse

2022

Innehåll

Förord	4
Bankfullmäktiges sammansättning 2022.....	5
Del 1. Finlands Bank 2022.....	5
1.1 Finlands Banks uppgifter, bankfullmäktiges ställning och Finlands Banks förvaltning.....	5
Finlands Banks uppgifter och bankfullmäktiges ställning.....	5
Finlands Banks strategi och förvaltning	6
Direktionen.....	6
1.2 Europeiska centralbankens penningpolitik och omvärld.....	7
Penningpolitikens mål och verktyg.....	7
Den makroekonomiska omvärlden	8
Europeiska centralbanken normaliserade sin penningpolitik under berättelseåret	10
1.3 Finlands Banks verksamhet 2022	11
Beredning och genomförande av penningpolitiken	11
Finansiell stabilitet	13
Tillgångsförvaltning.....	14
Övrig verksamhet.....	17
Pengar och betalningar.....	22
1.4 Ärenden som behandlats i bankfullmäktige	24
Ärenden rörande förvaltningen och direktionen	24
Finlands Banks bokslut för 2022 och revision.....	24
Fastställande av resultaträkning och balansräkning samt förslag till vinstutdelning.....	26
Andra ärenden som behandlades.....	26
Del 2. Finansinspektionen under 2022.....	28
2.1 Finansinspektionens uppgifter, bankfullmäktiges ställning och Finansinspektionens förvaltning	28
Finansinspektionens uppgifter och bankfullmäktiges ställning.....	28
Finansinspektionens förvaltning.....	28
2.2 Finansinspektionens verksamhet 2022	29
Finansinspektionens mål och måluppfyllelse 2022	30
Bedömning av förändringar i tillsynen och tillsynsavgifter 2023.....	32
2.3 Handlagda ärenden och bankfullmäktiges bedömning av dem	33
Bankfullmäktiges bedömning av föregående år och Finansinspektionens åtgärder med anledning av den.....	33
Bankfullmäktiges bedömning av Finansinspektionens verksamhet	37
Del 3. Särskilda teman.....	38
Hur centralbankens styrräntor inverkar på inflationen	38
Centralbankernas beslut om den penningpolitiska hållningen	39
Penningpolitikens och finanspolitikens sammantagna inverkan på inflationen	40

Hushållens skuldsättning och skuldållbarhet.....	41
Räntehöjningen innebar en ny omvärld för många gäldenärer 2022	41
Hushållens skuldsättning kan förvärra den nedåtgående spiralen för ekonomin	43
Effektivare metoder behövs för att dämpa hushållens överdrivna skuldsättning.....	44
Finanssektorns beredskap stöder samhällets funktionsduglighet under alla omständigheter	46
Tryggande av dagliga betalningar vid allvarliga störningar och undantagsförhållanden	46
Statsrådets redogörelse om försörjningsberedskapen och beslut om målen med försörjningsberedskapen.....	46
Reglering som en del av infrastrukturens kristålighet	47
Finlands Banks ekonomiska resultat försämras när räntorna stiger	48
Balansräkningens struktur bestäms utifrån centralbanksuppgifterna	48
Finlands Banks balansräkning har ökat till följd av penningpolitiska åtgärder	49
Värdepapper med fast ränta som förvärvats av penningpolitiska skäl har finansierats med centralbanksinlåning med rörlig ränta	50
Finlands Banks resultatutsikter	51
Finlands Banks vinstutdelning till staten	52
Bilaga 1. Finlands Banks bokslut för 2022	53

Förord

Centralbankens främsta uppgift är att upprätthålla prisstabilitet. Under de senaste tio åren, sedan 2013, ligger inflationstakten under Europeiska centralbankens (ECB) inflationsmål på två procent, och problemet har snarare varit risken för deflation, dvs. en sänkning av prisnivån. Hösten 2021 började inflationstakten öka, och den stigande inflationen visade sig vara ett långvarigare fenomen än vad man till en början hade trott. Före utgången av 2022 hade den årliga förändringen i konsumentpriserna stigit till 9,1 procent.

Europeiska centralbanken har i enlighet med sitt mandat reagerat på den accelererande inflationen genom att höja sina centrala styrräntor sedan juli 2022. Räntorna har höjts i en rekordsnabb takt. Styrräntorna höjdes med sammanlagt 2,5 procentenheter fram till december, och räntorna har fortsatt att stiga under 2023. Höjningen av styrräntorna har återspeglats i marknadsräntorna. Exempelvis 12 månaders Euribor har stigit från negativa siffror i början av 2022 till nära fyra procent före mars 2023.

Räntehöjningen inverkar också på Finlands Banks resultat. Under normala förhållanden skapas en stor del av Finlands Banks resultat genom att Finlands Bank inte betalar ränta på sedelstocken på skuldsidan i sin balansräkning, men får ränteintäkter av utlåningen till affärsbanker. När räntorna har varit negativa har Finlands Bank också fått betydande inkomster av de insättningar som affärsbankerna gjort på centralbankskontot och på vilka det har betalats negativ ränta. När räntenivån blir positiv betalas det på affärsbankernas insättningar en positiv ränta som minskar Finlands Banks resultat. Som en del av Europeiska centralbankens penningpolitiska stimulansåtgärder har Finlands Bank till sin balansräkning köpt ett betydande antal finska statsobligationer med en ränta som ligger nära noll eller är negativ. Därför kommer Finlands Banks resultat i ljuset av de rådande ränteförväntningarna också under de närmaste åren att vara negativt innan reserveringarna ändras. De reserveringar som Finlands Bank har gjort under tidigare år täcker dock förlusterna så att det inte finns något behov av kapitalisering om de nuvarande räntescenarierna förverkligas.

Den här berättelsen är bankfullmäktiges årliga berättelse till riksdagen enligt 11 § 1 mom. 4 punkten i lagen om Finlands Bank (214/1998). Bankfullmäktiges berättelse till riksdagen för 2022 innehåller en del om Finlands Banks verksamhet och förvaltning (del 1) och en del om Finansinspektionens verksamhet och förvaltning (del 2) under året. Tredje delen av berättelsen innehåller fyra artiklar om särskilda teman, skrivna av experter från Finlands Bank.

Berättelsen bygger delvis på Finlands Banks årsberättelse, Finansinspektionens verksamhetsberättelse och en berättelse till bankfullmäktige från direktionen för Finansinspektionen.

De statistiska siffrorna i berättelsen baserar sig på de uppgifter som fanns tillgängliga i mars 2023.

Bankfullmäktiges sammansättning 2022

År 2022 bestod bankfullmäktige av följande riksdagsledamöter:

Holopainen, Mari

Jokinen, Kalle

Kankaanniemi, Toimi

Kiviranta, Esko

Lindtman, Antti

Mustajärvi, Markus

Orpo, Petteri

Viitanen, Pia

Vähämäki, Ville

Ordförande var Antti Lindtman och vice ordförande Toimi Kankaanniemi. Tredje medlem i arbetsdelegationen var Petteri Orpo och extraordinarie medlem Esko Kiviranta.

Sekreterare i bankfullmäktige var politices doktor *Lauri Kajanoja* fram till den 31 januari 2022 och ekonomie doktor *Kimmo Virolainen* från och med den 11 februari 2022 samt juris magister *Anne Hedman*. Rådgivare för bankfullmäktige var politices doktor *Roope Uusitalo*.

Del 1. Finlands Bank 2022

I den här delen återges verksamheten vid Finlands Bank och penningpolitiken i euroområdet under 2022. Fokus ligger på bankfullmäktiges verksamhet och de frågor som är centrala ur dess perspektiv. Finlands Banks verksamhet under året beskrivs mer detaljerat i webbpublikationen *Finlands Banks årsberättelse 2022*.¹

1.1 Finlands Banks uppgifter, bankfullmäktiges ställning och Finlands Banks förvaltning

Finlands Banks uppgifter och bankfullmäktiges ställning

Finlands Bank är en offentligrättslig inrättning som står under riksdagens garanti och vård. Dess ställning läggs fast i Finlands grundlag. Bankens verksamhet regleras av stadgan för Europeiska centralbankssystemet och lagen om Finlands Bank.

Som en nationell centralbank och som en del av Europeiska centralbankssystemet (ECBS) är Finlands Banks primära mål att upprätthålla prisstabilitet. Den ska medverka i den penningpolitiska beredningen och genomföra den penningpolitik som fastställts av Europeiska centralbankens (ECB) råd. Finlands Bank ska också främja ett stabilt och effektivt betalnings- och finanssystem samt skapa förutsättningar för stabil ekonomisk tillväxt och god sysselsättning. I verksamheten ingår också operativa centralbanksuppgifter som att ha hand om bankernas betalningssystem och borga för tillgången till kontanter och att se till att de är äkta. Dessutom ska banken sörja för att det sammanställs och offentliggörs statistik som behövs för ECB:s verksamhet.

Finlands Bank övervakas av bankfullmäktige, som består av nio riksdagsvalda ledamöter. Bankfullmäktiges uppgifter delas in i tre områden: övervakning, centrala förvaltningsuppdrag och andra uppgifter.

¹ Se <https://arsberattelse.finlandsbank.fi/>.

Bankfullmäktige lämnar årligen en berättelse till riksdagen om Finlands Banks verksamhet och förvaltning och om de viktigaste ärenden som det har behandlat. Dessutom kan bankfullmäktige vid behov lämna riksdagen berättelser om genomförandet av den monetära politiken och Finlands Banks övriga verksamhet.

Finlands Banks strategi och förvaltning

Sammanfattat går verksamhetsidén ut på att "Finlands Bank bygger en hållbar ekonomi och stabilitet". Verksamhetsidén bygger på lagstiftning och banken förverkligar den i egenskap av en nationell centralbank och medlem i Eurosystemet.

Verksamhetsidén kompletteras av ett sammandrag av Finlands Banks kärnuppgifter, det vill säga att

- upprätthålla prisstabilitet
- bidra till finansiell stabilitet
- sörja för ett effektivt och säkert betalningssystem
- stödja hållbar tillväxt och hög sysselsättning i Finland och EU.

Finlands Bank är enligt sin vision för 2030 en inflytelserik och respekterad centralbank som upprätthåller prisstabilitet och finansiell stabilitet under alla förhållanden med medborgarnas välfärd som mål. Visionen har delats upp i nio principer som styr verksamheten, och Finlands Banks värderingar fungerar som rättesnöre i verksamheten.

När utsikterna för den ekonomiska situationen och säkerhetsläget i Finland och Europa snabbt förändrades under 2022 reviderade Finlands Banks direktion i juni de strategiska prioriteringarna. Finlands Banks reviderade strategiska prioriteringar för 2023–2025 är följande:

- ECB:s penningpolitik i den förändrade inflationsmiljön
- förberedelser och försörjningsberedskap
- framtiden för betalningar i Europa
- makrotillsynspolitisk översyn på EU-nivå
- utövande av ekonomiskt-politiskt inflytande i Finland
- främjande av hållbar ekonomisk tillväxt och klimatmål i EU.

Andra viktiga element i ledningssystemet är fastställandet av dels arbetsfördelningen mellan direktionsmedlemmarna, dels avdelningarnas uppgifter och kärnprocesser. Centrala verktyg i verksamhetsstyrningen är också verksamhetsplaneringen, personal- och budgetramarna, en samlad riskbedömning samt bedömning av prestationsförmågan och utvecklingssamtal.

Direktionen

Finlands Bank leds av en direktion som består av dess ordförande, dvs. bankens chefdirektör, och två andra medlemmar. Direktionen har hand om Finlands Banks uppgifter och förvaltning, om inte något annat föreskrivs i lag.

Ordförande för direktionen är *Olli Rehn* och vice ordförande är *Marja Nykänen*. Tredje medlem i direktionen är *Tuomas Välimäki*. Marja Nykänens första mandatperiod som direktionsmedlem i Finlands Bank gick ut den 31 januari 2022. Bankfullmäktige utnämnde den 29 oktober 2021 Marja Nykänen till direktionsmedlem vid Finlands Bank för en ny femårsperiod som inleddes den 1 februari 2022 och förordnade samtidigt Marja Nykänen till vice ordförande i direktionen från och med den 1 februari 2022.

Sekreterare för direktionen är *Elisa Newby*, avdelningschef för ledningssekretariatet.

Enligt direktionens arbetsfördelning var ansvarsområdena följande:

Direktionens ordförande Olli Rehn

- beredning av penningpolitiken
- utövande av ekonomiskt-politiskt inflytande i Finland

- extern kommunikation
- internationella ärenden
- internrevision
- medlem av ECB-rådet
- Finlands representant i Internationella valutafondens (IMF) guvernörsstyrelse

Direktionens vice ordförande Marja Nykänen

- finansmarknadsfrågor
- makrotillsynspolitik
- statistik
- juridiska frågor
- ekonomi- och personalförvaltning
- säkerhets- och fastighetsfrågor
- hantering av risker i investeringsverksamheten och penningpolitiken
- processen för finansiell stabilitet
- verksamheten i pensionsfondens ledningsgrupp
- ordförande i Finansinspektionens direktion

Direktionsmedlem Tuomas Välimäki

- förvaltning av finansiella tillgångar
- genomförande av penningpolitik och marknadsoperationer
- akademisk forskning och forskning om transitionsekonomier
- kontantförsörjning och betalningsförmedling
- digitalisering och IT-frågor
- suppleant i ECB-rådet

1.2 Europeiska centralbankens penningpolitik och omvärld

Penningpolitikens mål och verktyg

Det primära målet för Europeiska centralbanken är att upprätthålla prisstabiliteten. Enligt ECB-rådets definition innebär detta att den årliga konsumentprisökningen ska vara i genomsnitt två procent på medellång sikt. Förutsatt att prisstabiliteten inte äventyras kan ECB också stödja andra mål för den ekonomiska politiken inom EU. Till dessa hör bland annat en balanserad ekonomisk tillväxt, en god sysselsättningsutveckling och bekämpning av klimatförändringen.

Realräntorna är ett viktigt medel för ECB att påverka penningpolitiken. Med realränta avses skillnaden mellan nominell ränta och förväntad inflation. I första hand påverkar ECB de korta realräntorna genom beslut om sina styrräntor, som avgör det pris som bankerna betalar för centralbanksfinansieringen. Realräntorna påverkar företagets investeringsbeslut, hushållens konsumtionsbeslut och den makroekonomiska utvecklingen.

Eurosystemet genomför ECB-rådets penningpolitik med hjälp av ett operativt styrsystem. Till de viktigaste komponenterna i systemet hör marknadsoperationerna, de stående faciliteterna och kassakravssystemet. Med hjälp av styrsystemet påverkas likviditeten i banksystemet och nivån på de korta marknadsräntorna. Vid likvidiserande marknadsoperationer kan motparterna anhålla om kredit från centralbanken mot säkerheter och vid likviditetsindragande transaktioner kan de låna in sitt likviditetsöverskott i centralbanken. Kassakravet skapar ett strukturellt likviditetsbehov för bankerna. I och med att den stående faciliteten ger möjlighet till (tillfällig) inlåning över natten och kredit till påföljande dag ges bankerna möjlighet att utjämna kortvariga fluktuationer i likviditeten.

Den penningpolitiska omvärlden har sedan den globala finanskrisen 2007–2010 fört med sig nya utmaningar för centralbankerna. För att hantera förändringarna i omvärlden har ECB i sin penningpolitik också använt sig av så kallade extraordinära åtgärder, däribland program för tillgångsköp, långfristiga refinansieringstransaktioner och negativa räntesatser på bankernas centralbanksinlåning. Målet med

åtgärderna har varit att trygga motparternas tillgång till likviditet, säkerställa den penningpolitiska transmissionsmekanismens funktion, garantera finansiell stabilitet på marknaden och lätta upp penningpolitiken.

Den makroekonomiska omvärlden

I början av år 2022 återhämtade sig ekonomin i euroområdet ännu från den djupa svacka som coronapandemin orsakat. Den ökade internationella efterfrågan efter pandemin, den kraftiga ökningen av importpriserna och de störningar i utbudet som pandemin orsakat accelererade inflationen. Anfallskriget som Ryssland startade i februari höjde kraftigt energipriserna och påskyndade inflationen globalt och i synnerhet i euroområdet som är beroende av importerad energi. Dyrare energi samt ökade geopolitiska spänningar och osäkerhet gjorde de ekonomiska utsikterna dystrare.

Diagrammen 1–10 sammanfattar den makroekonomiska och penningpolitiska utvecklingen i euroområdet, i vissa EU-länder och i Finland. År 2022 ökade bnp med 3,6 procent i euroområdet och med 2,1 procent i Finland (diagram 1). Konsumentprisinflationen och den underliggande inflationen tilltog exceptionellt snabbt i slutet av 2022 (diagram 2). Den underliggande inflationen beskriver prisutvecklingen exklusive energi- och livsmedelspriser. Både ECB:s penningpolitiska räntor och marknadsräntorna steg till följd av den gradvisa åtstramningen av penningpolitiken (diagram 3). Också räntorna på statsobligationer steg klart under året (diagram 4). Bostadspriserna började sjunka i Finland och deras uppgång avtog i hela euroområdet 2022 (diagram 5). De utestående bostadslånen ökade ytterligare i Finland år 2022, men ökningen stannade av i slutet av året (diagram 6). Räntorna på nya bostadslån steg både i euroområdet och i Finland (diagram 7). Ökningen av de utestående företagsobligationerna accelererade i början av 2022 men saktade av mot slutet av året (diagram 8). Både de genomsnittliga räntorna på utestående företagsobligationer (diagram 9) och räntorna på nya företagsobligationer steg klart år 2022 (diagram 10).

Diagram 1. Totalproduktion

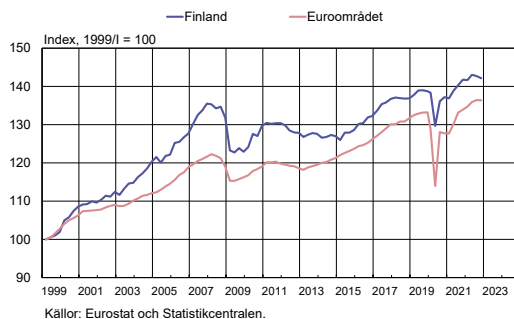

Diagram 2. Inflation

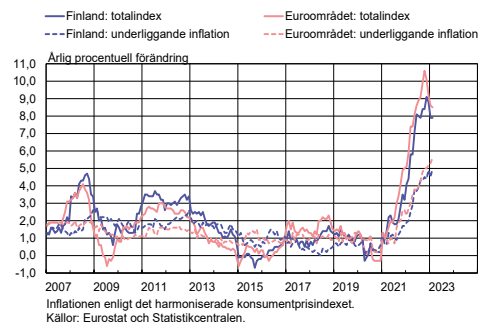

Diagram 3. Penningpolitiska räntor

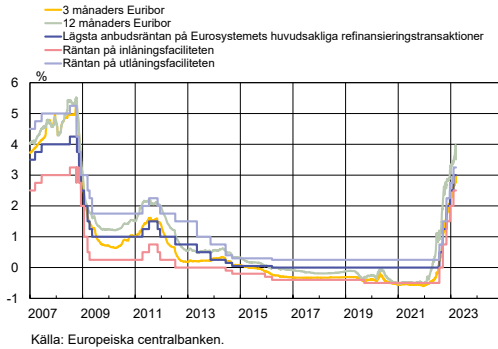

Diagram 4. Räntan på tioåriga statsobligationer

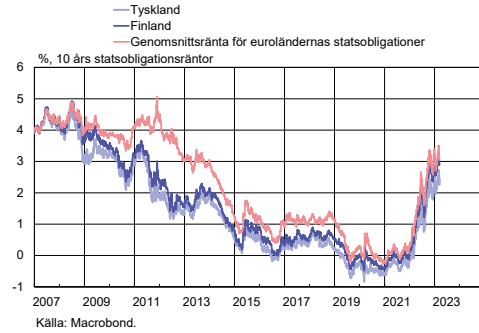

Diagram 5. Bostadspriser i Finland och i euroområdet

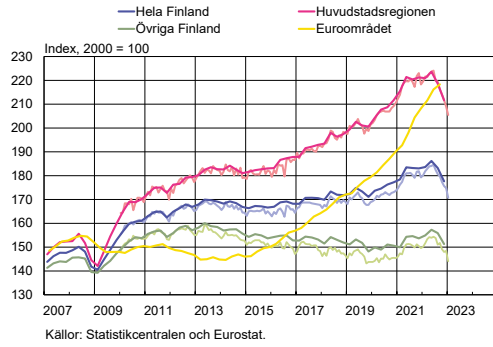

Diagram 6. Årlig förändring i de utestående bostadslånen

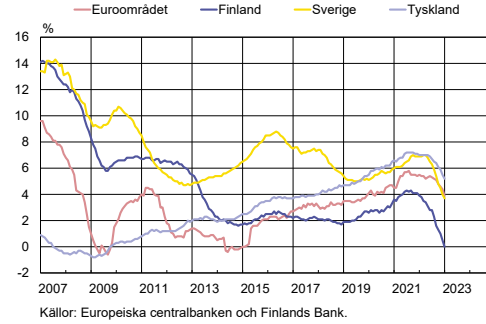

Diagram 7. Räntor på nya bostadslån

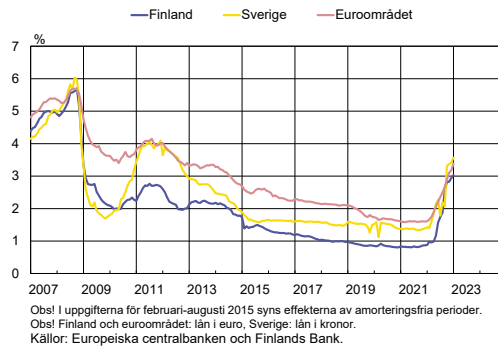

Diagram 8. Årlig förändring i utlåning till företag

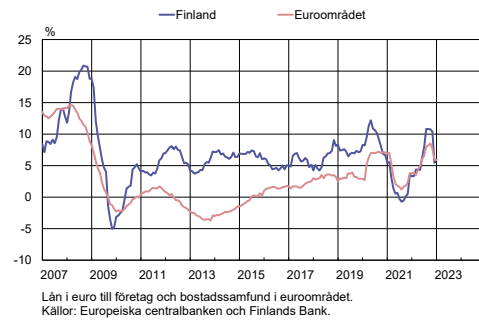

Diagram 9. Räkntor på lån till företag (lånestock)

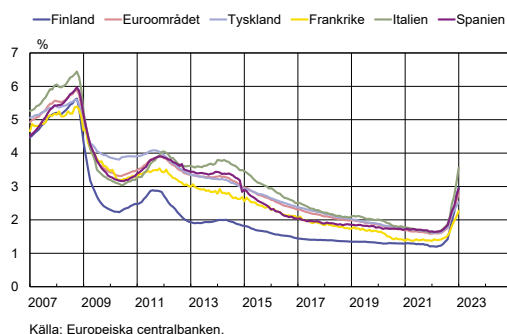
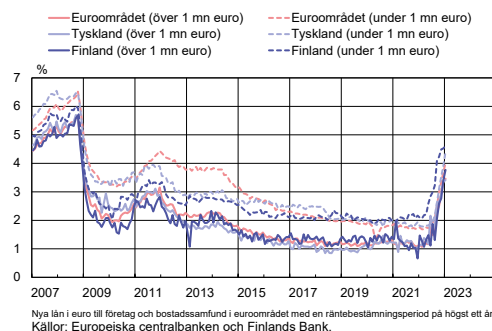

Diagram 10. Räkntor på nya lån till företag

Europeiska centralbanken normaliserade sin penningpolitik under berättelseåret

Före 2022 var räntorna exceptionellt låga och styrräntorna negativa. Inflationstakten förväntades vara fortsatt långsammare än inflationsmålet. Den globala ekonomiska kris som coronapandemin orsakade ledde till en ökad risk för deflation. Centralbankerna reagerade på den ekonomiska krisen genom att göra penningpolitiken mycket lätt, och vid den nedre räntegränsen stimulerades ekonomin genom köpprogram och långfristigare refinansieringstransaktioner.

Den kraftiga inflationsökningen ledde till att ECB inledde en normalisering av penningpolitiken, vilket innebar att värdepappersköp och andra extraordinära åtgärder stegvis avbröts och att styrräntorna igen blev det centrala penningpolitiska instrumentet. ECB-rådet beslutade i december 2021 om principerna för åtstramning av penningpolitiken. Nettotillgångsköpen av värdepapper skulle avslutas stegvis och styrräntorna höjas i euroområdet först efter det att nettotillgångsköpen av värdepapper hade upphört.

ECB avslutade nettotillgångsköpen av värdepapper i juli 2022. ECB fortsatte ändå att återinvestera kapitalet från förfallande obligationer. Vid sitt sammanträde i december 2022 beslutade ECB-rådet att gradvis minska antalet värdepapper som förvärvats till balansräkningen från och med mars 2023.

I räntepolitiken signalerades försiktighet. Räntorna i euroområdet hade länge legat exceptionellt nära den effektiva nedre gränsen, som de nominella räntorna ogärna ska sjunka under. Rådet ville undvika en för tidig åtstramning av penningpolitiken efter coronapandemin.

Eftersom inflationsökningen varit snabbare och långvarigare än väntat, har ECB-rådet sedan sammanträdet i juli 2022 höjt styrräntorna exceptionellt snabbt. Sammanlagt höjdes inlåningsräntan med 2,5 procentenheter i juli-december. ECB:s viktigaste styrräntor vid början av 2022 var -0,50 procent (inlåningsräntan), 0,00 procent (räntan på de huvudsakliga refinansieringstransaktionerna) och 0,25 procent (räntan på utlåningsfaciliteten). Vid utgången av 2022 uppgick de till 2,00 procent (inlåningsräntan), 2,50 procent (räntan på de huvudsakliga refinansieringstransaktionerna) och 2,75 procent (räntan på utlåningsfaciliteten). Rådet meddelade också att det sannolikt kommer att höja räntorna ytterligare under 2023.

Räntehöjningarna innebar slutet på en sju år lång period av negativa räntor i euroområdet. Samtidigt skedde en övergång från den framåtblickande vägledningen om styrräntorna till en policy där besluten fattas sammanträde för sammanträde utifrån färsk data.

Normaliseringen av penningpolitiken har lett till stramare finansieringsvillkor, vilket minskar inflationstrycket i ekonomin. Det är dock inte möjligt att på penningpolitisk väg få inflationen att omedelbart sjunka till en nivå nära prisstabilitetsmålet. Genom penningpolitiken kan man dock påverka inflationsutsikterna

på medellång sikt och det hur utbudsstörningar som höjer kostnadstrycket sprids till löner och inflationsförväntningar. Takten i den penningpolitiska åtstramningen bestäms av inflationsutsikterna och inflationsförväntningarna, och målet är att få inflationen att sjunka till två procent på medellång sikt.

Normaliseringen av penningpolitiken har hejdat ökningen av Eurosystemets balansräkning. I slutet av 2022 uppgick Eurosystemets konsoliderade balansräkning till cirka 8 000 miljarder euro, vilket motsvarar cirka 65 procent av bnp. Köpprogrammen utgör cirka 5 000 miljarder euro av balansräkningen.

Skillnaderna mellan euroländernas ekonomiska utveckling har utgjort ett särdrag i penningpolitiken i euroområdet. Detta kan i värsta fall leda till divergerande utveckling på ländernas finansmarknader och förhindra en lämplig transmission av den penningpolitiska hållningen till marknads- och låneräntorna. Utöver normaliseringen av penningpolitiken har också den allmänna osäkerheten om det ekonomiska läget och om skuldållbarheten för de offentliga finanserna bidragit till att de långa räntorna på statsobligationerna i euroområdet har stigit.

För den händelse att en omotiverad eller okontrollerad marknadsutveckling utgör ett allvarligt hot mot penningpolitikens genomslag i de olika euroländerna, har ECB-rådet tillgång till instrument för att skydda transmissionsmekanismen. Ett sådant instrument är möjligheten att flexibelt inrikta återinvesteringarna till stödköpsprogram föranlett av pandemin (PEPP, pandemic emergency purchase programme). Vidare beslutade rådet i juli 2022 om ett nytt instrument som skyddar transmissionen av penningpolitiken (TPI, transmission protection instrument).

En effektiv transmission av penningpolitiken under alla förhållanden stöder den penningpolitiska normaliseringen och bidrar till att uppnå inflationsmålet på medellång sikt. Till uppfyllelsen av prisstabilitetsmålet i euroområdet bidrar i väsentlig grad centralbankens självständighet i besluten om den penningpolitiska hållningen och hållbarheten i den offentliga sektorns skuldhanteringsförmåga.

1.3 Finlands Banks verksamhet 2022

Beredning och genomförande av penningpolitiken

Som medlem i Eurosystemet deltar Finlands Bank i att utforma, verkställa och fatta beslut om den gemensamma penningpolitiken. Finlands Banks chefdirektör Olli Rehn är medlem av Eurosystemets högsta beslutsfattande organ, ECB-rådet. Experter från banken medverkade i beredningen av de penningpolitiska besluten och det övriga bakgrundsarbetet och ingick i Eurosystemets penningpolitiska kommitté och kommitté för marknadsoperationer.

Finlands Bank svarar för genomförandet av penningpolitiken i Finland. Kreditinstituten i Finland har sina centralbankskonton i Finlands Bank och de kan delta i de penningpolitiska transaktionerna genom Finlands Banks förmedling. Finlands Bank har också deltagit i genomförandet av Eurosystemets utökade program för tillgångsköp.

Penningpolitiken präglades av stor osäkerhet under året. Den ekonomiska tillväxten var svag i början av året, men den förväntades bli starkare mot slutet av året. Inflationen, som klart överskridit ECB:s målnivå, förväntades avta i slutet av året i och med att de tillfälliga begränsningarna i utbudet till följd av coronapandemin frångicks. Rysslands angrepp på Ukraina i slutet av februari försvagade tillväxtutsikterna och ökade inflationstrycket betydligt. Inflationsprognosen för 2022 och 2023 reviderades upp betydligt i somras på grund av energiprisökningen.

Under 2022 skärpte ECB sin penningpolitik genom att höja styrräntorna, sluta utöka innehavet av penningpolitiska värdepapper, stegvis slopa de lättnader i villkoren för godtagbara säkerheter som hade införts under coronakrisen och försämra räntevillkoren för de långfristiga refinansieringstransaktionerna.

Nettotillgångsköpen inom ramen för köpprogrammet med anledning av pandemin (PEPP, pandemic emergency purchase program) upphörde i mars, och nettotillgångsköpen inom ramen för det utökade programmet för tillgångsköp (APP, asset purchase programme) i juli. I december beslutade ECB-rådet

minska återinvesteringarna av värdepapper som förvärvats inom det utökade tillgångsköpsprogrammet med i genomsnitt 15 miljarder euro per månad från början av mars 2023.

Eurosystemet genomförde inga nya riktade långfristiga refinansieringstransaktioner (TLTRO, targeted longer-term refinancing operations) under 2022. De första två TLTRO III-transaktionerna förföll till betalning och bankerna i Eurosystemet betalade tillbaka tilldelning från dem för sammanlagt 54 miljarder euro.

I oktober 2022 beslutade ECB-rådet ändra villkoren för den tredje serien av riktade långfristiga refinansieringstransaktioner (TLTRO III), och bankerna erbjöds möjlighet till frivillig förtida återbetalning av krediterna. Efter de ändrade räntevillkoren ökade bankerna återbetalningstakten i november och december. Bankerna i Eurosystemet gjorde förtida återbetalningar av TLTRO III-krediter för 826 miljarder euro och de finska bankerna för sammanlagt 6 miljarder euro.

ECB började höja styrräntorna sommaren 2022 för att säkerställa att inflationen sjunker tillbaka till inflationsmålet på två procent på medellång sikt. I juli beslutade ECB-rådet höja de tre viktigaste styrräntorna med 0,5 procentenheter. Räntehöjningarna var fortsatt branta under resten av året. ECB-rådet höjde styrräntorna med 0,75 procentenheter vid sitt penningpolitiska sammanträde i september, med ytterligare 0,75 procentenheter vid sitt sammanträde i oktober och med 0,5 procentenheter vid sitt sammanträde i december. Eurosystemets inlåningsränta, räntan på de huvudsakliga refinansieringstransaktionerna och räntan på utlåningsfaciliteten var 2,00 procent, 2,50 procent respektive 2,75 procent vid utgången av året. Budskapet var att räntehöjningarna fortsätter 2023.

Överskottslikviditeten i banksystemet i euroområdet, dvs. bankernas inestående medel i centralbanken utöver kassakravet, minskade från cirka 4 390 miljarder euro under den sista uppfyllandeperioden 2021 till cirka 4 080 miljarder euro under motsvarande period 2022. Bankernas inlåning i Finlands Bank utöver kassakravet uppgick i genomsnitt till 148 miljarder euro 2022, mot 151 miljarder euro under 2021. I genomsnitt var kassakravet endast cirka 3,8 miljarder euro.

Balansvärdet av bankens innehav av penningpolitiska värdepapper i bankens balansräkning ökade från 90 miljarder euro till 96 miljarder euro under 2022. Av detta belopp stod värdepapper förvärvade inom APP-programmet för 68 miljarder euro, medan värdepapper förvärvade inom PEPP-programmet stod för 28 miljarder euro. Vid slutet av 2022 uppgick värdet av finska statsobligationer och obligationer utgivna av statsbundna institutioner som förvärvats inom APP-programmet till 37,3 miljarder euro i Finlands Banks balansräkning, medan värdet av obligationer utgivna av europeiska institutioner uppgick till 2,1 miljarder euro. Värdepapper förvärvade inom ramen för PEPP-programmet rapporteras som en summa i Finlands Banks balansräkning. Finlands Banks PEPP-innehav består huvudsakligen av offentliga obligationer men också av företagsobligationer och säkerställda obligationer.

Finlands Banks penningpolitiska motparter bestod 2022 av 16 kreditinstitut. Det skedde inga förändringar bland de penningpolitiska motparterna jämfört med året innan. Motparterna bestod av finska kreditinstitut och nordiska bankers filialer i Finland.

ECB inledde i mars 2022 en gradvis avveckling av de säkerhetslättnader som hade införts på grund av coronapandemin. I den första fasen från och med juli höjdes bland annat värderingsavdragen för beräkning av säkerhetsvärdet för alla godtagbara tillgångar närmare nivån före coronapandemin.

Som ett led i avvecklingen av åtgärderna med anledning av coronapandemin beslutade Finlands Bank att från sitt ramverk för ytterligare lånefordringar från och med juli månad utesluta möjligheten att som säkerhet använda lånefordringar med en så kallad coronagaranti från den offentliga sektorn. Värdet av pantsatta säkerheter som Finlands Banks motparter lämnat in till Finlands Bank uppgick i genomsnitt till cirka 40 miljarder euro 2022, vilket var lika mycket som under 2021. Beloppet av pantsatta säkerheter började dock krympa mot slutet av året då bankerna betalade tillbaka tilldelning från de långfristiga refinansieringstransaktionerna.

I juli 2022 fattade ECB-rådet beslut om åtgärder för att ta större hänsyn till klimatet i genomförandet av penningpolitiken. En del av åtgärderna kommer också att gälla Eurosystemets ramverk för godtagbara säkerheter under kommande år.

År 2022 säkerställde Eurosystemet tillgången till globalt betydelsefulla valutor genom att fortsätta med befintliga valutaswappar med centralbankerna i Förenta staterna, England, Japan, Schweiz och Kanada. Eurosystemet förlängde vidare giltighetstiden för det bilaterala valutaswappavtalet med den kinesiska centralbanken fram till den 8 oktober 2025.

Eurosystemet fortsatte att säkerställa en tillräcklig likviditetsförsörjning i euro också för aktörer utanför euroområdet. ECB meddelade att repofaciliteten med centralbanker utanför euroområdet (EUREP, eurosystem repo facility for central banks), liksom det bilaterala swappavtalet (swap line) med den polska centralbanken som ingicks i mars och de bilaterala repokreditlinjerna (repo line) med centralbankerna i Albanien, Andorra, Norra Makedonien, Rumänien, San Marino och Ungern fortsätter att gälla fram till den 15 januari 2024.

I likhet med tidigare år var efterfrågan på tilldelning i dollartransaktionerna obetydlig.

Finansiell stabilitet

Rysslands anfallskrig i Ukraina och den energikris som kriget utlöste i Europa innebar stora utmaningar för ekonomin och det finansiella systemet i Finland 2022 då inflationen tog fart, de ekonomiska utsikterna försämrades och det blev dyrare att få finansiering. Ökningen av de nödvändiga utgifterna fick många hushåll och företag att dra åt svångremmen.

Bland annat hushållens växande skuldsättning bidrog till att öka riskerna för den finansiella stabiliteten. Energibolagens ökade finansieringsbehov och likviditetsutmaningar rubbade likaså den finansiella stabiliteten. Finlands Bank anser det viktigt att stödja betalningsförmågan för att undvika mycket utbredda betalningssvårigheter som rubbar den finansiella stabiliteten.

Stabiliteten i det finansiella systemet, risken för finanskriser och finanssystemets kriställighet kontrolleras med hjälp av makrotillsynspolitiska åtgärder. Makrotillsynspolitiken syftar också till att sörja för banksektorns kapitaltäckning.

Tack vare de regelverksändringar som tidigare genomförts i Finland hade bankerna starka kapitalbuffertar vid utbrottet av Rysslands anfallskrig och den energikris som följde på konflikten. Bankerna hade därmed förutsättningar att motstå de försämrade ekonomiska utsikterna och kunde upprätthålla finansieringen till ekonomin.

Finlands Bank och Finansinspektionen genomförde 2022 ett stresstest av banksektorn i Finland. Stresstestet byggde på ett fiktivt krisscenario, där de nordiska ländernas ekonomi och finansmarknad drabbades av globala ekonomiska och finansiella störningar. Enligt stresstestet har banksektorn i Finland god motståndskraft mot störningarna i scenariot. Kreditförlusterna skulle öka betydligt, men banksektorn skulle vara fortsatt kapitalstark.

Finlands Bank bedömde ändå att bankernas och låntagarnas kriställighet bör stärkas ytterligare, så att stabiliteten i hela det finansiella systemet kan säkerställas vid olika störningar och krisituationer även i fortsättningen. Bankerna bör till exempel mer målmedvetet gå in för att skapa beredskap för cyberrisiker i finanssektorn. Dessutom behöver myndigheterna effektivare metoder för att dämpa hushållens överskuldsättning.

Räntorna på nyutlåningen till hushåll och företag steg snabbt under andra halvåret 2022. Merparten av finländarnas lån är bundna till Euribor, som redan på våren låg på plus och därefter steg raskt. De stigande räntorna påverkar mest låntagare som har stora skulder i förhållande till inkomsterna och där rörlig ränta tillämpas på lånet och vars skuldbetalningsbördan redan är mycket stor.

Finlands Bank analyserade Rysslands anfallskrig i Ukraina och krigets konsekvenser för finska företag. De direkta konsekvenserna drabbade till en början företag som var verksamma i eller bedrev handel med Ryssland. De indirekta konsekvenserna för företagen i Finland och Europa är emellertid betydligt mer vidsträckt exempelvis till följd av dyrare priser på och sämre tillgång till energi och råvaror.

De kraftiga prisfluktuationerna på gas och el medförde betydande utmaningar för energibolagens likviditet, det vill säga betalningsförmåga. De högre säkerhetskraven på derivatmarknaden ökade också energibolagens behov av kortfristig finansiering.

Energibolagen använder derivatkontrakt, såsom terminer, för att säkra sin framtida avkastning mot fluktuationer i marknadspriset på energi. En elproducent kan exempelvis ingå ett terminskontrakt om att i framtiden sälja el till ett på förhand avtalat pris. Den som köper en eltermin förbinder sig i sin tur att i framtiden köpa el till ett fast pris. Säkerhetskraven för energiderivat som clearats centralt ökade rekordartat 2022, när priset på el och gas fluktuerade exceptionellt kraftigt på grund av energikrisen. Situationen tillspetsades särskilt vid månadsskiftet augusti–september och terminspriserna på energi steg till nya toppnoteringar.

Energiderivatmarknaden kan hota den finansiella stabiliteten, om likviditetsproblemen hos ett eller flera bolag som handlar med derivat sprider sig till det övriga finansiella systemet. Omfattande likviditetsproblem inom energibranschen skulle i sin tur leda till större kreditrisker för de banker som finansierat energibolagen. Finlands Bank analyserade under hösten de inhemska bankernas fordringar på energibolagen och utvecklingen av utlåningen till företag inom energisektorn. Läget på energiderivatmarknaden blev lugnare under september, när terminspriserna stabiliserades och de offentliga stödåtgärderna skingrade de omedelbara farhågorna om insolvens. Själva roten till problemen, energikrisen, är emellertid ännu inte över.

Tillgångsförvaltning

Finlands Banks finansiella tillgångar

Med Finlands Banks finansiella tillgångar avses de poster i balansräkningen som omfattas av bankens egen investeringsverksamhet, som vid utgången av 2022 uppgick till cirka 11 miljarder euro. Tillgångarna bestod av direkta investeringar i räntebärande värdepapper i euro och andra valutor, investeringar i aktie- och fastighetsfonder, bankens guldreserv och särskilda dragningsrätter (SDR, Special Drawing Rights) i Internationella valutafonden. De direkta och indirekta investeringarna i räntebärande värdepapper i euro och andra valutor tillsammans med SDR-innehavet utgör valutareserven. Värdet av Finlands Banks guldreserv var 2,7 miljarder euro vid utgången av 2022. De finansiella tillgångarna omfattar inte balansposter som härrör från Eurosystemets penningpolitiska refinansieringstransaktioner, såsom penningpolitiska köpprogram eller utlåning till affärsbanker.

Marknadsförhållandena var svåra under 2022, då avkastningen på både aktier och räntebärande värdepapper huvudsakligen var negativt globalt. Avkastningsutvecklingen för Finlands Banks finansiella tillgångar var dock endast svagt negativ, vilket särskilt berodde på att dollarn stärktes och guldvärdet steg.

Finlands Banks direktinvesteringar i räntebärande värdepapper uppgick till 5 676 miljoner euro vid utgången av 2022. Direktinvesteringarna bestod av statsobligationer och insättningar i centralbanker (58,9 %), obligationer utgivna av multinationella eller statsbundna institutioner (25,3 %), säkerställda obligationer med bakomliggande tillgångar (4,1 %), företagsobligationer (11,4 %) och kontantinstrument (0,3 %).

Direktinvesteringarna i fonder uppgick till 269 miljoner euro. De bestod i sin helhet av investeringen i BIS (Bank for International Settlements, Banken för internationell betalningsutjämnning) fond för gröna obligationer (Green Bond).

Under 2022 omfattade Finlands Banks långsiktiga tillgångsförvaltning aktie- och fastighetsinvesteringar, som genomfördes indirekt via fonder. Vid utgången av året var portföljens storlek 1 328 miljoner euro. Investeringarna i aktieportföljen har spridits till indexfonder som följer ett globalt index för utvecklade ekonomier och som beaktar hållbarhets- och klimatfrågor.

Finlands Banks fastighetsportfölj har spridits mellan flera europeiska onoterade fastighetsfonder som äger attraktivt belägna fastigheter som är lätta att hyra ut. Det säkerställer på lång sikt en jämn hyresavkastning på investeringarna.

Den totala avkastningen på Finlands Banks finansiella tillgångar 2022 var -0,18 procent, dvs. -24,3 miljoner euro.

På grund av de stigande räntorna var avkastningen på räntebärande värdepapper negativ, -192,9 miljoner euro. Avkastningen på investeringar i amerikanska dollar var -175,1 miljoner euro, på investeringar i engelska pund -17,6 miljoner euro och på investeringar i japanska yen -0,4 miljoner euro.

Mot slutet av året sjönk börskurserna från de historiskt höga värderingsnivåerna i början av året och närmade sig sitt långsiktiga genomsnitt. Till börskursernas nedgång under 2022 bidrog bland annat osäkerheten kring fortsatt ekonomisk tillväxt, ränteuppgången och de geopolitiska riskerna.

Trots börsfallet var företagens resultatförmåga fortsatt måttlig, även om det kan bli en utmaning för företagen framöver att upprätthålla vinstmarginalerna när den ekonomiska tillväxten börjar visa tecken på avmattning. Avkastningen på Finlands Banks aktieportfölj 2022 var -17,7 procent, dvs. -269 miljoner euro.

Den årliga avkastningen på investeringarna i fastighetsfonder varierar beroende på hyresintäkterna och värdeförändringarna på fastigheterna. Fjölåret var ett kärvt år på fastighetsmarknaden. Ränte- och prisuppgången skapade i kombination med de osäkra ekonomiska utsikterna ett tryck på värderingsnivåerna, även om hyresbetalningsförmågan hölls relativt normal. Avkastningen på Finlands Banks fastighetsportfölj 2022 var 6,7 procent, dvs. 10 miljoner euro, vilket är ett relativt gott resultat med tanke på marknadsläget.

Andel av Eurosystemets penningpolitiska fordringar

En betydande del, större än de finansiella tillgångarna, av Finlands Banks tillgångar består av värdepapper som förvärvats av penningpolitiska skäl och lånefordringar hos bankerna till följd av de penningpolitiska transaktionerna.

Eurosystemets penningpolitiska transaktioner genomförs decentraliserat mellan medlemsstaterna och ECB, och riskerna i och intäkterna av dem fördelas till stor del mellan de nationella centralbankerna.

Finlands Banks andel av Eurosystemets gemensamma penningpolitiska fordringar bestäms enligt den så kallade kapitalfördelningsnyckeln. Varje lands kapitalfördelningsnyckel är beroende av ekonomins relativa storlek. Vid utgången av 2022 var Finlands Banks andel 1,837 procent. De nationella centralbankerna bär emellertid själva riskerna i anknytning till de statsobligationer som förvärvas inom ramen för programmet för köp av offentliga värdepapper och stödköpsprogrammet föranlett av pandemin (PEPP).

Volymen av Eurosystemets penningpolitiska tillgångar minskade under 2022 med cirka 700 miljarder euro och uppgick vid utgången av året till cirka 6 300 miljarder euro. Minskningen speglar framför allt förtida återbetalningar av tilldelning från riktade långfristiga refinansieringstransaktioner (TLTRO, targeted longer-term refinancing operations). Nettotillgångsköpen inom ramen för programmet för köp av tillgångar (APP, asset purchase programme) och stödköpsprogrammet föranlett av pandemin (PEPP) upphörde under första halvåret 2022. Återinvesteringarna av kapitalet från förfallande värdepapper inom ramen för dessa program fortsätter också efter utgången av 2022.

Finlands Banks andel av de penningpolitiska tillgångarna minskade med cirka 13 miljarder euro och uppgick vid utgången av 2022 till cirka 106 miljarder euro.

Tabell 1.

Finlands Banks finansiella tillgångar och andel av penningpolitiska fordringar	31.12.2022 Mn euro	31.12.2021 Mn euro
Finansiella tillgångar	11 037	10 946
Guld	2 690	2 537
Valutareserv	6 864	6 720
Räntebärande värdepapper i euro	0	0
Investeringar i aktiefonder	1 328	1 513
Investeringar i fastighetsfonder	156	176
Andel av penningpolitiska fordringar	106 168	118 748
Refinansieringstransaktioner	24 327	40 446
Riktade refinansieringstransaktioner ¹	24 203	40 375
Andra refinansieringstransaktioner ¹	123	70
Obligationer inom programmet för tillgångsköp	53 757	50 121
Finländska statsobligationer och obligationer utgivna av statsbundna institutioner	37 295	34 554
Obligationer utgivna av europeiska institutioner ¹	5 056	4 859
Säkerställda obligationer ¹	5 085	5 019
Företagsobligationer ¹	6 321	5 688
Obligationer inom köpprogrammet med anledning av pandemin ²	28 046	28 070
Avslutade program	39	111
Värdepappersmarknadsprogrammet ¹	39	101
Köpprogrammen för säkerställda obligationer	0	10
Summa	117 206	129 694

1) Andel enligt kapitalfördelningsnyckeln (1,837% från 1.2.2020) av de nationella centralbankernas totala fordringar.
2) I tabellen upptas under köpprogrammet med anledning av pandemin fordringarna i Finlands Banks balansräkning.

Utöver de fordringar som presenterats i tabell 1 upptogs i Finlands Banks balansräkning fordringar inom Eurosystemet för 48 miljarder euro, som huvudsakligen består av Target2-balansposten. Finlands Banks balansomslutning vid slutet av 2022 uppgick till 190 miljarder euro.

Riskhantering

Att genomföra penningpolitiken och trygga stabiliteten och funktionen i det finansiella systemet hör till centralbankens kärnuppgifter. Detta uppdrag är förenat med risker som kan ge upphov till förluster. Finlands Bank upprätthåller riskberedskapen genom att sörja för en stark balansräkning, alltså genom att öka avsättningarna och andelen eget kapital samt sprida investeringarna.

Finlands Banks finansiella tillgångar exponeras för marknads-, kredit- och likviditetsrisker. Med marknadsrisker avses till exempel ogynnsam utveckling av valutakurser, räntor och aktiepriser.

Finlands Bank investerar en del av sina finansiella tillgångar på de internationella aktie- och fastighetsmarknaderna. Investeringarna görs via fonder och de bidrar till spridningen av övriga risker i balansräkningen.

Finlands Banks balansräkning har en strukturell ränterisk. Eurosystemet fastställer räntenivån på centralbanksinlåningen från affärsbanker på penningpolitiska grunder. Räntebeslutet har en direkt inverkan på bankens räntekostnader. Räntan på de penningpolitiska fordringarna är däremot i regel fast. Finlands Banks räntenetto sjunker följaktligen om räntan på centralbanksinlåningen stiger. Denna skillnad mellan räntebindningen för tillgångar och skulder i balansräkningen ger upphov till en strukturell ränterisk i Finlands Banks balansräkning.

Under de senaste åren har avkastningsnivån på värdepapper med en fast räntesats som förvärvats av penningpolitiska skäl varit låg. Under andra halvåret 2022 började Eurosystemets styrräntor stiga. Då steg också räntan på centralbanksinlåningen. På basis av rådande ränteförväntningar vid utgången av 2022 kommer denna finansieringskostnad att leda till ett negativt resultat för Finlands Bank under de kommande åren.

Den strukturella ränterisken i balansräkningen minskar när de penningpolitiska värdepapperen med fast ränta förfaller till betalning. Återinvesteringen av kapitalet från förfallande värdepapper bidrar till att bibehålla den strukturella ränterisken.

Övrig verksamhet

Finlands Banks roll i den finska ekonomiska politiken och prognoser för ekonomin i Finland

Finlands Bank tillhandahåller aktuell, oberoende och forskningsbaserad analys och expertis för beslutsfattare och hela det finska samhället. Finlands Banks fokus ligger på att identifiera problem och bedöma effekterna av alternativa handlingsmodeller. Finlands Banks ställningstaganden framförs bland annat i direktionsmedlemmarnas tal och i bankens uttalanden. Uttalandena baserar sig på de mål och den självständiga ställning som tillskrivits banken i lag och EU:s grundfördrag.

I sina uttalanden under 2022 fokuserade Finlands Bank i synnerhet på energikrisens konsekvenser för Finlands ekonomi och bedömningen av policyinsatserna med anledning av krisen. I likhet med tidigare år tog Finlands Bank fram analyser av den ekonomiska utvecklingen, den ekonomiska tillväxten på lång sikt och de offentliga finanserna, samt deltog i den inhemska ekonomisk-politiska debatten.

Höjningen av energipriserna påverkade under året kraftigt de ekonomier i euroländerna som är beroende av importerad energi och ledde till många olika stödåtgärder för att minska kostnadseffekterna för konsumenterna. Även om stödåtgärderna i anslutning till energikrisen internationellt sett har varit återhållsamma i Finland, kan alltför generösa och dåligt riktade stöd bromsa anpassningen av efterfrågan och upprätthålla en snabb inflation. Finlands Bank betonade att stödåtgärderna ska riktas till de svårast drabbade hushållen och genomföras så att de inte försämrar incitamenten för energibesparingar och investeringar som minskar energiförbrukningen.

Finlands offentliga finanser präglades av ett betydande strukturellt problem redan före coronapandemin, och den offentliga skuldkvoten har ökat klart under de senaste åren. Enligt Finlands Banks nya bedömning från december 2022 var hållbarhetsunderskottet cirka 13 miljarder euro, dvs. 4 procent av bnp. De offentliga finanserna måste stärkas efter kriserna för att Finland ska kunna säkerställa finansieringen av stigande åldersrelaterade och andra nödvändiga utgifter. I sina uttalanden 2022 framhöll Finlands Bank att Finland måste återgå till sådana utgiftsramar för statsfinanserna som tar oss närmare en balans i de offentliga finanserna. Det förutsätter både ett starkt politiskt engagemang för hållbara offentliga finanser och ett beslutsamt genomförande av reformer som förbättrar de offentliga tjänsternas produktivitet och förutsättningar för ekonomisk tillväxt på lång sikt.

Finlands Bank betonade också att det är angeläget att besluta om reformen av EU:s ekonomiska styrsystem utan onödiga dröjsmål. Det skulle bidra till att de finanspolitiska reglerna bättre stöder en långsiktig hantering av de offentliga finanserna och skapa svängrum för stimulerande åtgärder när ekonomin befinner sig i en recession.

Under 2010-talet ökade arbetsproduktiviteten långsammare i Finland än i de övriga nordiska länderna. De långsiktiga tillväxtutsikterna för Finlands ekonomi försämrades av att de investeringar som stöder en ökad arbetsproduktivitet är få, befolkningen i arbetsför ålder minskar och utbildningsnivån för de unga

åldersklasserna inte längre stiger. Finlands Bank har i sina ställningstaganden betonat att förutsättningarna för ekonomisk tillväxt kan förbättras genom satsningar på utbildning, forsknings- och innovationsverksamhet, utveckling av arbetsmarknaden, ökad arbetskraftsinvandring och främjande av integration.

Det primära syftet med Finlands Banks prognoser är att utgöra grund för euroområdet gemensamma penningpolitiska beredning och beslut. Finlands Banks prognos över den finska ekonomin tas fram som ett led i hela Eurosystemets prognos i samarbete med Europeiska centralbanken och Eurosystemet, och den publiceras i juni och december varje år. En betydligt snävare interimsprognois publiceras i mars och september varje år.

De prognoser som Finlands Bank tog fram under 2022 präglades tydligt av Rysslands anfallskrig mot Ukraina och dess eskalerande inverkan på energikrisen och inflationen. Dessa försvagade tillväxtutsikterna för Finlands ekonomi. Under 2022 reviderades prognoserna för den ekonomiska tillväxten klart nedåt, särskilt prognoserna för 2023.

I interimsprognoisen i mars framhövdes att Rysslands anfallskrig mot Ukraina väsentligt förändrade utsikterna för Finlands ekonomiska utveckling under de närmaste åren. På grund av den stora osäkerheten tog Finlands Bank fram två scenarier för interimsprognoisen i mars. Det gynnsammare scenariot byggde på antagandet att accelereringen av inflationen och nedgången i exportefterfrågan blir måttliga och att ekonomin relativt snabbt anpassar sig till den nya situationen. Enligt detta scenario ökar totalproduktionen med 2 procent under 2022 och med 1,5 procent under 2023. Det negativare scenariot räknade med att kriget drar ut på tiden, att den ekonomiska krisen i Ryssland fördjupas och att Finlands ekonomi anpassar sig långsamt till situationen. Enligt detta scenario blir den ekonomiska tillväxten endast cirka 0,5 procent under både 2022 och 2023. Inflationen väntas stiga till 5 procent under 2022 och därefter sjunka till 3 procent under 2023.

I Finlands Banks prognos i juni beräknades den ekonomiska tillväxten ligga mellan de två scenarier som tagits fram i mars. Inflationen förväntades stiga på grund av högre råvaru- och energipriser och förvärrade flaskhalsar i produktionen till följd av kriget. Den tilltagande osäkerheten i ekonomin väntades försämra både konsumtions- och investeringsutsikterna. Finlands Bank förutspådde att den ekonomiska tillväxten kommer att ligga vid 1,7 procent under 2022 och sedan minska till 0,5 procent under 2023 på grund av kriget. Den ekonomiska tillväxten förväntades dock stiga till 1,5 procent under 2024 i takt med att svårigheterna i den globala ekonomin minskar och inflationen saktar in. Effekterna av kriget och coronapandemin förväntades minska gradvis.

I interimsprognoisen i september kom Finlands Bank med det tydliga budskapet att risken för recession hade ökat på grund av energikrisen och den kraftigt stigande inflationen. Enligt interimsprognoisen förväntades Finlands ekonomi växa med 2,2 procent under 2022, tack vare den starka utvecklingen under första halvåret, och krympa med 0,3 procent under 2023. Tillväxten förutspåddes åter stiga till drygt en procent 2024, dvs. nära den finska ekonomins långsiktiga tillväxtpotential. Finlands Bank framhöll vidare att den exceptionellt höga inflationen tär på hushållens köpkraft och att konsumenternas förtroende är mycket lågt. Trycket på konsumentpriserna beräknades inte lätta förrän 2023, då energiprisökningen väntades sakta in.

Finlands Bank bedömde i decemberprognosen att ekonomin skulle krympa lite mer under 2023 än vad som antogs i september. Bnp förväntades minska med 0,5 procent 2023 och tillväxten återhämta sig till 1,1 procent 2024. Prisfallet på råolja och råvaror ansågs dämpa ökningen av konsumentpriserna, medan de höga elpriserna ansågs upprätthålla pristrycket särskilt under vintermånaderna. Det ackumulerade kostnadstrycket förväntades påverka priserna på livsmedel, konsumtionsvaror och tjänster med eftersläpning. Inflationen väntades avta under 2023 när flaskhalsarna i produktionen lättar, åtstramningen av penningpolitiken börjar få genomslag och den inhemska efterfrågan minskar. Osäkerheten var fortfarande stor i slutet av 2022, men hade dock minskat något under året.

Forskning

Finlands Bank har som mål att bedriva forskning på internationell toppnivå och genom forskningen stödja beredningen av penningpolitiken och politiken för finansiell stabilitet samt inflytandet i Eurosystemet. Forskningen bedrivs av ekonomavdelningarna, främst på avdelningen för penningpolitik och

forskning på forskningsenheten samt vid forskningsinstitutet för tillväxtmarknader (BOFIT). Utöver fast anställda forskare tar bägge enheterna också emot gästforskare via ett välbesökt gästforskarprogram och anlitar akademiskt meriterade utomstående rådgivare. Tyngdpunkterna i forskningen ligger på penning- och makrotillsynspolitik, makroekonomi, finansmarknaden och dess reglering samt tillväxtekonomierna.

Finlands Banks forskningsarbeten publicerades i ledande ekonomiska tidskrifter under 2022. Bankens nya forskningsprojekt behandlade bland annat transmissionen av penningpolitiken och inflationsförväntningarna. Vid Finlands Banks forskningsinstitut för tillväxtmarknader präglades 2022 främst av behovet av aktuell analys och kommunikation till följd av Rysslands anfallskrig.

Finlands Banks undersökningar presenterades under 2022 vid ett flertal evenemang ordnade av Eurosystemet samt vid evenemang i Finland och utomlands. I augusti höll Finlands Bank en temasession under rubriken Financial Literacy, household finance and beliefs vid årsmötet för Central Bank Research Association (CEBRA) i Barcelona och seminariet Workshop on Banking and Institutions i samarbete med Strasbourg University och Fordham University. I september stod Finlands Bank värd för en vetenskaplig hybridkonferens under rubriken Monetary Policy in the Post-Pandemic Era tillsammans med den europeiska organisationen CEPR (Centre for Economic Policy Research).

I oktober arrangerade Finlands Banks forskningsinstitut för tillväxtmarknader i samarbete med FN-universitetets institut för forskning om utvecklings ekonomi UNU-WIDER en internationell konferens om tillväxtekonomiernas skuldfrågor och nya gröna finansieringsinstrument (Debt and Innovative Finance in Developing Countries).

Under 2022 arrangerade Finlands Bank dessutom ett flertal korta forskningsseminarier, huvudsakligen i hybridform. Finlands Banks experter publicerade flera engelskspråkiga kolumner på VoxEU och artiklar om sina undersökningar i SUERF:s publikationsserie Policy Briefs.

Statistik

Sammanställning av statistik är en av Finlands Banks lagstadgade uppgifter. Finlands Bank svarar på användarnas informationsbehov genom att aktivt utveckla statistikfunktionen och säkerställa att den är aktuell, adekvat och heltäckande också i en föränderlig omvärld. Finlands Bank sammanställer själv statistik över monetära finansinstitut, investeringsfonder, värdepapper och betalningar. Däremot sammanställs betalningsbalansstatistiken och statistiken över finansiella risker av Statistikcentralen.

I Finlands Banks statistik 2022 var de kraftiga rörelserna på finansmarknaden föremål för användarnas intresse. Framför allt inom industri- och energisektorn accentuerades företagens omfattande och akuta finansieringsbehov, och företag i dessa branscher tog fler nya lån än tidigare. Efter en livlig inledning på året mattades bostads- och bolånemarknaden av mot årets slut. Hushållens finansiella kostnader ökade i och med uppgången i räntorna, men enligt statistiken var bankernas bolånerelaterade problem fortsatt små.

Under 2022 harmoniserade Finlands Bank försäkrings- och värdepappersstatistiken och inledde en ny insamling av statistik om betalningar och svikliga förfaranden. Därtill deltog Finlands Bank aktivt i samarbetet inom statistikområdet som en del av Europeiska centralbankssystemet. Prioriterade samarbetsområden var beredningen av programmet Integrated Reporting Framework och klimatindikatorerna för finanssektorn.

Bristfällig klimatstatistik och avsaknad av jämförbara data över den finansiella sektorn har länge försvårat bedömningen av riskerna med klimatförändringarna och finansieringen av klimatomställningen. En expertgrupp tog med nya arbetssätt fram metoder för att skapa och testa indikatorer. Indikatorer utvecklades för att beskriva fysiska risker och omställningsrisker som klimatförändringen medför för den finansiella sektorn. De första indikatorerna publicerades i början av 2023.

Internationell verksamhet och internationellt samarbete

Europeiska centralbankssystemet och Eurosystemet

ECB-rådet är det högsta beslutande organet i Eurosystemet. Det består av ECB:s sex direktionsmedlemmar och centralbankscheferna i de 19 länder som har infört euron (från och med 1.1.2023 uppgår ländernas antal till 20).

Finlands Banks chefsdirektör Olli Rehn är medlem av ECB-rådet. Suppleant är direktionsmedlemmen Tuomas Välimäki.

ECB-rådet sammanträder i genomsnitt två gånger i månaden. Penningpolitiska sammanträden hålls med sex veckors mellanrum. Vid de övriga sammanträdena behandlas ECB:s och Eurosystemets övriga uppdrag och ansvarsområden. ECB-rådet fattar också banktillsynsbeslut som gäller betydande kreditinstitut i euroområdet.

Chefsdirektören är också medlem av ECB:s allmänna råd, som består av ECB:s ordförande och vice ordförande samt cheferna för de nationella centralbankerna i EU-länderna.

Finlands Banks ledning och experter medverkade i arbetet i Europeiska centralbankssystemet på alla beredningsstadier inom systemet. Banken hade minst en medlem i varje kommitté och i de flesta arbetsgrupper som sorterar under kommittéerna.

Internationella valutafonden

Internationella valutafonden (IMF, International Monetary Fund) är en organisation som består av 190 medlemsländer. Dess uppgift är att främja internationellt samarbete, öppen och regelbaserad internationell handel, hållbar ekonomisk tillväxt och finansiell stabilitet.

Finlands Banks chefsdirektör är Finlands representant i IMF:s styrelse som är valutafondens högsta beslutande organ.

Finlands Bank utövar inflytande i IMF:s verksamhet också i den nordisk-baltiska valkretsen, som i IMF:s direktion representeras av en gemensam direktionsmedlem. Uppdraget togs 2020 över av Mika Pösö. Hans treåriga mandatperiod varade till slutet av 2022. Länderna i valkretsen tar fram gemensamma ställningstaganden i policyfrågor som behandlas av IMF:s direktion. Under perioden 2020–2022 låg beredningsansvaret hos Finland. Finlands Bank och finansministeriet tog fram ställningstagandena tillsammans.

Valkretsens verksamhet styrs av den nordisk-baltiska monetära och finansiella kommittén (Nordic-Baltic Monetary and Financial Committee, NBMFC), där vice ordföranden i Finlands Banks direktion Marja Nykänen är medlem.

Efter coronapandemin återgick IMF till att ordna sina vår- och årsmöten i Washington DC, där också Finlands Bank var närvarande. IMF:s möten är viktiga för det internationella samarbetet, och i samband med dem hölls också möten i Internationella monetära och finansiella kommittén (IMFC, International Monetary and Financial Committee). Diskussionerna gällde de globala ekonomiska utsikterna, den globala finansiella stabiliteten och aktuella ekonomisk-politiska utmaningar. Rysslands anfallskrig mot Ukraina fördömdes allmänt av mötesdeltagarna.

I sina anföranden vid vår- och årsmötena betonade IMF:s verkställande direktör Kristalina Georgieva behovet av beslutsamma policyåtgärder och enighet i det internationella samfundet. Hon tog också upp osäkerheten kring de ekonomiska utsikterna, den ökade kriskänsligheten i världen och den svåra politiska omvärlden. Globala utmaningar, såsom livsmedelskrisen, energikrisen och klimatförändringar, kan lösas genom internationellt samarbete.

Samarbetet i Europeiska unionen

Finlands Bank är medlem i EU:s Ekonomiska och finansiella kommitté (Economic and Financial Committee, EFC). Kommittén har till uppgift att främja samordningen av den ekonomiska politiken mellan medlemsländerna och delta i beredningen av arbetet i rådet för ekonomiska och finansiella frågor (Ekofin).

Under 2022 sammanträdde EFC 13 gånger i sin fullständiga sammansättning, som omfattar centralbankerna. Kommittén diskuterade bland annat konsekvenserna av det ryska anfallskriget för ekonomin och finansmarknaden, energipriser och derivatmarknaden för energi, sanktionerna mot Ryssland, stöd-paketen till Ukraina och de ekonomiska och finansiella konsekvenserna av klimatförändringarna. Kommittén beredde också gemensamma ställningstaganden inför internationella möten.

Finlands Bank medverkar också i arbetet inom flera EU-kommittéer och institutioner som främjar stabiliteten i bank- och finanssystemet. Den viktigaste av dem är Europeiska systemrisknämnden (European Systemic Risk Board, ESRB), där Finlands Banks chefsdirektör är styrelsemedlem. Under 2022 behandlade ESRB:s styrelse bland annat konsekvenserna av det ryska anfallskriget för finansmarknaden och för finansiella stabilitetsrisker och diskuterade bland annat sårbarheterna i EU:s finansiella system och systemets motståndskraft mot kriser. Därtill diskuterade ESRB:s styrelse EU-ländernas makrotillsyns-politik och makrotillsynsåtgärder.

Banken för internationell betalningsutjämning

Finlands Banks chefsdirektör deltar i BIS (Bank for International Settlements) regelbundna centralbanks-chefsmöten. På mötena diskuteras utvecklingen inom världsekonomin och finansmarknaden samt ärenden som är viktiga för centralbanksverksamheten.

Nordiskt samarbete

Finlands Bank har nära kontakter med de övriga nordiska centralbankerna. De nordiska centralbankscheferna samlas årligen för att behandla aktuella frågor.

De nordiska centralbankscheferna träffades i Oslo i november 2022. Centralbankscheferna diskuterade bland annat inflationsrelaterade frågor och säkerheten i betalningssystemen. Vice centralbankscheferna träffades två gånger, i april i Reykjavik och i december i Oslo.

Samarbetet mellan experter på Finlands Bank och experter från de övriga nordiska centralbankerna främjas regelbundet vid olika möten kring teman som tangerar flera olika avdelningars arbete.

Kommunikation

Finlands Banks kommunikation och dess tillförlitlighet fick ökad betydelse under 2022. Rysslands attack mot Ukraina i februari 2022 blev startskottet till en exceptionell period i Finlands Bank. Bedömningen av de ekonomiska utsikterna och utmaningarna efter coronapandemin förbyttes i studier och analyser av krigets ekonomiska konsekvenser. I Finlands Banks interna kommunikation betonades utmaningarna med hybridarbete och säkerhetsmiljön.

Centralen för ekonomiskt kunnande inledde sin verksamhet vid Finlands Banks myntmuseum i januari 2022. Centralens verksamhet främjar finländarnas ekonomiska kunnande och stöder den nationella strategin för ekonomiskt kunnande, som genomförs under justitieministeriets ledning. Finlands Bank är Finlands enda fullvärdiga medlem i Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling OECD:s (Organisation for Economic Co-operation and Development) internationella nätverk för finansiell utbildning (OECD-INFE).

Finlands Bank höll öppet hus för allmänheten i sin huvudbyggnad och på Myntmuseet vid månadskiftet september–oktober 2022. Huvudteman för evenemanget var konst och historia, pengar och betalningar samt ekonomiskt kunnande. Evenemanget lockade under tre dagar sammanlagt cirka 5 100 besökare.

Pengar och betalningar

Kontanter och penningförvaltning

Finlands Bank handlar tillsammans med övriga kontantförsörjningsparter för att säkerställa tillgången till äkta sedlar av acceptabel kvalitet. Samarbetet har fått allt större betydelse under de senaste åren.

Användningen av kontanter minskade betydligt 2020 och 2021 till följd av coronapandemin, men ökade på nytt i början av 2022 när pandemin lättade och turismen återhämtade sig. Användningen av kontanter ökade mer än väntat när Ryssland i slutet av februari 2022 anföll Ukraina och människorna reserverade extra kontanter för att gardera sig mot eventuella störningar i betalningstjänsterna. ECB:s höjningar av styrräntorna under sommaren och hösten avspeglades också tillfälligt i att antalet återlämnade sedlar till Finlands Bank ökade.

Enligt en konsumentenkät som Finlands Bank genomförde i mars 2022 hade tillgången till kontanter blivit sämre och konsumenterna upplevde framför allt att tillgången till kontanter på bankkontoren hade försvagats. Samtidigt lyfte emellertid Rysslands anfallskrig fram kontanternas viktiga betydelse för beredskapen inför eventuella kriser. Finlands Bank rekommenderar att hushållen ska ha så pass mycket kontanter hemma att de klarar sig under störningar i betalningstjänsterna som kan pågå i till och med 72 timmar.

Enligt Finlands Banks konsumentenkät i mars 2022 använder cirka sju procent av de tillfrågade kontanter som betalningssätt vid inköp av dagligvaror. Europeiska centralbankens SPACE-undersökning om betalningsvanorna visar på ett liknande resultat. Finlands Bank publicerade också en analys av kostnaderna för massbetalningar. Enligt analysen var kortbetalning det förmånligaste betalningssättet: år 2018 kostade en enskild kortbetalning samhället uppskattningsvis 15 cent, en kontantbetalning 22 cent och en betalningsöverföring 25 cent.

Finlands Bank lade i mars 2022 fram en lagmotion om att trygga en tillräcklig nivå på kontanttjänsterna. Enligt Finlands Bank är det ändamålsenligt att inleda ett lagstiftningsprojekt som definierar nivån för kontanttjänster, tillgången till och insättningen av kontanter samt acceptansen av kontanter som betalningsmedel. Euro Legal Tender Expert Group (ELTEG) gjorde en utredning av kontanternas ställning i hela euroområdet och publicerade också en slutrapport om ämnet.

År 2022 påträffades redan för andra året i rad ett historiskt lågt antal förfalskade eurosedlar i Finland och euroområdet. I Finland påträffades 469 förfalskade sedlar och 1 826 förfalskade mynt. Bland de förfalskningar som påträffades var valören 20 euro vanligast med totalt 229 stycken.

Digitala centralbankspengar

Eurosystemet inledde 2021 ett omfattande undersökningsprojekt om digitala centralbankspengar, en digital euro. Under 2022 fattade Eurosystemet ett flertal beslut om den digitala eurons egenskaper, men något beslut om utgivning har ännu inte fattats.

Om den digitala euron förverkligas har medborgarna tillgång till centralbankspengar i digital form. Syftet med en digital euro är att stärka centralbanksvalutans roll som ankare för det monetära systemet samt att öka Europas strategiska autonomi och främja konkurrensen när det gäller betalningstjänster i euroområdet.

År 2022 inrättades under ledning av Finlands Bank en nationell uppföljningsgrupp för en digital euro. Gruppen består av betaltjänstleverantörer, representanter för banksektorn och myndigheter. Undersökningsfasen slutförs hösten 2023, varefter ECB-rådet fattar beslut om projektets fortsättning.

Betalnings- och avvecklingssystem

Till Finlands Banks övervakningsuppgifter hör bedömning av systemrisker, policyarbete för att främja effektiva betalningar och analysarbete till stöd för dessa uppgifter. Finlands Bank bidrar till den fortsatta

utvecklingen av betalningar. Sommaren 2022 utvecklades i Finland inom ramen för myndighetssamarbetet ett kontosystem inom försörjningsberedskapen för att säkerställa dagliga betalningar vid allvarliga störningar i samhället eller under undantagsförhållanden.

Finlands Bank offentliggjorde i samband med Betalningsforum i maj 2022 sina riktlinjer för elektroniska betalningar, som sammanfattar bankens syn på effektiva betalningssystem. Betalningsrådet i Finland konstaterade på sitt sammanträde i september 2022 att insatser för att främja omedelbara betalningar kräver samarbete mellan aktörer på ett bredare plan.

Finlands Bank fortsatte under 2022 att utveckla betalnings- och avvecklingsystems simulatorm (BoF-PSS3). Vid slutet av augusti ordnades det 20:e simulatorseminariet i Helsingfors. Under 2022 fortsatte också utvecklingsprojektet mellan Finlands Bank och ECB för att ta fram en ny analysmiljö och ett simulatorprogram för TARGET-tjänster till Eurosystemet.

Finlands Bank tillhandahåller Eurosystemets gemensamma TARGET-tjänster för de nordiska finansmarknadsaktörerna. Tjänsterna omfattar TARGET2-betalsystemet, TIPS-systemet för omedelbara betalningar och T2S-plattformen för avveckling av värdepapperstransaktioner. TARGET-systemen fungerade tillförlitligt och utan betydande störningar under hela 2022. Under 2022 gjordes fler övningar än tidigare med deltagarna i Finlands Banks system för att testa beredskapen för undantagsförhållanden.

I sitt eget delsystem TARGET2-Suomen Pankki hade Finlands Bank 23 nordiska banker och anslutna system som kontokunder vid utgången av 2022. Under 2022 förmedlades dagligen i genomsnitt 4 350 betalningar till ett värde av totalt cirka 49 miljarder euro via TARGET2-Suomen Pankki. Antalet betalningar per dag ökade med 21 procent och värdet av betalningarna med 20 procent jämfört med 2021.

Det nuvarande TARGET2-systemet, som togs i bruk 2007, ersätts med det nya T2-betalningssystemet som en del av konsolideringsprojektet T2-T2S. Under 2022 förberedde Finlands Bank övergången till T2-systemet tillsammans med de övriga centralbankerna och gav deltagarna teststöd. På grund av de utmaningar som uppstod under testningen beslutade ECB-rådet att flytta fram övergången från slutet av 2022 till mars 2023.

I enlighet med ECB-rådets beslut skulle alla betaltjänstleverantörer som deltar i TARGET2-systemet och som förbundit sig att använda SEPA-direktgirering, kunna nås via TIPS-systemet för omedelbara betalningar (TARGET Instant Payment Settlement) före februari 2022. Syftet är att främja övergången och tillgången till omedelbara betalningar i euroområdet. Alla finska banker som förmedlar SEPA-direktgireringar hade beredskap att ta emot direktgireringar via TIPS-systemet inom utsatt tid.

T2S-systemet är den plattform som Eurosystemet använder för avveckling av värdepapperstransaktioner. Finlands värdepapperscentral Euroclear Finland (EFi) ansluter sig till T2S-systemet i september 2023. Under 2022 förberedde Finlands Bank anslutningen av EFi till T2S-systemet tillsammans med ECB och gav de kommande T2S-deltagarna stöd vid övergången till systemet.

I dag har varje nationell centralbank inom Eurosystemet sina egna system för hantering av de tillgångar som används som säkerheter för Eurosystemets penningpolitiska refinansieringstransaktioner. Eurosystemet ersätter dessa totalt 20 nationella system med det gemensamma ECMS-säkerhetshanteringsystemet (Eurosystem Collateral Management System) som tas i bruk 2024. Finlands Bank inledde i slutet av 2022 samtester av ECMS-förbindelserna och förberedde användartesterna för Eurosystemets motparter.

1.4 Ärenden som behandlats i bankfullmäktige

Ärenden rörande förvaltningen och direktionen

Vid utgången av året hade direktionsmedlemmarna bland annat följande medlemskap i anknytning till tjänsteutövningen:

Direktionens ordförande *Olli Rehn*

- ECB-rådet och allmänna rådet, medlem
- Europeiska systemrisknämnden (ESRB), styrelsemedlem
- Internationella valutafonden (IMF), styrelsemedlem

Direktionens vice ordförande *Marja Nykänen*

- EU:s ekonomiska och finansiella kommitté (EFC), ledamot
- Finansinspektionens direktion, ordförande

Direktionsmedlem *Tuomas Välimäki*

- ECB-rådet och allmänna rådet, suppleant för chefsdirektören

Dessutom hade direktionsmedlemmarna andra bisysslor och förtroendeuppdrag som bankfullmäktige godkänt med stöd av 17 § i lagen om Finlands Bank (214/1998).

Finlands Banks bokslut för 2022 och revision

Finlands Bank följer de ekonomibaserade bokföringsprinciper och tekniker som har godkänts av ECB-rådet, och boksluten utarbetas enligt dessa harmoniserade principer. Bankfullmäktige fastställer grunderna för bankens bokslut på framställning av direktionen enligt 11 § i lagen om Finlands Bank.

Vid sitt möte den 16 december 2022 behandlade bankfullmäktige grunderna för upprättandet av bokslutet. På förslag av direktionen beslutade bankfullmäktige att öka valutakursavsättningen med ett belopp som motsvarar valutakursvinsterna (15,2 miljoner euro i slutet av september) och minska avsättningen för prisdifferenser på värdepapper med nettobeloppet av försäljningsresultaten och värderingsförlusterna av värdepapper (355,3 miljoner euro i slutet av september). Avsättningen för realvärde utökas inte på grund av förlustresultatet. Den generella avsättningen minskas så mycket som det behövs för att uppnå ett nollresultat (71,7 miljoner euro i slutet av september). Av pensionsfondens underskott täcks tre miljoner euro genom att minska pensionsavsättningen. Resten av räkenskapsperiodens underskott täcks i bokslutet med en pensionsfondsavgift på tio miljoner euro.

Finlands Banks balansomslutning för 2022 är 189 811 miljoner euro och räkenskapsårets resultat är noll efter att avsättningarna minskats. Avsättningen för valuta- och prisdifferenser minskades med 165 miljoner euro för att täcka värderingsförlusterna på de finansiella tillgångarna. Därtill minskades den generella avsättningen med 47 miljoner euro för att täcka det negativa resultatet för verksamheten. Räkenskapsårets bokslut presenteras i detalj i en bilaga till denna berättelse.

Finlands Banks revisorer

Riksdagen förrättade den 18 juni 2019 valet av revisorer för Finlands Bank och suppleanter för dem. Senare förrättades ett fyllnadsval. År 2022 var följande personer revisorer och personliga suppleanter för dem:

Mika Kari, riksdagsledamot

suppleant *Tuula Väätäinen*, riksdagsledamot

Jukka Kopra, riksdagsledamot

suppleant *Jukka Mäkynen*, riksdagsledamot
Katri Kulmuni, riksdagsledamot
suppleant *Raimo Piirainen*, riksdagsledamot
Lotta Kauppila, CGR
suppleant *Hannu Riippi*, CGR
Timo Tuokko, CGR
suppleant *Anna Lind*, CGR

Riksdagsledamot *Mika Kari* var revisorernas ordförande. Sekreterare var CGR *Lotta Kauppila*.

Revision 2021

Revisorerna, det vill säga riksdagsledamöterna *Mika Kari*, *Katri Kulmuni* och *Jukka Kopra* samt CGR *Lotta Kauppila* och CGR *Timo Tuokko*, granskade den 8–11 mars 2022 Finlands Banks bokslut, bokföring och förvaltning för 2021.

CGR-samfundet KPMG Oy Ab granskade bankens räkenskaper och bokslut i enlighet med artikel 27 i stadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken och revisorerna tog del av rapporten över granskningen.

I sammandraget av revisionen för räkenskapsåret 2021 står det att revisorerna förutsätter att Finlands Bank fäster uppmärksamhet vid följande frågor:

- motståndskraft mot allvarliga störningar på finansmarknaden och i ekonomin samt återhämtning från allvarliga störningssituationer,
- allmän resiliens, funktionssäkerhet och försörjningsberedskap under alla förhållanden i plötsliga situationer i samhället,
- tillräcklig datasäkerhetsstandard för bankens samarbetsparter,
- fortsatt möjlighet att använda olika betalningssätt och tillgång till kontanter under alla förhållanden, samt
- utvecklingen av den digitala euron.

I fråga om Finansinspektionen påpekar revisorerna att tillsynsavgifterna och arbetsbördan för Finansinspektionens personal är koncentrerade till vissa tillsynsobjekt.

Revisorerna konstaterar vidare att de har beaktat försämringen av bankens resultat för räkenskapsperioden och förstärkningen av balansräkningen som en följd av penningpolitiken. Finlands Banks resultat och verksamhet har stor samhällslig betydelse.

Revision 2022

Revisorerna, det vill säga riksdagsledamöterna *Mika Kari*, *Katri Kulmuni* och *Jukka Kopra* samt CGR *Lotta Kauppila* och CGR *Timo Tuokko*, granskade den 1–3 mars 2023 Finlands Banks bokslut, bokföring och förvaltning för 2022.

CGR-samfundet KPMG Oy Ab granskade bankens räkenskaper och bokslut i enlighet med artikel 27 i stadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken och revisorerna tog del av rapporten över granskningen.

I sammandraget av revisionen för räkenskapsåret 2022 konstateras följande:

Revisorerna har beaktat försämringen av bankens resultat för räkenskapsperioden och förstärkningen av balansräkningen som en följd av den bedrivna penningpolitiken. Denna utveckling förväntas fortsätta. Finlands Banks resultat och verksamhet har stor samhällelig betydelse. Revisorerna har inget att anmärka på skötseln av Finlands Banks ekonomi.

Dessutom konstaterades det att revisorerna också tidigare har noterat hushållens relativt höga skuldsättning. Inflationen och ränteuppgången understryker detta. När den ekonomiska framtidsbilden är oklar finns det skäl att titta på de svaga signalerna i omvärlden. Snabba förändringar i omvärlden förutsätter tillgång till information i rätt tid och utan dröjsmål. De system för uppföljning av ekonomin som skapats tidigare kan inte alltid svara på dagens behov av information så gott som i realtid.

När det gäller Finansinspektionen konstaterade revisorerna att Finansinspektionen har utarbetat en ny strategi för 2023–2025 med visionen att vara en proaktiv och förutseende tillsynsmyndighet. För att trygga Finansinspektionens finansiella hållbarhet tog Finansinspektionen i början av 2022 initiativ till en ändring av lagen om Finansinspektionens tillsynsavgift. Revisorerna anser att initiativet är motiverat för att säkerställa skötseln av Finansinspektionens uppgifter.

Fastställande av resultaträkning och balansräkning samt förslag till vinstutdelning

Enligt 21 § i lagen om Finlands Bank (214/1998) ska hälften av Finlands Banks vinst överföras till reservfonden, medan återstoden av vinsten ska reserveras för statens behov. Bankfullmäktige kan enligt lagen besluta att vinsten ska användas på något annat sätt, om detta är motiverat med hänsyn till bankens ekonomiska ställning eller reservfondens storlek.

Fastställande av resultaträkning och balansräkning för 2021 samt förslag till vinstutdelning

Bankfullmäktige fastställde den 25 mars 2022 bankens resultaträkning och balansräkning för 2021 enligt revisorernas utlåtande.

Direktionens förslag till vinstutdelning för 2021 byggde på bestämmelserna om bokslut, monetära inkomster och vinstanvändning i lagen om Finlands Bank (214/1998) såväl som på bankens strategi och riktlinjerna i bankens balansräkningspolicy. Målen är enligt dem att riskhanteringen och kostnadseffektiviteten ska ge möjlighet till en stabil och i relation till det egna kapitalet skälig vinstutdelning samt att en stabil vinstutdelning ska vara möjlig utan att bankens soliditet äventyras.

Bankfullmäktige beslutade den 25 mars 2022 att Finlands Banks vinst för berättelseåret, det vill säga 52 463 892,85 euro, ska disponeras på följande sätt: med stöd av 21 § 2 mom. i lagen om Finlands Bank (214/1998) ska 26 163 892,85 euro överföras till reservfonden, medan återstoden, det vill säga 26 300 000,00 euro, ska reserveras för statens behov.

Fastställande av resultaträkning och balansräkning för 2022 samt förslag till vinstutdelning

Bankfullmäktige fastställde vid sitt sammanträde den 24 mars 2023 Finlands Banks resultaträkning och balansräkning för 2022 och beslutade som en åtgärd gällande resultatet för räkenskapsperioden 2022 att vinst inte ska delas ut för räkenskapsperioden 2022.

Andra ärenden som behandlades

Till bankfullmäktiges viktigaste arbetsformer hör att föra diskussioner med Finlands Banks direktion om den ekonomiska utvecklingen globalt, i euroområdet och i Finland, om ECB:s monetära politik och det finansiella systemet i euroområdet samt om andra aktuella frågor som gäller ekonomisk politik, penningpolitik och finanssektorn.

Vid mötena behandlades upprepade gånger beslut som skärper penningpolitiken på grund av den accelererande inflationen samt konsekvenserna av besluten. Särskild uppmärksamhet ägnades åt beslut om att höja ECB:s styrräntor och avsluta penningpolitiska köpprogram. Ett annat tema som flera gånger behandlats vid bankfullmäktiges sammanträden gällde de risker som kriget i Ukraina medför samt hur västländernas ekonomiska sanktioner mot Ryssland påverkar vår ekonomi.

Bankfullmäktige gjorde en resa till Washington DC och New York den 16–22 oktober 2022. Under resan träffade delegationen amerikanska myndigheter och marknadsaktörer, den färska Nobelpristagaren i ekonomiska vetenskaper och representanter för internationella organisationer samt förde diskussioner med Finlands beskickningar i USA. Diskussionerna handlade bland annat om utsikterna för den globala ekonomin och ekonomin i Förenta staterna, den monetära och ekonomiska politiken, läget och utsikterna på aktiemarknaden, utmaningarna i låginkomstländer samt aktuella geo- och säkerhetspolitiska frågor.

Del 2. Finansinspektionen under 2022

I den här delen återges Finansinspektionens verksamhet och EU:s finansiella tillsyn under 2022. Fokus ligger på bankfullmäktiges verksamhet och frågor som är centrala ur dess perspektiv. Finansinspektionens verksamhet under 2022 beskrivs mer detaljerat i publikationerna *Finansinspektionens verksamhetsberättelse 2022* och *Direktionens berättelse till bankfullmäktige om Finansinspektionens verksamhet 2022*. Berättelserna finns tillgängliga på Finansinspektionens webbplats.

2.1 Finansinspektionens uppgifter, bankfullmäktiges ställning och Finansinspektionens förvaltning

Finansinspektionens uppgifter och bankfullmäktiges ställning

Finansinspektionen är administrativt knuten till Finlands Bank, men är oberoende i sina beslut. Syftet med Finansinspektionens verksamhet är att se till att kreditinstituten, försäkrings- och pensionsanstalterna och andra lagfästa tillsynsobjekt bedriver en stabil verksamhet, att de försäkrade förmånerna tryggas och att det allmänna förtroendet för finansmarknadens funktionssätt upprätthålls. Till uppgifterna hör också att främja god praxis på och allmänhetens kunskaper om finansmarknaden.

Bankfullmäktige övervakar den allmänna ändamålsenligheten och effektiviteten i Finansinspektionens verksamhet. I sin tillsyn över ändamålsenligheten utvärderar bankfullmäktige hur det lagfästa målet har nåtts. Bankfullmäktige övervakar den allmänna effektiviteten framför allt utifrån hur personalstyrkan och budgeten generellt sett utvecklas i förhållande till arbetsuppgifterna, marknadsutvecklingen och förändringarna i lagstiftningen.

Bankfullmäktige utnämner Finansinspektionens direktionsmedlemmar och, på framställning av direktionen, även direktören. Direktionen ska enligt 10 § i lagen om Finansinspektionen (878/2008) minst en gång om året lämna bankfullmäktige en berättelse om målen för Finansinspektionens verksamhet och hur målen har uppfyllts. I detta ingår en bedömning av vilka förändringar som väntas ske i tillsynen och deras inverkan på avgiftsinkomsterna samt vilka åtgärder de väntade förändringarna kräver.

Finansinspektionens förvaltning

Finansinspektionen leds av en direktion. Direktionen ska lägga upp särskilda mål och besluta om riktlinjerna för Finansinspektionens verksamhet. Den ska också styra och övervaka hur målen uppfylls och hur riktlinjerna iakttas. Dessutom ska direktionen bland annat behandla Finansinspektionens årliga budget och underställa den Finlands Banks direktion för fastställelse.

År 2022 var följande personer medlemmar respektive personliga suppleanter i Finansinspektionens direktion:

Ordförande

Marja Nykänen, vice ordförande i Finlands Banks direktion

Vice ordförande

Leena Mörttinen, understatssekreterare, finansministeriet, till och med den 8 december 2022
Pauli Kariniemi, avdelningschef, finansministeriet, från och med den 9 december 2022

Övriga medlemmar

Heli Backman, avdelningschef, överdirektör, social- och hälsovårdsministeriet, till och med den 8 september 2022

Minna Lehmuskero, övermatematiker, social- och hälsovårdsministeriet, från och med den 9 september 2022

Lasse Heiniö, filosofie kandidat, försäkringsmatematiker (SGF)

Leena Kallasvuo, ekonomie magister

Vesa Vihriälä, arbetslivsprofessor i ekonomi, Helsingfors universitet, till och med den 2 juni 2022
Martti Hetemäki, arbetslivsprofessor, Aalto-universitetet, Helsingfors universitet, från och med den 9 september 2022

Suppleanter

Suppleant för Marja Nykänen var avdelningschef *Katja Taipalus*. Suppleant för Leena Mörttinen var lagstiftningsråd, enhetschef *Janne Häyrynen* till och med den 14 november 2022. Suppleant för Pauli Kariniemi var lagstiftningsråd *Paula Kirppu* från och med den 9 december 2022. Suppleant för Heli Backman var övermatematiker *Minna Lehmuskero* till och med den 8 september 2022. Suppleant för Minna Lehmuskero var direktör *Jaana Rissanen* från och med den 9 september 2022.

Direktör för Finansinspektionen var vicehäradshövding och ekonom *Anneli Tuominen* till och med den 14 juni 2022 och juris doktor *Tero Kurenmaa* från och med den 15 juni 2022.

Finansinspektionen fick ny direktör när den långvariga direktören Anneli Tuominen utsågs till Europeiska centralbankens företrädare i tillsynsnämnden. Bankfullmäktige utnämnde vid sitt sammanträde den 3 juni 2022 Tero Kurenmaa till direktör för Finansinspektionen för en mandatperiod på fem år från och med den 15 juni 2022. Utnämningen skedde på framställning av Finansinspektionens direktion.

Sekreterare i direktionen var Finansinspektionens chefsjurist *Pirjo Kyyrönen*.

2.2 Finansinspektionens verksamhet 2022

Finansinspektionens direktion har lämnat sin berättelse om Finansinspektionens verksamhet 2022 till bankfullmäktige. I berättelsen beskrivs tillståndet på finansmarknaden och Finansinspektionens strategi och hur målen för 2022 utfallit. Dessutom redogör berättelsen för det årliga samrådet med finansmarknadsaktörerna och för hur Finansinspektionen i sin verksamhet har beaktat de uppmaningar som bankfullmäktige framförde i sin berättelse för 2021. I slutet av berättelsen presenteras en bedömning av förändringarna i tillsynen och tillsynsavgifterna 2023. Direktionens berättelse till bankfullmäktige finns i sin helhet tillgänglig på Finansinspektionens webbplats.

I direktionens berättelse för 2022 konstateras det att finanssektorns verksamhetsmiljö förändrades avsevärt under berättelseåret. Rysslands angrepp på Ukraina ledde till att energipriserna steg och inflationen snabbt accelererade, vilket medförde att många centralbanker började strama åt penningpolitiken globalt. Förändringarna i penningpolitiken, den fortsatta coronapandemin och den osäkerhet som Rysslands anfallskrig orsakat medförde att marknadsräntorna steg mycket snabbt och den allmänna riskviljan försvagades. Osäkerheten på finansmarknaden återspeglades bland annat i stramare finansieringsvillkor och en förändring i prissättningen av finansiella instrument. Samtidigt sjönk aktieindexen som beskriver aktiekursernas utveckling inom de ledande ekonomiska områdena. I och med att energipriserna och levnadskostnaderna steg, ökade också oron bland annat över skuldållbarheten hos hushållen, husbolagen, företagen och staterna.

Också i Finland försvagades den ekonomiska tillväxten under 2022, trots att situationen för företagen fortfarande var överkomlig och investeringarna måttliga. Företagens och konsumenternas förtroende för ekonomin sjönk dock till de sämsta siffrorna i mätningshistorien. I slutet av året sjönk priserna på gamla aktiebostäder, färre bostadskrediter lyftes jämfört med tidigare år och antalet bostadsköp minskade. Antalet påbörjade byggprojekt minskade också och det beviljades färre bygglov. Hushållens skuldsättning fortsatte öka i och med att skulderna ökade snabbare än inkomsterna.

Finanssektorn i Finland har förblivit solvent trots att omvärldsförhållandena har försämrats. När förhållandena har försämrats har man vid tillsynen fäst särskild uppmärksamhet vid riskhanteringen.

Finansinspektionens mål och målpuppfyllelse 2022

Målen för Finansinspektionens strategi fördelar sig på tre teman:

- tillsyn som speglar omvärldsförändringar
- god kvalitet och effektivitet
- expertis och gott anseende.

Finansinspektionens fem strategiska projekt framskred som planerat 2022. De strategiska projekten är: 1. Tillsyn över den allt mer digitaliserade finanssektorn, 2. Beredskap inför störningar, 3. Integrering av klimatförändringen i tillsynen, 4. Tillsyn över förhindrandet av penningtvätt och 5. Fastställande av minimnivån på tillsynen. Av it-projekten avancerade tre av fem som planerat.

Finansinspektionens indikatorer mäter hur de kritiska framgångsfaktorerna har utfallit. Resultatet av framgångsfaktorerna räknas som ett viktat medelvärde av resultaten av dess underindikatorer. År 2022 låg fokus på nio olika framgångsfaktorer och 24 underindikatorer. Av dessa uppnåddes målvärdet i fråga om två framgångsfaktorer och nio indikatorer, medan målvärdet inte uppnåddes för sju faktorer och 15 indikatorer. Det sämsta resultatet för indikatorerna gällde behandlingstiden för sanktionsärenden. Finansinspektionen påförde under året tre påföljdsavgifter och två ordningsavgifter samt gav två offentliga varningar. Behandlingstiden för ett påföljdsbeslut var förenlig med målet. Orsaken till att målet inte kunde nås var personalomsättningen och bristen på resurser vid behandlingen av sanktionsärenden. Tillämpningen av den uppdaterade sanktionsprocessen inleddes under berättelseåret och dess syfte är att effektivisera behandlingen av sanktionsärenden.

I samband med utvecklingsprojektet för Finansinspektionens strategi 2023–2025 bedömdes hur målen för strategiperioden 2020–2022 har nåtts. Substansärendena inom tillsynen uppfylldes i enlighet med planen. Strategins övriga mål, expertis och gott anseende samt god kvalitet och effektivitet, har uppfyllts relativt väl.

Tillsyn som speglar förändringar i omvärlden

År 2022 intensifierade Finansinspektionen tillsynen som gäller kreditrisker, likviditetsrisker och situationen på refinansieringsmarknaden, risker som är kopplade till it- och cybersäkerhet, marknadsrisker och värderingsfrågor, riskhantering och styrsystem samt börsbolagens regelbundna och fortgående informationsskyldighet.

Makrotillsyn

Finansinspektionens direktion beslutade i juni 2022 att höja buffertkraven (så kallade O-SII-buffertar) med 0,5 procentenheter för två kreditinstitut som är viktiga för det finansiella systemet i Finland. De höjda kraven gäller från början av 2023.

I juni 2022 rekommenderade Finansinspektionen att bankerna utöver en återbetalningstid på 25 år och en ränta på sex procent beaktar att de kostnader för låneskötsel som beräknats på dessa grunder i regel ska utgöra mindre än 60 procent av nettoinkomsterna för den som söker lån. Finansinspektionen meddelade i september närmare anvisningar om genomförandet av rekommendationen. Rekommendationen trädde i kraft i början av 2023.

Tillsyn över bankerna

I tillsynen över de banker som övervakas av Europeiska centralbanken var de viktigaste prioriteringarna som berör de finska bankerna följderna av energikrisen och beredskapen inför klimatrisker.

Temabedömningen av klassificeringen av problemkrediter och nedskrivningarna hos företagskunder hos de banker som står under Finansinspektionens direkta tillsyn stärkte tillsammans med de bank-specifika inspektionerna uppfattningen om att de finska bankerna har omfattande problem med att iakta regleringen inom detta delområde. Bristerna gällde till exempel identifiering av lån som berördes

av flexibla amorteringsarrangemang, metoder för värdering av säkerheter för problemkunder och bedömning av förväntade kreditförluster.

Tillsyn över försäkringssektorn

laktagandet av tidsfristerna för handläggningen av ersättningar för lagstadgade skadeförsäkringsslag övervakades effektivt under berättelseåret. Finansinspektionen gjorde en temabedömning av försäkringsanstaltens risk- och solvensanalyser, som tar fasta på riskhanteringen och organiseringen av placeringsverksamheten. Enligt försäkringsanstaltens risk- och solvensanalyser var placeringsriskerna i huvudsak minst medelmåttiga, framgår det av temabedömningen. I den temaspecifika bedömningen av en tillförlitlig förvaltning av arbetslöshetskassorna upptäcktes brister i arbetslöshetskassornas verksamhet.

Tillsyn över kapitalmarknaden

Finansinspektionen bevakade effektivt börsbolagens information om följderna av Rysslands anfalls- krig. Den kris på energimarknaden som Europa upplevde under berättelseåret och parternas säker- hetskrav på elderivat återspeglades också i verksamheten hos börsnoterade bolag och Finansinspekt- ionens tillsynsobjekt. Finansinspektionen deltog i sameuropeiska åtgärder för att finna såväl kortsiktiga som långsiktiga metoder för att lösa problemen.

I temabedömningen av placeringsfonderna upptäcktes att fondernas kostnadsstrukturer är enkla och tydliga. Utifrån bedömningen konstaterades det att processerna för värdering av fondernas tillgångar i huvudsak är tillbörliga. De väsentligaste bristerna som observerades gällde metoderna för värdering av fondernas tillgångar i det exceptionella marknadsläget.

Tillsyn över förhindrande av penningtvätt

Finansinspektionen har inom ramen för sin behörighet med framförhållning övervakat hur dess tillsyns- objekt följer de sanktioner som införts på grund av Rysslands anfalls- krig. Inspektionerna och temabe- dömningarna som anknyter till bekämpning av penningtvätt framskred planenligt. Finansinspektionens ledningsgrupp godkände i december 2022 en tillsynsstrategi för bekämpning av penningtvätt.

Övervakning av cyber- och IKT-risker

På grund av Rysslands anfalls- krig intensifierade Finansinspektionen bevakningen av cybersäkerheten och betalningssystemens funktionssäkerhet. Finansministeriet, Verket för finansiell stabilitet, Finlands Bank och Finansinspektionen utvecklade i samarbete reservarrangemang för dagliga betalningar.

Temabedömningen av värdepappersföretagens hantering av risker som är förknippade med it- och datasäkerhet visade att riskhanteringsprocesserna har definierats och att bolagen har skött de centrala delområdena som gäller hanteringen av risker inom it- och datasäkerhet på behörigt sätt med beak- tande av verksamhetens omfattning.

God kvalitet och effektivitet

De it-projekt som hade prioriterats med tanke på Finansinspektionens tillsynsuppgifter framskred delvis som planerat. Utvecklingen av dataanalys och ibruktage- ndet av ny teknik framskred planenligt och projektet för reformering av rapporteringssystemet framskred nästan enligt planen. Däremot försena- des utvecklingen av nya e-tjänster och det så kallade systemet med övervakarens arbetsbord.

Av de inspektioner som hade fastställts i årsplanen genomfördes 25 stycken, medan nio blev försenade och tre ställdes in. Av de planerade temabedömningarna genomfördes 17 stycken, fyra blev försenade och en ställdes in. Fördröjningarna i inspektionerna och temabedömningarna 2022 berodde i huvudsak på personalresurserna samt på att projekten medförde mera arbete än förväntat. I samband med de genomförda inspektionerna och temabedömningarna gjordes betydande iakttagelser om läget och ris-

kerna såväl hos enskilda tillsynsobjekt som på finansmarknaden. En del av inspektionerna och temabedömningarna är beroende av andra myndigheter (till exempel Europeiska centralbanken) och deras personal.

Under berättelseåret påbörjades en bedömning av behovet av Finansinspektionens tillsynsdata i fråga om uppförandetillsyn och hur användningen av dessa uppgifter kunde utvecklas. Projektet för att utveckla strukturerna för den interna kontrollen, riskhanteringen och regelefterlevnaden framskred nästan planenligt. Finansinspektionen fortsatte också utvecklingsarbetet med hur kontinuiteten i den egna verksamheten kan säkerställas.

Finansinspektionen lämnade fem begäranden om utredning till polisen, utfärdade fem administrativa sanktioner och gav två offentliga varningar. Under året började man tillämpa en ny sanktionsprocess för att effektivt kunna behandla sanktionsärenden. Finansinspektionen fortsatte också att utveckla det egna systemet för övervakning av marknadsmissbruk.

Expertis och gott anseende

De banker som står under Europeiska centralbankens (ECB) tillsyn övervakas av ECB:s och den nationella tillsynsmyndighetens gemensamma tillsynsgrupper. Finansinspektionen utför cirka 75 procent och ECB cirka 25 procent av tillsynen. I inspektionerna av finska banker deltog inspektörer från ECB och andra bankunionsländer, och på det sättet stärktes framför allt inspektionerna av it- och cyberrisker.

Det arbete som utförs av Europeiska bankmyndigheten (EBA, European Banking Authority) bidrar till att samordna tillsynsrutinerna och skapa gemensamma regler för hela EU-området. I EBA:s arbete 2022 framhövdes fortfarande bevakningen av följderna av coronapandemin, och beredningen av bankernas ESG-kriterier för miljö, socialt ansvar och förvaltning. Viktiga projekt var också reformen av resolutions- och kapitaltäckningsreglerna samt lagstiftningsprojekt som utgår från genomförandet av EU:s digitala finansiella strategi.

Finansinspektionen deltog i samarbetet mellan Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten (EIOPA, European Insurance and Occupational Pensions Authority) och de nationella tillsynsmyndigheterna bland annat när det gällde att utarbeta handböcker, ge utlåtanden och rekommendationer samt utveckla regleringen. De viktigaste regleringsreformerna är den reform av kapitaltäckningsreglerna för skade- och livförsäkringsbolag som är under beredning inom EU samt en helt ny ram för återhämtning och resolution.

Finansinspektionen bedömer tillsammans med Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten (Esma, European Securities and Markets Authority) och andra nationella tillsynsmyndigheter hur Rysslands anfallskrig påverkar en stabil och effektiv kapitalmarknad. Esma gav ut ett meddelande om vilka konsekvenser EU:s sanktioner till följd av Rysslands anfallskrig har för prospekttillsynen gällande emissioner av värdepapper, och fäste uppmärksamhet vid konsekvenserna av överdriven volatilitet på marknaden för energiderivat. I samarbete mellan Esma och de nationella tillsynsmyndigheterna utfärdades också varningar till investerarna om riskerna med sociala medier och kryptotillgångar.

I augusti 2022 började man vid Finansinspektionen följa en ny riktlinje för distansarbete, enligt vilken högst 60 procent av arbetet får utföras på distans. Finansinspektionen reagerade på behov som kommit fram i en kartläggning av kunnandet genom att ordna utbildning och fästa särskild uppmärksamhet vid frågan i sina ersättningsrekryteringar. I slutet av 2021 inledde Finansinspektionen ett utvecklingsprojekt för att göra upp en utbildningskalender och en modell för olika karriärvägar, samt för att utvidga arbetsrotationen mellan myndigheter. Målen för utvecklingen av en karriärvägsmodell uppnåddes inte helt och arbetet fortsätter. Finansinspektionens synlighet i medierna under medieåret omfattade 1 112 artiklar och nyheter. Finansinspektionen var den huvudsakliga aktören i nästan en tredjedel av dem.

Bedömning av förändringar i tillsynen och tillsynsavgifter 2023

Direktionens rapport innehåller följande bedömning av ändringarna i tillsynen och de influtna tillsynsavgifterna:

En betydande ändring i tillsynen under 2023 är att tillsynen över andra konsumentkreditaktörer överförs till Finansinspektionen den 1 juli 2023. Inga andra betydande förändringar i tillsynen väntas under 2023, även om finansmarknaden fortsätter präglas av en exceptionellt stark osäkerhet. Inom tillsynen har man berett sig på en utveckling som är svagare än väntat, även om tillsynsobjektens soliditet och likviditet hittills har varit bra. Tillsynen baserar sig på en flexibel modell som är förenlig med förändringarna i omvärlden, även om planeringen görs på årsbasis och kan gälla även en längre tidsperiod. Finansinspektionen har förmåga att ändra sina planer när situationerna förändras, vilket har varit fallet på grund av coronapandemin och Rysslands anfallskrig.

Tillsynsavgifterna kommer att uppgå till ungefär 40,6 miljoner euro 2023, vilket är ungefär elva procent mer än 2022. Det ökade behovet av tillsynsavgifter beror på att utgiftsbudgeten för 2023 ökar med cirka tio procent och överskottet från föregående år minskar med cirka en procent. De mest betydande förändringarna i den totala budgeten jämfört med året innan är att it-utgifterna och personalkostnaderna har ökat.

Övriga konsumentkreditaktörer utgör 2023 en ny grupp som blir skyldiga att betala tillsynsavgift. Den här gruppens totala andel av tillsynsavgifterna beräknas uppgå till cirka 0,8 miljoner euro, av vilka hälften tas ut under det första året. Den resterande andelen av tillsynsavgifterna finansieras av de avgiftsskyldiga i proportion till de nuvarande tillsynsavgifterna. Tillsynsavgifterna ökar med cirka tio procent jämfört med 2022.

Utöver att tillsynen över andra konsumentkreditaktörer överförs till Finansinspektionen finns det inga andra betydande förändringar i antalet tillsynsobjekt i sikte 2023. Enligt regionförvaltningsverkets register över kreditgivare och förmedlare av person-till-person-lån (daterat den 13 september 2022) finns det sammanlagt 55 konsumentkreditaktörer.

Finansinspektionen tog i början av 2022 initiativ till ändring av lagen om Finansinspektionens tillsynsavgift. Lagen om Finansinspektionens tillsynsavgift behöver ses över för att säkerställa att tillsynsavgifterna oberoende av bolagsform och verksamhetsmodell riktas rättvist. Därtill krävs att fastställandet av tillsynsavgifterna förenklas och att Finansinspektionens finansiering räcker till för att sköta de ökande tillsynsuppgifterna.

2.3 Handlagda ärenden och bankfullmäktiges bedömning av dem

Bankfullmäktiges bedömning av föregående år och Finansinspektionens åtgärder med anledning av den

I sin allmänna ändamålsenlighetsbedömning av Finansinspektionen menade bankfullmäktige i sin berättelse för 2021 att myndigheten nått de mål som ställs på den i lag. Bankfullmäktige ansåg att de strategiska mål och val som Finansinspektionen satt upp för sig själv var ändamålsenliga. Bankfullmäktige ansåg att Finansinspektionen med hänsyn till den allmänna genomslagskraften har skött sitt ständigt skiftande verksamhetsområde effektivt och med en adekvat kostnadsutveckling. Bankfullmäktige ansåg att Finansinspektionen har bemött omstruktureringarna inom finanssektorn på lämpligt sätt.

I sin berättelse 2021 uppmanade bankfullmäktige Finansinspektionen till följande:

1. Förbereda sig på tiden efter coronapandemin, bland annat i fråga om makrotillsynsbestämmelserna, men säkerställa att skärpningen av kraven inte i onödan begränsar bankernas möjligheter att bevilja krediter.

Finansinspektionens observationer och åtgärder:

- Finansinspektionen uppdaterade sin bedömning av det tillräckliga totala beloppet av buffertkraven för makrotillsynen med hjälp av stresstestkalkylerna som genomförts tillsammans med Finlands Bank. Utifrån dem bedömdes det att det totala antalet buffertkrav som gäller makrotillsynen bör ligga nära eller något över nivån före coronapandemin. Finansinspektionen har som ett led i det kvartalsvisa makrotillsynsbeslutet bedömt möjligheterna och alternativen för att återställa buffertkraven till en tillräckligt hög nivå.

- Finansinspektionens direktion beslutade i juni 2022 att höja buffertkraven (så kallade O-SII-buffertar) med 0,5 procentenheter för två kreditinstitut som är viktiga för det finansiella systemet i Finland. De höjda kraven trädde i kraft den 1 januari 2023. Dessutom meddelade Finansinspektionens direktion i december att den bereder sig på att införa en systemriskbuffert på högst en procent för att stärka kreditinstitutssektorns risktäckningskapacitet under första kvartalet 2023. Före det slutliga beslutet ska direktionen bedöma huruvida förutsättningarna för att ställa en systemriskbuffert uppfylls samt vilka konsekvenser kravet och den prognostiserade ekonomiska utvecklingen har för kreditinstitutssektorn och utlåningen.
2. Fortsätta att bevaka hushållens skuldsättningsutveckling och i synnerhet vilken betydelse husbolagslånen har för den samlade skuldsättningen.

Finansinspektionens observationer och åtgärder:

- Hushållens skuldsättning och bostadsaktiebolagslånen utveckling bevakades och analyserades regelbundet som en del av makrotillsynsprocessen. Hushållens historiskt stora skuldsättning i förhållande till den disponibla inkomsten har redan länge setts som en av de mest betydande svaga punkterna i Finlands finansiella system. Hushållens skuldsättning fortsatte att öka också under berättelseåret, och den väntas göra så också under de närmaste åren om ekonomin och räntorna utvecklas enligt prognosen. I synnerhet de skuldsatta hushållens köpkraft och amorteringsförmåga kan försämrans när finansieringsvillkoren skärps, levnadskostnaderna stiger och det ekonomiska läget försämrans.
- Största delen av finländarnas skulder är fortfarande bostadslån, även om husbolagslånen har lett till att skuldsättningen snabbt har ökat. Ökningen av husbolagslån har dock avtagit under de senaste åren jämfört med toppåren. Utvecklingen av husbolagslånen har varit starkt kopplad till konjunkturläget inom bostadsproduktionen.
- Under berättelseåret bibehöll Finansinspektionen den maximala belåningsgraden, det vill säga lånetaket, på 85 procent såsom föregående år. Det här gällde alla andra lån än lån för köp av en första bostad. Lånetaket sänktes med fem procentenheter 2021. Målet med en maximal belåningsgrad som är strängare än den lagstadgade nivån är att dämpa ökningen av hushållens skuldsättning och säkerställa att de som tar bostadslån har tillräckliga ekonomiska buffertar om skuldbetalningsbördan och levnadskostnaderna ökar och värdet på säkerheterna minskar.
- Utöver makrotillsynsbesluten deltog Finansinspektionen i beredningen av lagstiftning som begränsar hushållens skuldsättning. Regeringen överlämnade den 16 juni 2022 sin proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning som begränsar hushållens skuldsättning. De föreslagna lagändringarna godkändes i riksdagen den 27 januari 2023 och de träder i kraft den 1 juli 2023. Enligt den reviderade lagen ställs det i fråga om husbolagens andel i nybyggen en övre gräns på 60 procent i förhållande till det skuldfria priset på de bostäder som ska säljas. Därtill införs det en maximitid på 30 år för husbolagskrediter som används vid nybyggen och ett förbud mot amorteringsfria perioder under de första fem åren efter att byggnaden blivit färdig. Också den maximala återbetalningstiden för bostadskrediter begränsas till 30 år.
- Finansinspektionen har upprepade gånger betonat behovet av att i lagstiftningen också ta in någon skuldbegränsning som är bunden till hushållens inkomster, såsom det skuldkvotstak som ingick i det ursprungliga förslaget från finansministeriets arbetsgrupp. ESRB och IMF har rekommenderat att makrotillsynsinstrument som är bundna till inkomst tas in i Finlands lagstiftning. Utöver de förpliktande, inkomstbundna makrotillsynsinstrumenten som skulle ingå i lagstiftningen har ESRB uppmanat de finska myndigheterna att, tills de förpliktande instrumenten tas i bruk, vidta icke-förpliktande åtgärder för att begränsa skuldsättningen för kredittagarna.
- Enligt Finansinspektionens ursprungliga rekommendation från 2010 ska kreditgivarna noggrant bedöma sökandenas betalningsförmåga, också när räntan är sex procent och återbetalningstiden 25 år. Finansinspektionens direktion preciserade sin tidigare rekommendation i juni 2022. Den nya rekommendationen trädde i kraft den 1 januari 2023. I den rekommenderas att bankerna utöver en återbetalningstid på 25 år och en ränta på sex procent också beaktar att de kostnader för låne-

skötsel som beräknats utifrån den här rekommendationen i regel ska utgöra mindre än 60 procent av nettoinkomsterna för den som söker lån. Räntan är minst sex procent vid beräkningen av skuldbetalningsbördan, med undantag av långfristiga lån med ränteskydd och lån med fast ränta. Syftet med rekommendationen är att begränsa ökningen av hushållens skuldsättning, och att trygga hushållens konsumtionskapacitet och skuldbetalningsförmåga vid störningar i ekonomin.

- Rekommendationen preciserar direktionens tidigare uppmaningar till återhållsamhet vid beviljande av långfristiga och stora lån, och den svarar också bättre än tidigare på Europeiska systemrisknämndens uppmaningar om att minska sårbarheterna på den finländska bostadsmarknaden. Allmänt sett är syftet med Finansinspektionens anvisningar och rekommendationer att främja god praxis på finansmarknaden. Anvisningarna och rekommendationerna är, till skillnad från Finansinspektionens föreskrifter, inte juridiskt bindande rättsregler.
3. Fästa uppmärksamhet vid tillsynen över arbetspensionsanstalterna och utvecklingen av solvensen i ett läge där strävan att öka intäkterna ökar placeringsrisken.

Finansinspektionens observationer och åtgärder:

- Arbetspensionsanstalternas solvens och risknivåer följs upp kvartalsvis och vid behov oftare. Dessutom bedöms risktäckningskapaciteten bland annat genom stresstester. Särskild uppmärksamhet har fästs vid värderingspraxis i fråga om icke-likvida placeringar och man har bedömt hur förluster på grund av eventuella icke-likvida placeringar inverkar på arbetspensionsanstalternas solvens och risktäckningskapacitet. Dessutom fäster Finansinspektionen vid årsskiftet särskild uppmärksamhet vid hur fastigheter värderas i arbetspensionsanstalternas bokslut.
 - Arbetspensionsförsäkringsanstalternas risk- och solvensanalyser gällande ordnandet av placeringsverksamheten och riskhanteringen har granskats i temabedömningen. I risk- och solvensanalyserna ska försäkringsanstalterna bland annat bedöma vilka konsekvenser eventuella ändringar som gäller värderingspraxis har för bolagets verksamhet. Iakttagelserna granskas separat för varje tillsynsobjekt.
4. Säkerställa tillgången till grundläggande banktjänster och tjänsternas funktion under alla förhållanden samt bevaka att också kunder som inte använder digitala tjänster har tillgång till banktjänster.

Finansinspektionens observationer och åtgärder:

- Finansinspektionen gör årligen en utredning om banktjänsterna, och med hjälp av den följs tillgången till och prissättningen av grundläggande banktjänster upp. Syftet med utredningen är att säkerställa att kundernas rätt till de grundläggande banktjänster som definieras i kreditinstitutslagen tillgodoses. För att bedöma tillgången till tjänster granskar Finansinspektionen bland annat hur omfattande nätverket av kontor och distributionen av kontanter är samt prissättningen av grundläggande banktjänster och de digitala tjänsternas tillgänglighet.
- I utredningen av grundläggande banktjänster från 2021 bedömde Finansinspektionen att kundernas rätt till de i lagen fastställda grundläggande banktjänsterna sammantaget tillgodoses på behörigt sätt. I regel finns det bra tillgång till grundläggande banktjänster, men tjänsterna erbjuds i allt högre grad på nätet och via distanskontakt. Finansinspektionen konstaterade att det är särskilt viktigt att bankerna också tryggar möjligheterna att uträtta ärenden för kunder som är ovana eller oförmögna att använda digitala tjänster, och att prisnivån på tjänsterna är skälig.
- Finansinspektionen utredde hur bankerna fullgör sin skyldighet att tillhandahålla grundläggande banktjänster för dem som inte använder digitala kanaler. För kunder som inte är vana vid digitala tjänster erbjuder bankerna grundläggande banktjänster huvudsakligen på sina kontor och delvis per telefon. Som betalningssätt betjäna betalkuverten i första hand den kundgrupp som inte betalar räkningar på nätet eller på kontoren. Banktjänsterna kan också utnyttjas genom ett fullmaktsförfarande.

- Finansinspektionen lämnade i mars 2022 ett initiativ till finansministeriet där ministeriet ombads bedöma om den gällande lagstiftningen är tillräcklig och om det krävs ändringar för att trygga en tillräcklig tillgång till kontantuttagstjänster i hela landet.
 - Ett av temana i utredningen om grundläggande banktjänster 2022 var tillhandahållandet av grundläggande banktjänster för dem som inte använder digitala tjänster.
 - Lagen om ett kontosystem inom försörjningsberedskapen trädde i kraft den 11 juli 2022. Enligt den förvaltar Verket för finansiell stabilitet ett kontosystem inom försörjningsberedskapen och är personuppgiftsansvarig för systemet. Kontosystemet inom försörjningsberedskapen består av en kontotjänst inom försörjningsberedskapen och en kortbetalningstjänst inom försörjningsberedskapen. Kontosystemet inom försörjningsberedskapen används för genomförandet av de betaltjänster som är centrala med tanke på tryggheten av försörjningsberedskapen vid allvariga störningssituationer under normala förhållanden eller under undantagsförhållanden. Finansinspektionen har i omfattande grad deltagit i projekt som gäller regleringen, planeringen och genomförandet av dessa reservarrangemang.
5. Säkerställa att de problem som hänför sig till tillsynen över bekämpning av penningtvätt åtgärdas fullt ut och att tillsynen är tillräcklig.

Finansinspektionens observationer och åtgärder:

- Tillsynen över bekämpning av penningtvätt genomfördes i huvudsak som planerat. Bland annat färdigställdes en tillsynsstrategi och en reviderad bedömning av de specifika riskerna. Dessutom publicerades en riskbedömning för kreditinstitutssektorn. Inspektionerna och temabedömningen genomfördes nästan planenligt. Den mest betydande avvikelserna gällde den reviderade samlingen av föreskrifter och anvisningar, vars publicering väntar på att lagreformen om bekämpning av penningtvätt träder i kraft. Det är ytterst viktigt att lagreformen godkänns så snart som möjligt: arbetsgruppen för bekämpning av penningtvätt (FATF) har observerat flera brister i Finlands lagstiftning. Det är nödvändigt att korrigera dem för att landsutvärderingen som berör Finland ska förbättras. I och med reformen får Finansinspektionen rätt att övervaka ekonomiska sanktioner, vilket tillåter en fullständig övervakning.
6. Övervaka att de inhemska bankerna följer de sanktioner som införts till följd av Rysslands angrepp.

Finansinspektionens observationer och åtgärder:

- Finansinspektionen följde effektivt läget inom finanssektorn och verkställandet av sanktionerna. EU:s sanktioner är direkt förpliktande rätt som berör alla som står under Finansinspektionens tillsyn, och med tanke på hanteringen av tillsynsobjektens risker är det viktigt att sanktionerna iakttas. Finansinspektionen uppmanade tillsynsobjekten att se till att deras system och anvisningar för att iakttas sanktionerna är uppdaterade. Särskilt betydelsefullt är samarbetet med kunderna för att utreda grunderna för avgifterna och parterna som berörs. Av några tillsynsobjekt begärde Finansinspektionen också närmare utredningar om deras förfaranden för att iakttas sanktionerna. Man samarbetade också med myndigheterna för att fullgöra sanktionerna.
 - Finansinspektionen förberedde sig på ändringar i lagstiftningen om tillsynen över sanktioner och på en utvidgning av sanktionstillsynen genom att rekrytera en sanktionsexpert och utbilda personal.
7. Genom sina tillsynsåtgärder säkerställa tillräcklig beredskap för cyberpåverkan.

Finansinspektionens observationer och åtgärder:

- Finansinspektionen intensifierade bevakningen av tillsynsobjektens beredskap för cyberrisker. Finansinspektionen uppmanade tillsynsobjekten att säkerställa att de har ett uppdaterat skydd mot olika cyberhot. Finansinspektionen har tidigare med hjälp av temabedömningar utrett riskhante-

ringen som gäller it- och informationssäkerhet inom olika tillsynssektorer. Det upptäcktes inga betydande brister i sektorernas beredskap för cyberrisker. Beredskapsnivån varierade visserligen efter tillsynsobjektets storlek. Finansinspektionen anser att tillsynsobjekten i relativt god mån har uppdaterade och aktuella sätt att skydda sig mot cyberhot. Ett exempel på det här är att man bland tillsynsobjekten har haft förmåga att avvärja överbelastningsattacker så att de har haft rätt obetydliga konsekvenser.

Bankfullmäktiges bedömning av Finansinspektionens verksamhet

Bankfullmäktige konstaterar att Finansinspektionen har en viktig roll i förebyggandet och hanteringen av ekonomiska kriser. Till denna roll hör både att se till att bankerna har tillräcklig kapitaltäckning innan en kris bryter ut och att borga för finansförmedlingen under pågående kris.

Ledningen för Finansinspektionen har lämnat sin berättelse om Finansinspektionens verksamhet 2022 till bankfullmäktige och publicerat Finansinspektionens verksamhetsberättelse. Utifrån de här berättelserna, diskussionerna på bankfullmäktiges sammanträden och annan information vill bankfullmäktige framföra följande:

Allmän ändamålsenlighet och effektivitet i Finansinspektionens verksamhet

I sin allmänna ändamålsenlighetsbedömning av Finansinspektionen menar bankfullmäktige att myndigheten nått de mål som ställs på den i lag. Bankfullmäktige anser att de strategiska mål och val som Finansinspektionen satt upp för sig själv är ändamålsenliga. Bankfullmäktige anser att Finansinspektionen med hänsyn till den allmänna genomslagskraften har skött sitt ständigt skiftande verksamhetsområde effektivt och med en adekvat kostnadsutveckling.

Bankfullmäktige uppmanar Finansinspektionen att

- med beaktande av hushållens ökade skuldsättning och i synnerhet de ökade husbolagslånen fästa särskild uppmärksamhet vid hur den stigande räntenivån påverkar kunders förmåga att sköta sina lån.
- bevaka riskerna för bankerna i Finland i en situation där utmaningarna som orsakas av likviditetsproblem har ökat inom den globala banksektorn.
- förbereda sig på att tillsynen över företag som beviljar snabbblån inleds med tillräckliga resurser och metoder som lämpar sig för branschen.
- säkerställa att tillsynen för bekämpningen av penningtvätt är tillräckligt effektiv och att eventuella problem åtgärdas och att sanktionsförfaranden inleds inom preskriptionstiden.
- säkerställa att övervakningen av sanktioner i de finländska bankerna har organiserats på behörigt sätt.
- med de medel som står till buds säkerställa att grundläggande banktjänster tryggas och att även kunder som inte använder digitala tjänster kan sköta sina bankärenden till skäliga kostnader.

Del 3. Särskilda teman

Hur centralbankens styrräntor inverkar på inflationen

Markku Lehmus, avdelningen för penningpolitik och forskning

Styrräntorna är i nuläget det viktigaste verktyget för centralbankens penningpolitik. Historiskt sett har det dock inte alls stått klart vilken variabel som bör vara föremål för centralbankens avsikter att stabilisera prisutvecklingen. Det är först från och med 1990-talet som Västvärldens centralbanker har infört ett explicit inflationsmål som en väsentlig målvariabel för penningpolitiken. Ännu på 1980-talet strävade centralbankerna efter att penningmängden skulle öka i en takt som höll inflationen stabil. Före det, på 1950- och 1960-talen, var centralbankernas mål endast en låg och stabil räntenivå som upprätthöll en tillräcklig ekonomisk tillväxt och tillräckliga investeringar.

Penningpolitiken som i första hand fokuserade på ekonomisk tillväxt och investeringar nådde vägs ände efter en period av mycket hög inflation och arbetslöshet (stagflation) på 1970-talet. Därefter började man se över målen för penningpolitiken och centralbankens ställning. I många av de västliga centralbankerna övergick man från den kontroll av penningmängdens ökning som i huvudsak dominerade 1980-talet till att införa ett inflationsmål. Orsaken var att det på det sättet är lättare att kontrollera penningpriset, det vill säga räntenivån, än penningmängden, som är svår att mäta exakt.

Centralbankens styrräntor styr således penningpriset, det vill säga till vilket pris exempelvis hushåll och företag får lån på finansmarknaden. I euroområdet är den centrala styrräntan den inlåningsränta (deposit facility rate) som Europeiska centralbanken fastställer, och som bestämmer räntan på affärsbankernas inlåning över natten till centralbanken. Andra viktiga styrräntor som fastställs av Europeiska centralbanken är refinansränta (main refinancing rate) och ränta på utlåningsfacilitet (marginal lending facility rate). På grund av den stora likviditeten har inlåningsräntan de facto blivit den viktigaste styrräntan.

Förändringarna i styrräntorna påverkar räntorna på de krediter som privata banker och andra aktörer på finansmarknaden erbjuder. Hushållen och företagen söker lån av dessa aktörer för investeringar och konsumtion. När räntorna stiger minskar efterfrågan på nya lån från företag och hushåll, och då minskar också den totala efterfrågan i ekonomin. Den minskade totala efterfrågan hämmar i sin tur ett genomsnittligt företags förmåga att höja priserna. Genom att höja styrräntorna minskar centralbanken alltså den totala efterfrågan och dämpar det ekonomiska pristrycket, det vill säga inflationen.

Denna effekt kallas för den keynesianska effekten av räntehöjningar som gör det möjligt att förstå hur ekonomin fungerar på kort sikt. Centralbankerna kan också vid informationsmöten som gäller beslut om styrräntor informera om hur styrräntorna ändras vid de kommande mötena. Genom att på det sättet påverka ränteförväntningarna stärks effekten på efterfrågan. På grund av olika styva strukturer i och en gradvis anpassning av ekonomin påverkar höjningen av styrräntorna inflationen med en fördröjning så att den totala inflationsdämpande effekten enligt flera forskningsresultat kan konstateras först ett till tre år efter att räntorna har höjts. Å andra sidan har Fed-ekonomerna Doh och Foerster² i en färsk undersökning kommit fram till att effekterna av räntehöjningarna har syns snabbare allt sedan 2009, och att den största effekten på inflationen syns redan två till fyra månader efter att räntan har höjts. Hur snabbt förändringar i styrräntan syns på inflationen beror också på hur stor del av lånestocken som omfattas av fast ränta. I Finland, där bostadslånen i huvudsak har rörlig ränta, syns ändringarna i styrräntan snabbt på låneräntorna.

Efterfrågan på pengar kan också i teorin förstås på ett annat sätt genom att man undersöker efterfrågan på reala penningreserver (med beaktande av prisförändringar): räntehöjningen höjer hushållens och företagets kostnader för att förvalta de reala penningreserverna, eftersom man i och med räntestegringen får bättre avkastning på depositionskontot än tidigare på de kontanta medlen. Man väljer alltså att skjuta upp konsumtionen. Även på det här sättet minskar en räntehöjning den reella efterfrågan på

² Doh, T. och Foerster, A. (2022): Have Lags in Monetary Policy Transmission Shortened?, Economic Bulletin, Federal Reserve Bank of Kansas City, December 21, 2022.

pengar. Dessutom har centralbankernas räntehöjningar mer omfattande effekter på små, öppna ekonomier med rörlig växelkurs (såsom Sverige) än vad som beskrivits ovan, eftersom räntehöjningar i dessa ekonomier påverkar den totala efterfrågan också genom kraftigare förändringar i växelkursen.

Ändringarna i räntenivån har också indirekta följder som syns i de finansiella tillgångarna: en höjning av realräntan höjer ränteinkomsterna för aktörer med en positiv nettoförmögenhet, medan den ökar skuldskötselkostnaderna för skuldsatta aktörer. Å andra sidan bidrar en höjning av räntorna till att priset sjunker på vissa finansiella tillgångar, såsom aktier, eftersom aktiernas nuvärde bestäms utifrån den förväntade framtida avkastningen (utdelning). De förväntade intäkterna diskonteras till nuvärdet med hjälp av den gällande räntenivån.

Ändringar i styrräntorna inverkar slutligen både direkt och indirekt på den totala efterfrågan. Räntehöjningarnas direkta inverkan på inflationen är klart negativ på kort och medellång sikt, men det är svårare att bedöma den indirekta eller långsiktiga effekten. Enligt hypotesen om pengars superneutralitet inverkar varaktiga förändringar i penningutbudets tillväxttakt inte på lång sikt på de reala storheterna utan enbart på inflationstakten.³

Räntornas inverkan på inflationen beror också på hur förändringarna i penningpolitiken förmedlas på finansmarknaden. När centralbankscheferna talar om transmission av penningpolitiken avser de hur ändringar i styrräntorna eller andra penningpolitiska beslut sprids till de räntor som hushållen och företagen betalar samt till tillgången till finansiering. Under de senaste 30 åren har centralbankernas penningpolitik främst gått ut på att ändra styrräntorna för att uppnå en specifik inflationstakt. Det här har lett till ett inflationsmål på två procent i de utvecklade ekonomierna.

Inflationsmålet på två procent motiveras dels av att man undviker de farhågor som en hög inflation ger upphov till när det gäller den ekonomiska effektiviteten och den kraftiga prisvolatiliteten, dels av att inflationsmålet, till skillnad från ett mycket lågt inflationsmål, gör det möjligt att sänka räntorna på ett tillfredsställande sätt till exempel under en lågkonjunktur (innan begränsningarna som nollränta medför kommer emot), och att anpassa de relativa priserna utan att priser eller löner behöver sänkas i omfattande skala. Senare forskning har också framhåvt att inflationsmålet bör vara tillräckligt lågt för att människorna inte kontinuerligt ska behöva ägna uppmärksamhet åt inflationen (Korenok m.fl.⁴).

Centralbankernas beslut om den penningpolitiska hållningen

Det enkla sättet att förstå centralbankernas beslut om styrräntorna är att beskriva deras verksamhet med hjälp av den så kallade Taylorregeln, som har fått sitt namn efter John Taylor, professor vid Stanford University. Taylorregeln är en ekvation enligt vilken centralbanken i sin räntepolitik beaktar den så kallade neutrala räntenivån, den faktiska inflationsavvikelsen från målnivån och den faktiska produktionens avvikelse från balansnivån (i typfallet uppnås produktionsbalansen när den faktiska produktionen är på sin potentiella nivå). De räntor som centralbanken fastställer bör därför enligt den ursprungliga Taylorregeln reagera både på avvikelser från inflationsmålet och på avvikelser från produktionsbalansen. Om den faktiska inflationen motsvarar inflationsmålet samtidigt som produktionen är på en balanserad nivå, ska den eftersträfvade nivån på de korta räntorna motsvara den så kallade neutrala räntenivån. Således är den neutrala räntenivån i många västländer den nivå där inflationsmålet på två procent uppnås samtidigt som alla ekonomiska resurser finns att tillgå.

I modern litteratur har man behandlat olika versioner av Taylors ursprungliga regel, där man beaktar till exempel inflationsförväntningarna och å andra sidan variationer i produktionen eller arbetslösheten med viktkoefficienter som till sin balansnivå avviker från varandra. Europeiska centralbankens primära mål är en inflation på två procent på medellång sikt. Ett mål som fastställts på medellång sikt gör det

³ Hypotesen om pengars superneutralitet, se t.ex. Geweke, J. (1986), *The Superneutrality of Money in the United States: An Interpretation of the Evidence*, *Econometrica*, Vol. 54, No. 1.

⁴ Korenok, Oleg, Munro, David och Chen, Jiayi (2022): *Inflation and attention thresholds*, GLO Discussion Paper Series 1175, Global Labor Organization.

också möjligt att i beslutsfattandet betona hållbar tillväxt och full sysselsättning, förutsatt att prisstabiliteten inte äventyras.⁵

Efter den globala finanskrisen 2008 har många viktiga centralbanker också bedrivit penningpolitik på ovanliga sätt, till exempel genom att på ett lands eller företags räkning inom ramen för olika program för kvantitativa penningpolitiska lättnader (på engelska används ofta förkortningen "QE") köpa obligationer med lång löptid. Det kan uppfattas som att en centralbank som bedriver den här typen av penningpolitik istället för att införa korta räntor (såsom ECB:s inlåningsräntor) agerar på marknaden för tillgångsposter med längre löptid, det vill säga längre fram i avkastningskurvan.

Europeiska centralbanken (sedan 2009) och Förenta staternas centralbank Fed (sedan 2008) ökade likviditeten genom program för köp av värdepapper och minskade ändra fram till 2022 kraftigt de finansiella förhållandena inom sina ekonomiska områden. Syftet med åtgärderna var utöver att öka likviditeten även att påskynda den ekonomiska tillväxten och hålla räntorna på statsobligationer låga. Centralbankerna har också i sina rapporter om värdepapperstransaktioner informerat om att korta räntor hålls låga under en längre period för att på så sätt öka effekten på inflationen och inflationsförväntningarna och därigenom motverka risken för deflation.

I mars 2023 inleder Europeiska centralbanken däremot en kvantitativ åtstramning (QT), det vill säga en minskning av balansräkningen så att förvärven av förfallna statsobligationer i ECB:s balansräkning skärs ner så att centralbankens balansräkning minskar med 15 miljarder euro i månaden. Den kvantitativa åtstramningen bidrar till att minska inflationen genom att de finansiella förhållandena stramas åt, även om det inte finns forskningsrön som klart visar på hur stora effekterna är.

Penningpolitikens och finanspolitikens sammantagna inverkan på inflationen

Sedan 1980-talet har man betonat hur det finanspolitiska och penningpolitiska samspelet påverkar inflationen (se till exempel Sargent⁶). På kort sikt leder en expansiv finanspolitik till ökad inflation genom att den totala efterfrågan ökar. En ökning av den totala efterfrågan kan, även om det kan vara motiverat av andra skäl, stå i strid med centralbankens inflationsmål. En sådan situation avspeglar den nuvarande ekonomiska politiken i många av euroområdet länder, där stödpaketet för energi i huvudsak är oriktade och omfattande, samtidigt som inflationen för närvarande ligger långt från centralbankens mål.

Den senaste tidens makroekonomiska litteratur har börjat framhäva finanspolitikens roll när det gäller inflationen. Enligt den fiskala teorin om prisnivå som Cochrane⁷ har vidareutvecklat kan förändringar i prisnivån med rationella förväntningar väntas återgå till kvoten mellan statsskulden och det förväntade framtida budgetöverskottet inom den offentliga sektorn. Om man inte räknar med framtida budgetöverskott kommer alltså ökningen av statsskulden att leda till högre inflation på kort sikt, vilket efter anpassning kommer att leda till en balans mellan statsskuldens reala värde och nuvärdet av framtida budgetöverskott.

Enligt den fiskala teorin om prisnivån kan centralbanken framför allt påverka den förväntade inflationen med hjälp av sitt inflationsmål. Inflationsövertäckningar är däremot en följd av förändringar i finanspolitiken.⁸ Det är också med tanke på inflationsmålet viktigt att finanspolitiken är trovärdig.

⁵ Mer om Europeiska centralbankens nya strategi, se Kilponen, J. och Kontulainen, J. (2021): [EKP uudisti rahapolitiikan strategiansa – mikä muuttuu?](#), Euro & talous, 16.9.2021.

⁶ Sargent, T. (1982) The ENDS of Four Big Inflation, NER Chapters, i verket Inflation: Causes and Effects, s. 41–98, National Bureau of Economic Research, Inc.

⁷ Cochrane, C. (2022): Fiscal Theory of Pricel Level, Princeton University Press, Princeton and Oxford., manuscript.

⁸ Mer om den fiskala teorin om prisnivån, se Kilponen, J. och Kontulainen, J. (2021): Onko inflaatio rahataloudellinen vai fiskaalinen ilmiö?, Kansantaloudellinen aikakauskirja, 117, 3/2021, s. 364–382.

Hushållens skuldsättning och skuldhållbarhet

Johanna Honkanen, avdelningen för finansiell stabilitet och statistik

Räntehöjningen innebär en ny omvärld för många gäldenärer 2022

Hushållens skuldbörda har ökat kontinuerligt redan i mer än två årtionden. Skuldsättningen, som ofta mäts utifrån hushållens skulder i förhållande till de disponibla årsinkomsterna, har blivit historiskt stor. Hushållens skulder har alltså en längre tid ökat snabbare än hushållens disponibla inkomster.

På lång sikt har hushållens skuldsättning ökat mest på grund av lån som anknyter till boende. De nya bostadslånen har blivit större och beviljas med längre betalningstid än tidigare. Dessutom har husbolagslånen andel av hushållens skuld ökat, då mycket stora andelar av bolagslånen har blivit vanligare i nya aktiebostäder. Det ökade antalet konsumtionskrediter utan säkerhet har lett till oro över hushållens förmåga att hantera ekonomin och de eventuella negativa makroekonomiska och sociala konsekvenserna om hushållen inte klarar sig ekonomiskt. Stora lån och den långsamma återbetalningen av dem har bidragit till att upprätthålla och ytterligare öka hushållens skuldsättning.

Den period med låga räntor som pågick i ett årtionde gjorde att hushållen länge hade låga kostnader för skötseln av lån. När låneskötselkostnaderna var låga kunde hushållen konsumera mer än tidigare. En lång period med låga räntor gjorde det också möjligt för hushållen att öka sina besparingar och sin nettoförmögenhet. Den tilltagande inflationen under 2021 och den räntehöjning som började 2022 medförde nya förhållanden för många hushåll och gäldenärer. Till den accelererande inflationen bidrog bland annat dyrare oljepriser och coronapandemin⁹, och därefter också Rysslands anfallskrig i Ukraina. Tillgången på energi försämrades till följd av sanktionerna mot Ryssland och samtidigt steg priserna på energi och råvaror kraftigt. Hushållens levnadskostnader ökade betydligt.

För att dämpa den tilltagande inflationen började Europeiska centralbanken höja räntorna sommaren 2022. Marknadsräntorna, som varslade om en räntehöjning, hade stigit redan tidigare. Ökningen av marknadsräntorna sprids snabbt både till räntorna på nya lån och till räntorna på de flesta lån som upptagits tidigare. En stor del (över 90 procent) av hushållens lån har rörlig ränta, vilket innebär att låneräntorna ändras med en kort fördröjning tillsammans med referensräntorna. Enligt de beräkningar som Finlands Bank gjorde 2022 leder de höjda räntorna till en måttfull ökning av utgifterna för skötseln av lån i ett genomsnittshushåll som tagit nytt bostadslån. Räntehöjningen inverkar mest på de hushåll vars lån är stora i förhållande till inkomsterna.¹⁰ Riskerna i samband med de stigande räntorna ökar av att en allt större del av bostadslånet har beviljats sökande som har mycket stora totala skulder i förhållande till sina disponibla inkomster.¹¹

⁹ Oinonen, S. och Pönkä, H. (2022): [Koronapandemiasta toipuminen kiihdytti inflaatiota, mutta inflaation ennustetaan tasaantuvan](#), Finlands Bank.

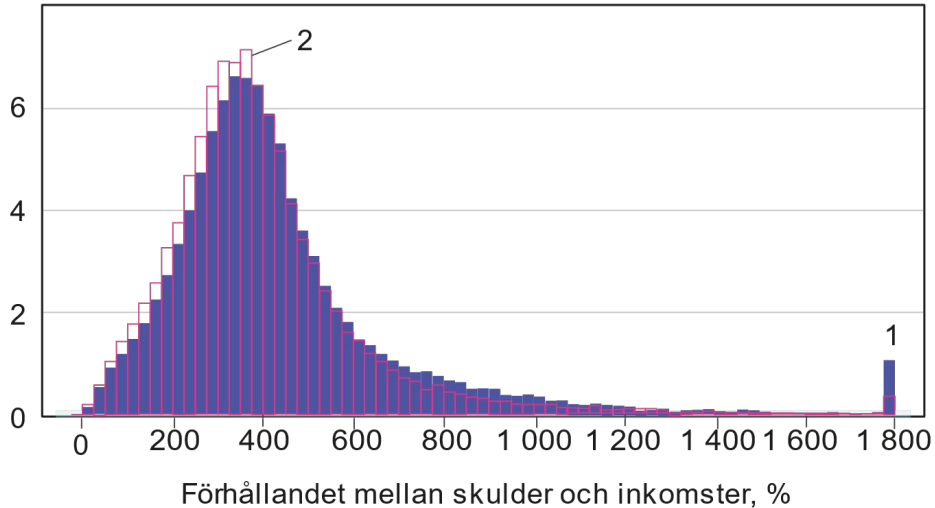
¹⁰ Putkuri, H. och Voutilainen, V. (2022): [Uudet asuntolainat entistä suurempia – yhä merkittävämpi osa myös aiempaa pidempää](#), Euro & talous 1/2022, Finlands Bank.

¹¹ Finlands Bank (2022): [Heikentyvä talous ja kiristyvät rahoitusolot ovat haaste rahoitusvakaudelle](#), Euro & talous, Finlands Bank.

Diagram 1. Nya bostadslån enligt låntagarens totala skuldsättning

1. ■ Enkäten från 2021
2. □ Enkäten från 2020

Andel av eurobeloppet av nya bostadslån, %

Förhållandet mellan skulder och inkomster beskriver den totala skuldsä hos de kunder som har tagit nya bostadslån (alla skulder i förhållande till årliga bruttoinkomsterna). Fördelningen mellan skulder och inkomster är hur stor andel av det nya bostadslånet som beviljats utifrån värdet av respektive kunds skuld-inkomst-förhållande. Extremvärdena på högra sidan har slagits ihop till 1 800 procent.

Källor: Finansinspektionen och Finlands Banks beräkningar.

En del hushåll är skyddade mot räntehöjningar med hjälp av ränteskydd för lån eller lån med fast ränta. Den direkta ränterisken minskar också av att en del av bostadslånen amorteras i jämna rater. I ett lån med fasta, jämna rater är återbetalningstiden för lånet flexibel enligt räntornas rörelser.¹²

Enligt Finlands Banks beräkningar är det vanligare med höga låneskötselkostnader i huvudstads- och kustregionen än i övriga Finland när räntorna stiger. I beräkningarna tillämpades en räntesats på sex procent på nya bostadslån och en återbetalningstid på 25 år. Enligt beräkningarna skulle de höga låneskötselkostnaderna särskilt beröra bostadsinvesteringar, jämfört med dem som köper en första bostad eller byter bostad. Av övriga grupper är studerande, företagare och låntagare med höga inkomster de mest utsatta, eftersom dessa grupper relativt sett hade större amorteringsbörda än andra grupper som ingick i granskningen.¹³

Statistiken visar att hushållens förmåga att sköta sina lån i huvudsak var fortsatt god 2022 trots de ökade låneskötselutgifterna. Andelen oskött lån, det vill säga lån vars betalningar har fördröjts, av lånestocken minskade under nästan hela året. Kreditförlusterna och nedskrivningarna på grund av hushållens skulder började dock öka 2022. Största delen av denna ökning berodde på kreditförluster och

¹² Putkuri, H. och Voutilainen, V. (2022): [Uudet asuntolainat entistä suurempia – yhä merkittävämpi osa myös aiempaa pidempää](#), Euro & talous 1/2022, Finland Bank.

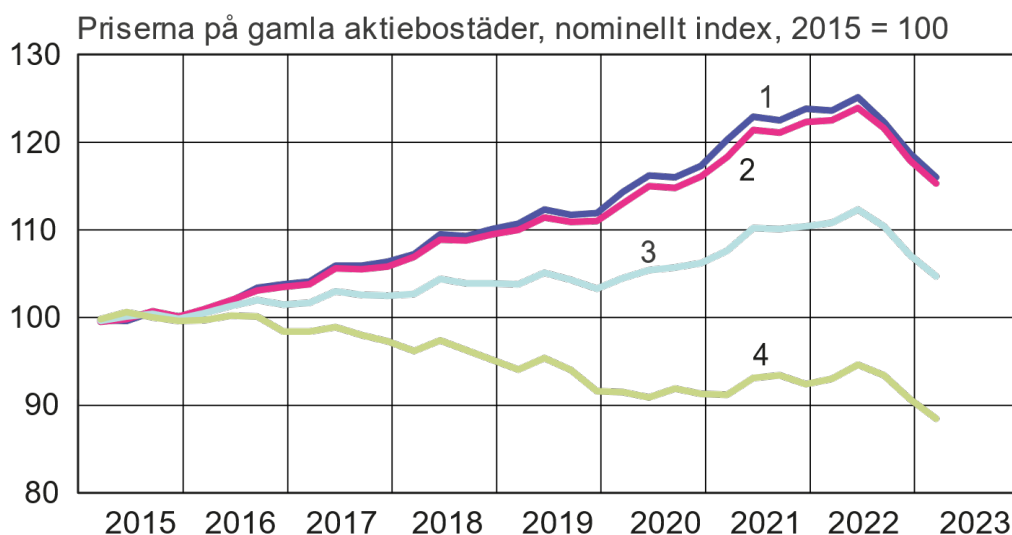
¹³ Honkanen, J. och Voutilainen, V. (2022): [Suositus asuntolainanhakijoiden lainanhoitorasitteesta sallii pääosin nykyisen kaltaisen lainanannon](#), Euro & talous, Finlands Bank.

nedskrivningar som bokförts under konsumtionskrediter utan säkerhet. Antalet omförhandlade låneavtal – som gör det möjligt att bedöma hur aktivt hushållen förhandlar om amorteringsfria lån – låg på samma nivå som tidigare. Den gynnsamma arbetsmarknadsutvecklingen upprätthöll också för sin del hushållens betalningsförmåga. Även om hushållens förmåga att sköta sina lån hittills har varit god, har riskerna ökat. Hushållen var också i december 2022 mycket oroade över den egna ekonomiska situationen, eftersom nettotalet i konsumenternas förtroendeindikator var det lägsta någonsin.¹⁴

Räntehöjningen och den ökade osäkerheten återspeglades i efterfrågan på bostäder 2022. Bostadshandeln avtog och bostadspriserna började sjunka. Den ökade osäkerheten fick hushållen att vara försiktiga med större upphandlingar.^{15,16}

Diagram 2. Kraftigaste vändningen i bostadspriserna i huvudstadsregionen

- 1. — Huvudstadsregionen*
- 2. — Stora städer**
- 3. — Hela Finland
- 4. — Finland utan stora städer

*Helsingfors, Esbo, Vanda och Grankulla. **Huvudstadsregionen, Åbo, Tammerfors och Uleåborg.
Källa: Statistikcentralen.

Hushållens skuldsättning kan förvärra den nedåtgående spiralen för ekonomin

En samvetsgrann amortering av lånen ger inte nödvändigtvis en helhetsbild av vilka konsekvenser ökade låneskötselutgifter kan få för ett hushåll. Om det finns risk för att det blir svårare att betala av lånen strävar skuldsatta hushåll efter att anpassa sin ekonomi, vanligen först genom att minska sin konsumtion eller genom att använda och öka sina besparingar. Om ett stort antal hushåll i en sådan situation blir tvungna att kraftigt minska sin konsumtion, kan det ha betydande multiplikatoreffekter för makroekonomin. Hushållens försämrade betalningsförmåga och den kraftigt minskade konsumtionen

¹⁴ Statistikcentralen (2022): Kuluttajien arviot omasta taloudestaan yhä synkemmät joulukuussa 2022, Statistikcentralen.

¹⁵ Putkuri, H. (2023): [Suurten kaupunkien asuntomarkkinoilla käänne – mitä on odotettavissa?](#), Euro & talous, Finlands Bank.

¹⁶ Ahoniemi, K. (2022): [Asuntojen hinnat laskussa Pohjoismaissa – pankit kestävät riskejä hyvin](#), Euro & talous, Finlands Bank.

påverkar efterfrågan på produkter och tjänster som produceras av företag. Den försvagade konsumtionen ökar företagens ekonomiska svårigheter, vilket i sin tur kan leda till ökade betalningssvårigheter för företagen, konkurser och ökad arbetslöshet. Företagens ekonomiska svårigheter kan leda till kreditförluster för bankerna, vilket försämrar deras kapitaltäckning och utlåningskapacitet.¹⁷

I den alternativa kalkyl som publicerades i samband med Finlands Banks prognos i december granskades vilka effekter en svagare ekonomisk utveckling än väntat skulle ha på hushållens situation. I modellen antogs att en del av hushållen är kredit- eller likviditetsbegränsade, det vill säga att de inte skulle kunna reagera på en minskad köpkraft genom att använda besparingar eller ta nya lån, utan de skulle vara tvungna att minska sin konsumtion. Det här ger hushållen sämre förmåga att anpassa sig till den försvagade köpkraften och de stigande räntorna. När räntorna stiger ökar de skuldsatta hushållens utgifter för skötseln av lån och en del hushåll måste kraftigt minska sin konsumtion på grund av kreditbegränsningarna. I en sådan situation minskar bnp kraftigare än om hushållen inte skulle behöva skära ner lika mycket i sin konsumtion.¹⁸

Den stora skuldsättningen bland de övriga nordiska länderna är också en risk för Finlands ekonomi. I de övriga nordiska länderna, liksom i Finland, består bankernas utlåning till stor del av bostadslån och lån till fastighetsbranschen. Eftersom Finland är nära bundet till de övriga nordiska länderna – särskilt via banksektorn – kan de problem som bankerna i de övriga nordiska länderna ställs inför snabbt spridas också till banksektorn i Finland.¹⁹ Om till exempel kreditförlusterna ökar och kapitaltäckningen för en bank försämras i ett land, kan det leda till skärpta finansieringsvillkor i alla länder där banken är verksam. I synnerhet ökar den stora och växande skuldsättningen bland hushållen och störningarna på bostadsmarknaden i de övriga nordiska länderna sannolikheten för negativa störningar i Finlands realekonomi.

Effektivare metoder behövs för att dämpa hushållens överdrivna skuldsättning

Genom tiderna har det visat sig att konjunkturedgången i de länder där hushållen har en stor skuldsättning är brantare och mer långvarig, och att återhämtningen från lågkonjunkturen är långsammare.²⁰ Finlands Bank har redan länge uttryckt sin oro för hushållens stora skuldsättning och de ökade risker den medför. Också Europeiska systemrisknämnden har varnat Finland för hushållens ökade skuldsättning och rekommenderat nya verktyg för att dämpa den alltför stora skuldsättningen.²¹ Internationella valutafonden har dessutom rekommenderat att Finland utvidgar användningen av makrotillsynsinstrument som grundar sig på efterfrågan, till exempel genom att införa ett inkomstbaserat skuldkvotstak.²²

Den maximala belåningsgraden för bostadslån i Finland begränsar beviljandet av lån som är för stora i förhållande till de säkerheter som finns att tillgå. Dessutom har Finansinspektionens direktion sedan 2010 rekommenderat bankerna att se till att låntagaren klarar av sina skulder också med en högre räntenivå än för närvarande (6 procent) och kan betala tillbaka sina lån inom 25 år med denna ränteprocent. I juni 2022 preciserade Finansinspektionens direktion sättet att beräkna betalningsmån. Utöver att gäldenären ska klara av återbetalningen av alla skulder på 25 år med en ränta på sex procent, får utgifterna för skötseln av lån i regel inte utgöra mer än 60 procent av gäldenärens nettoinkomster. Den preciserade rekommendationen trädde i kraft i januari 2023. Syftet med rekommendationen är å ena sidan att stärka hushållens förmåga att klara av räntehöjningar, och å andra sidan att stärka kredittagarnas och samhällsekonominns beredskap för olika chocker.

¹⁷ Putkuri, H. (2019): [Runsaasti velkaantuneet vähentävät kulutusta, kun talouskasvu alkaa hidastua](#), Euro & talous, Finlands Bank.

¹⁸ Finlands Bank (2022): [Kotitalouksien kulutus voi olla kovilla energiakriisissä](#), Euro & talous, Finlands Bank.

¹⁹ Ahoniemi, K. och Nyholm, J. (2022): [Pohjoismaiset asuntomarkkinariskit voivat heijastua Suomen talouteen](#), Euro & talous, Finlands Bank.

²⁰ Putkuri, H. (2019): [Runsaasti velkaantuneet vähentävät kulutusta, kun talouskasvu alkaa hidastua](#), Euro & talous, Finlands Bank.

²¹ Europeiska systemrisknämnden (2019): Europeiska systemrisknämndens rekommendation om sårbarheter på medellång sikt inom bostadsfastighetssektorn i Finland och European Systemic Risk Board (2022), Compliance report.

²² International Monetary Fund (2023) Finland: Financial System Stability Assessment, Country Report No. 2023/039.

Den lagstiftning som träder i kraft i början av juli 2023 för att dämpa hushållens skuldsättning förbättrar till många delar låntagarnas kristålighet. I lagen anges en maximal återbetalningstid på 30 år för bostadslån. Lagen innehåller också begränsningar för husbolagslån vid nybyggande. Husbolagslån som beviljats för nybyggande kan utgöra högst 60 procent av det skuldfria priset på de bostäder som säljs. Husbolagslånen berörs också av en betalningstid på högst 30 år, och amorteringsfria perioder kan inte utnyttjas under de fem första åren efter det att byggnaden färdigställts. Under det första året är amorteringsfria perioder dock tillåtna.

Finanssektorns beredskap stöder samhällets funktionsduglighet under alla omständigheter

Terhi Wathén, betalningssystemavdelningen

Tryggande av dagliga betalningar vid allvarliga störningar och undantagsförhållanden

Banker och andra betaltjänstleverantörer började använda gemensamma europeiska betalningssystem i början av 2000-talet. Också enskilda bankers egna processer har överförts till bankernas verksamhetsenheter utomlands eller till utländska underleverantörer. Långvariga störningar i dessa funktioner skulle ha en betydande inverkan på betalnings- och värdepappersrörelserna i Finland.

Det instabila internationella säkerhetsläget återspeglas också inom finanssektorn. Både Rysslands anfallskrig mot Ukraina och Finlands Natomedlemskapsprocess har medfört ett ökat hot mot Finlands kritiska infrastruktur såväl i den fysiska miljön som i cybermiljön. Cyberattacker har ökat också globalt, och de riktar också direkt mot finländska organisationer. Angrepp och informationsinsamling har i Finland också upptäckts vid organisationer som är kritiska med tanke på försörjningsberedskapen.

I Finland har enskilda aktörer, såsom bankerna, länge utvecklat sin beredskap inför olika störningar. Myndigheterna har som ett komplement till det här skapat ett reservsystem för att trygga dagliga betalningar ifall normala europeiska betalningssystem eller vissa banksystem inte kan användas vid en allvarlig störning i samhället eller under undantagsförhållanden. Inrättandet av reservsystemet för dagliga betalningar är ett led i myndigheternas normala beredskap, men det säkerhetspolitiska läget i Europa påskyndade dess genomförande våren 2022. Genomförandet av reservsystemet krävde preciseringar i lagstiftningen, och lagen om vissa arrangemang för tryggande av försörjningsberedskapen inom finansbranschen²³ (666/2022) trädde i kraft den 11 juli 2022. Reservsystemet bidrar ytterligare till att förbättra samhällets kriställighet.

Verket för finansiell stabilitet skapade i följd beredskap att ta i bruk kontosystemet inom försörjningsberedskapen enligt lagstiftningen. Om en finsk eller i Finland verksam bank drabbas av en långvarig och allvarlig funktionsstörning kan konto- och korttjänsterna för bankens kunder skötas inom ramen för det kontosystem inom försörjningsberedskapen som ska inrättas. Kundrelationen till banken förblir oförändrad. En kund hos en bank som drabbats av en störning kan göra överföringar inom landet från sitt eget bankkonto och ta emot betalningar till sitt konto, betala med ett debetkort samt ta ut kontanter från vissa automater. En förutsättning för att kontosystemet inom försörjningsberedskapen ska fungera är att bankerna regelbundet rapporterar uppgifter om kundernas konton och debetkort till Verket för finansiell stabilitet.

Om en enskild bank har långvariga funktionsstörningar eller om normala europeiska betalningssystem inte kan användas, har Finlands Bank till uppgift att trygga den inhemska betalningsrörelsen mellan bankerna.

Reservsystemet för dagliga betalningar bereddes i samarbete mellan finansministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, Finlands Bank, Finansinspektionen och Verket för finansiell stabilitet. I genomförandet deltog också aktörer som är kritiska för bank- och betaltjänstsektorn och dagliga betalningar, såsom detaljhandelsföretag.

Statsrådets redogörelse om försörjningsberedskapen och beslut om målen med försörjningsberedskapen

I september 2022 överlämnade statsrådet historiens första redogörelse om försörjningsberedskap till riksdagen. I redogörelsen fastställs de centrala målen för utvecklingen av försörjningsberedskapen fram till 2030. Genom att omdefiniera de åtgärder som fastställts i redogörelsen och målen med dem kan man säkerställa en tillräcklig försörjningsberedskap som en del av samhällets övergripande säkerhet.

²³ Se <https://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2022/20220666>.

Försörjningsberedskapen innebär beredskap för kriser och störningar samt kontinuitetshantering för att den produktion, de tjänster och den infrastruktur som behövs för befolkningens försörjning, näringslivet och försvaret ska kunna tryggas vid allvarliga störningar och undantagsförhållanden. Försörjningsberedskapen bygger på samarbete mellan den offentliga och den privata sektorn.

Beredskapsnivån inom den finländska finansmarknaden motsvarar enligt redogörelsen för närvarande inte helt de riktlinjer som uppställts i säkerhetsstrategin för samhället och de mål för beredskapen som uppställts av statsrådet. Regleringen av beredskapsskyldigheten för företag som tillhandahåller tjänster på finansmarknaden är på en allmän nivå. Det här kommer att beaktas i det utvecklingsarbete som fastställts i redogörelsen.

Ett delområde i redogörelsen är revideringen av beslutet om målen med försörjningsberedskapen. Beslutet revideras under 2023 och i det fastställs nationella och sektorspecifika mål och prioriteringar för försörjningsberedskapen. Arbets- och näringsministeriet ansvarar för arbetet. Vid revideringen av beslutet samordnas sektorspecifika beredskapsansvar som berör kritisk infrastruktur samt åtgärder på statsrådsnivå.

Reglering som en del av infrastrukturens kristålighet

På EU-nivå har flera bestämmelser trätt i kraft som i fortsättningen påverkar arbetet med den finska försörjningsberedskapen och beredskapen. De mest centrala av dessa är CER-direktivet (Resilience of Critical Entities), som gäller störningstoleransen hos kritiska aktörer, och NIS2-direktivet (det så kallade cybersäkerhetsdirektivet), som båda trädde i kraft den 16 januari 2023. Syftet med CER-direktivet är att förbättra störningståligheten hos de tjänster som är nödvändiga för Europeiska unionen samt att upprätthålla vitala och ekonomiska funktioner i samhället och säkerställa att det i fortsättningen krävs en enhetlig nivå av beredskap av kritiska aktörer som är verksamma på den inre marknaden. Genom NIS2-direktivet uppdateras EU:s direktiv om nät- och informationssäkerhet (NIS) så att det motsvarar den förändrade omvärlden. Syftet med det nya NIS2-direktivet är att stärka både EU:s gemensamma och de enskilda medlemsstaternas cybersäkerhetsnivå i fråga om sektorer och aktörer som anses vara kritiska.

Syftet med förordningen om digital operativ motståndskraft inom finanssektorn (DORA, Digital Operational Resilience Act) är att effektivisera hanteringen av IKT-risker och systemtestningen hos aktörerna på finansmarknaden samt att öka tillsynsmyndigheternas kännedom om de cyberrisker som tillsynsobjekten utsätts för. Det är viktigt att säkerställa att genomförandet av CER- och NIS2-direktivet samt DORA-förordningen samordnas nationellt.

Finlands Banks ekonomiska resultat försämras när räntorna stiger

Juha Niemelä, avdelningen för marknadsoperationer, och Antti Nurminen, förvaltningsavdelningen

Finlands Banks ekonomiska resultat blir till främst genom skötseln av centralbanksuppgifter. Den kraftiga räntestegringen som började i slutet av 2022 kommer att försämra Finlands Banks resultat betydligt under de närmaste åren.

Balansräkningens struktur bestäms utifrån centralbanksuppgifterna

Finlands Bank är en nationell **centralbank** och **medlem i Eurosystemet**. En viktig uppgift för Finlands Bank är att genomföra den monetära politik som Europeiska centralbankens råd har utformat. En betydande del av posterna i Finlands Banks balansräkning baserar sig på genomförandet av Europeiska centralbankens penningpolitik. När Finlands Bank sköter Europeiska centralbankssystemets uppgifter ska den handla i överensstämmelse med Europeiska centralbankens riktlinjer och instruktioner.

Finlands Banks balansräkning presenteras förenklat i tabell 1.

Tabell 1. Finlands Banks förenklade balansräkning (miljarder euro) 31.12.2022

Tillgångar		Skulder	
Penningpolitiska fordringar	126	Sedelstock	27
Lån till motparter			
Värdepappersinnehav i köpprogram		Centralbanksinlåning	139
Finansiella tillgångar	15	IMF-poster	4
Valutareserv			
Långfristiga innehav		Poster i eget kapital	12
Guld			
IMF-poster		Övriga skulder	9
Fordringar inom Eurosystemet	48		
Övriga tillgångar	1		
Totalt	190	Totalt	190

Fordringarna i balansräkningen består av penningpolitiska fordringar, finansiella tillgångar och fordringar inom Eurosystemet.

De penningpolitiska fordringarna utgörs av instrument som Finlands Bank använder för att genomföra den penningpolitik som ECB beslutat om som ett led i Eurosystemet. Dessa är centralbankens krediter till banker samt värdepapper som förvärvats inom ramen för penningpolitiska program för köp av värdepapper.

De finansiella tillgångarna investeras på ränte-, aktie- och fastighetsmarknaden. Därtill har Finlands Bank en guldreserv. Avkastningen från och riskerna med dessa investeringar bärs av Finlands Bank själv.

Merparten av fordringarna inom Eurosystemet är så kallade TARGET2-fordringar på vilka det betalas ränta på ECB:s huvudsakliga refinansieringstransaktioner.

De största posterna **på skuldsidan i balansräkningen** består av utelöpande sedlar, finska affärsbankers penningpolitiska insättningar, insättningar utanför penningpolitiken i centralbanken samt egentligt eget kapital, avsättningar och värderegleringskonton.

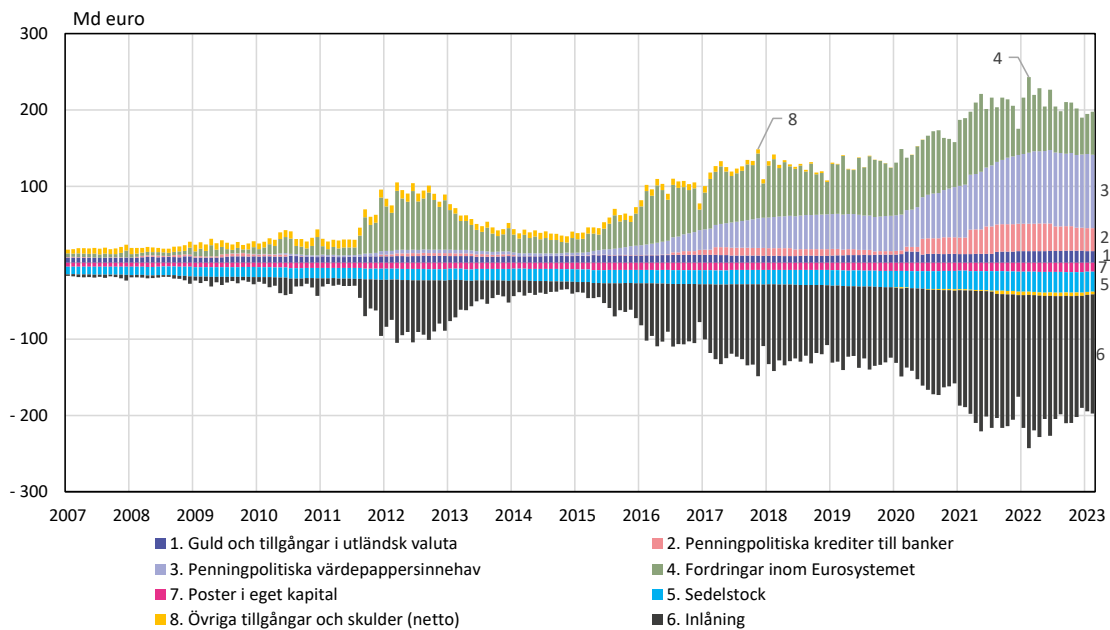
En betydande post är beloppet av bankernas centralbanksinlåning, som återspeglar penningpolitiken inom hela euroområdet och likviditetssituationen hos de banker som är kontokunder hos Finlands Bank. För närvarande betalas ECB:s ränta på inlåningsfaciliteten på bankernas centralbanksinlåning.

Räntan på bankernas centralbanksinlåning ändras när styrräntorna ändras, dvs. när inlåningens räntekostnader för centralbanken ökar i och med ränteuppgången.

Finlands Banks balansräkning har ökat till följd av penningpolitiska åtgärder

Under de senaste åren har tyngdpunkten i genomförandet av penningpolitiken legat på program för köp av värdepapper och refinansieringstransaktioner till penningpolitiska motparter. Detta har lett till en kraftig ökning av centralbankernas balansräkningar. Utvecklingen av Finlands Banks balansräkning presenteras i diagram 1.

Diagram 1. Utveckling av Finlands Banks balansräkning

Källa: Finlands Bank.

Värdepapper med fast ränta som förvärvats av penningpolitiska skäl har finansierats med centralbanksinlåning med rörlig ränta

Värdepappersinnehav som förvärvats av penningpolitiska skäl och som redovisas på tillgångssidan i balansräkningen består av värdepapper med en fast räntesats. Den likviditet som skapats genom köpprogram och refinansieringstransaktioner syns på skuldsidan i balansräkningen som ökad centralbanksinlåning med rörlig ränta. Denna skillnad mellan räntebindningen för tillgångar och skulder i balansräkningen ger upphov till en strukturell ränterisk i Finlands Banks balansräkning.

Inom ramen för penningpolitiska program för köp av värdepapper köper Finlands Bank finska statsobligationer och företagsobligationer. Intäkterna från och riskerna med köp av statsobligationer riktas till de nationella centralbankerna som genomför köpen, medan intäkterna och riskerna i andra köpprogram fördelas inom Eurosystemet enligt kapitalfördelningsnyckeln. Köpens inverkan på resultatet består av två delar: själva skuldebrevets avkastning under löptiden (balansräkningens tillgångssida) samt den finansieringskostnad som skuldebrevet medför för centralbanken under löptiden. Skuldebreven finansieras med en överskottslikviditet som skapas av centralbanken och som syns i form av centralbanksinlåning på skuldsidan i balansräkningen. De köpta skuldebreven är nästan alla instrument med fast ränta, medan den finansiella räntan är rörlig.

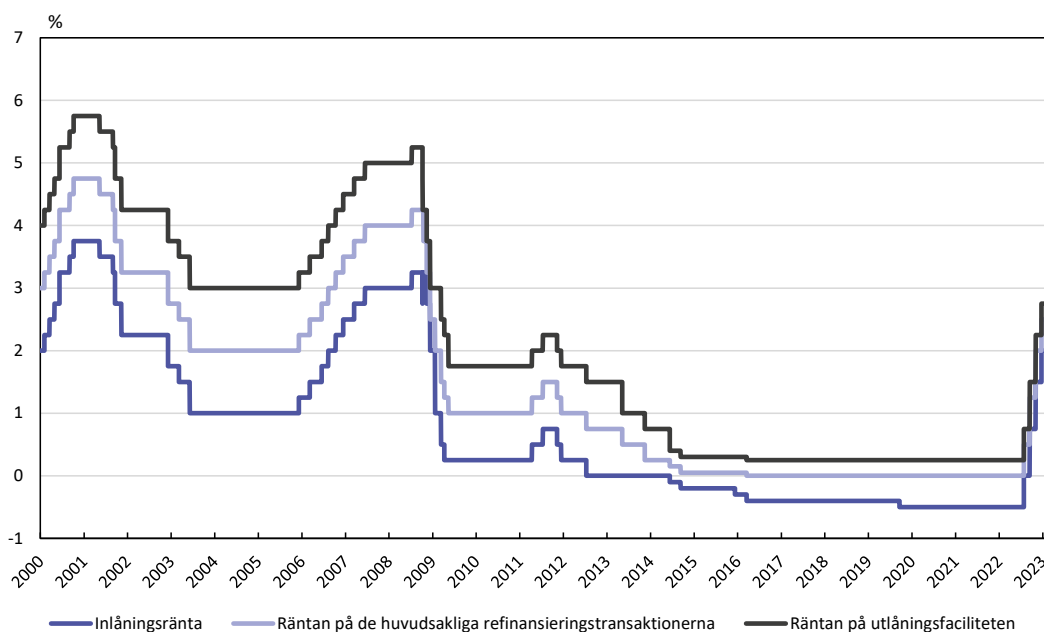
Skuldebrev inom ramen för penningpolitiska köpprogram värderas inte till marknadsvärde utan till upplupen anskaffningsutgift. Skuldebreven hålls i bankens balansräkning i princip till dess att de förfaller till betalning. När räntorna stigit har marknadsvärdet för dessa instrument sjunkit till klart under bokföringsvärdet. Största delen av de skuldebrev inom ramen för penningpolitiska köpprogram som finns i Finlands Banks balansräkning har emitterats av finska staten. Den eventuella förlusten eller vinsten till följd av en höjning eller en sänkning av räntenivån realiserar under instrumentets innehavsperiod endast om instrumentet säljs före förfallodagen eller om emittenten av skuldebrevet blir insolvent. Således syns prisförändringarna för dessa skuldebrev i princip inte i Finlands Banks resultat. Skuldebreven genomgår en årlig nedskrivningsprövning vars syfte är att fastställa en eventuell avsättning för kreditrisker.

Eurosystemet fastställer den räntesats som ska betalas på affärsbankernas centralbanksinlåning på penningpolitiska grunder, inte för att optimera centralbankens eget resultat. Räntebeslutet har en direkt inverkan på Finlands Banks räntekostnader. Finlands Banks räntenetto sjunker följaktligen om räntan på centralbanksinlåningen, som är en viktig styrränta, stiger.

Finlands Banks resultatutsikter

Efter en lång period med exceptionellt låga räntor har ECB sedan andra halvåret 2022 höjt styrräntorna fem gånger, med sammanlagt 300 räntepunkter. Därför har räntan på centralbanksinlåningen stigit från negativ till positiv. Finlands Banks andel av centralbanksinlåningen i Eurosystemet var 73,4 miljarder euro vid utgången av 2022. Denna ökade finansieringskostnad gör att Finlands Banks resultat blir negativt under de närmaste åren på basis av de ränteförväntningar som råder i början av 2023.

Diagram 2. ECB:s styrräntor

Källor: Europeiska centralbanken och Macrobond.

Beloppet av eventuella förluster under de kommande åren kommer i hög grad att bero på den rådande räntenivån och utvecklingen av balansräkningens storlek. Baserat på ECB:s framtidsindikationer och marknadens ränteförväntningar kommer styrräntorna att höjas ytterligare under 2023 för att uppnå prisstabilitetsmålet. Efter en fas av nettotillgångsköp har man övergått till en återinvesteringsfas, och ECB börjar minska på sina innehav genom att begränsa återinvesteringarna i mars 2023. Den strukturella ränterisken i balansräkningen minskar när värdepapperen med fast ränta förfaller till betalning.

Enligt marknadens förväntningar på räntor och gällande penningpolitiska beslut vid ingången av 2023 beräknas Finlands Banks resultat bli förlustbringande under de närmaste åren. Balansräkningens räntekänslighetsgrad är 500 miljoner euro per räntehöjning med en procentenhet.

Finlands Bank har förberett sig på räntehöjningar och andra risker genom att långsiktigt öka sina riskavsättningar. Det är uppenbart att riskbuffertar kommer att behöva användas under de kommande åren. Finlands Banks riskbuffertar räcker till för att täcka förluster som motsvarar ränteutvecklingen enligt marknadsförväntningarna i början av 2023.

Finlands Banks vinstutdelning till staten

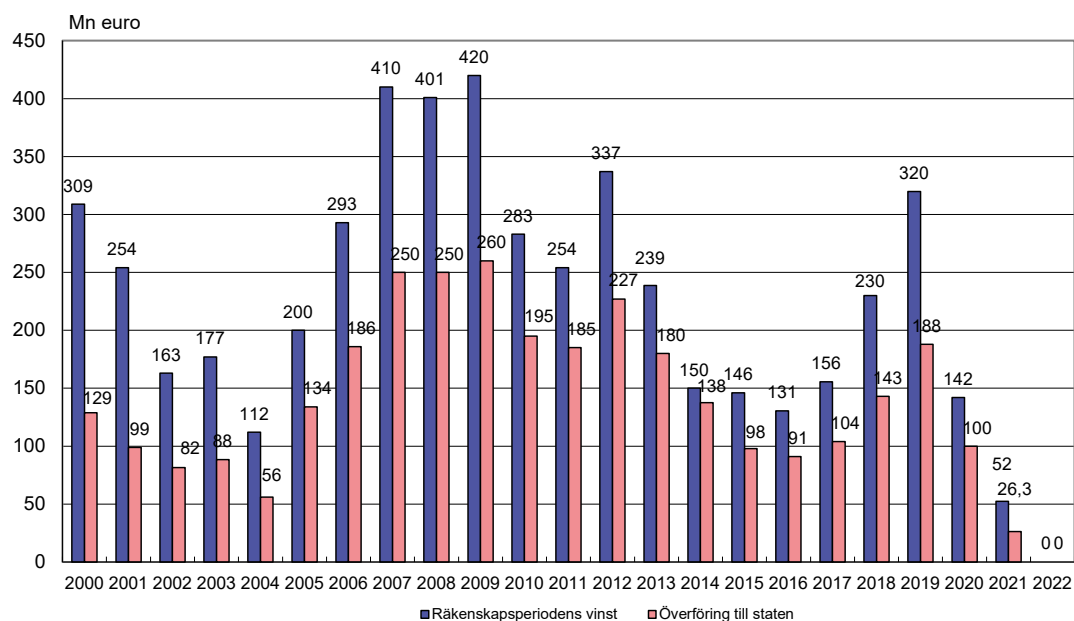
I lagen om Finlands Bank (21 §) finns följande bestämmelser om vinstutdelningen: "Av Finlands Banks vinst skall, efter fördelningen av de monetära inkomster som hänför sig till Europeiska centralbankssystemet har beaktats i bokslutet, hälften överföras till reservfonden. Återstoden av vinsten skall reserveras för statens behov. Bankfullmäktige kan besluta att vinsten skall användas på något annat sätt, om detta är motiverat med hänsyn till bankens ekonomiska ställning eller reservfondens storlek. Riksdagen beslutar om användningen av den del av vinsten som reserverats för statens behov. Om bankens bokslut uppvisar förlust skall denna täckas med medel ur reservfonden. Till den del reservfonden inte räcker för ändamålet kan förlusten tills vidare lämnas utan täckning. De följande årens vinst skall i första hand användas till att täcka förluster som har lämnats utan täckning."

Behandlingen av resultatet är följaktligen osymmetrisk: en del av vinsterna ska enligt huvudregeln överföras till staten, men staten deltar inte i att täcka förluster, utan förlusterna måste täckas med avsättningar, i förekommande fall med medel från reservfonden, eller i sista hand måste de aktiveras i balansräkningen och ersättas med medel från resultatet senare år.

Finlands Bank har åren 2000–2021 överfört sammanlagt 3 208 miljoner euro till staten. Trots att resultatet har varierat har den vedertagna balansräkningspolicyn möjliggjort en årlig vinstutdelning på mer än 100 miljoner euro i genomsnitt under Finlands medlemskap i Eurosystemet.

Den långvariga vinstutdelningen har nu avbrutits, eftersom Finlands Banks resultat enligt nuvarande resultatutsikter inte möjliggör vinstutdelning till staten under de närmaste åren.

Diagram 3. Finlands Banks vinstutdelning till staten

Källa: Finlands Bank.

Bilaga 1. Finlands Banks bokslut för 2022

Bankfullmäktige fastställde vid sitt sammanträde den 24 mars 2023 Finlands Banks resultaträkning och balansräkning för 2022 och beslutade som en åtgärd gällande resultatet för räkenskapsperioden 2022 att vinst inte ska delas ut för räkenskapsperioden 2022.

Bokslut

24.3.2023

Finlands Banks reviderade resultat för räkenskapsåret 2022 är noll euro efter upplösning av avsättningar. Avsättningen för valutakurs- och prisrisker upplöstes med 165 miljoner euro för att täcka värderingsförluster på de finansiella tillgångarna, som huvudsakligen hänförde sig till nedgången i marknadsvärdet på värdepapper i dollar. Därtill upplöstes den generella avsättningen med 47 miljoner euro för att täcka det negativa verksamhetsresultatet.

De stigande räntorna har lett till ett svagare resultat för Finlands Bank. Finlands Bank har förberett sig för uppgången i räntorna genom att stärka sina riskavsättningar redan under perioden av låga räntor. Resultatutsikterna är svaga också de närmaste åren och banken kommer att vara tvungen att upplösa riskavsättningar.

Under coronakrisen utökade Eurosystemet de penningpolitiska köpen och beviljade bankerna långfristig utlåning till fördelaktiga villkor. Detta bidrog ytterligare till att öka Finlands Banks balansräkning. För centralbanker är det finansiella resultatet en följd av skötseln av centralbankens uppgifter, inte det primära målet för verksamheten.

Finlands Bank har genom de penningpolitiska programmen köpt obligationer, av vilka en stor del är långfristiga obligationer med fast ränta emitterade av den offentliga sektorn i Finland. De har finansierats med affärsbankernas centralbanksinlåning, på vilken ECB:s inlåningsränta betalas. Den avvikande räntebindningen för tillgångar och skulder ger upphov till en strukturell ränterisk i centralbankens balansräkning.

År 2022 inledde Europeiska centralbanken höjningar av styrräntan på grund av den alltför höga inflationen. Det har ökat ränteutgifterna för affärsbankernas inlåning och därigenom direkt försämrat Finlands Banks räntenetto. Räntenettet för 2022 på 459 miljoner euro är nästan 200 miljoner euro mindre än året innan.

Balansräkning

31.12.2022

Mn euro		31.12.2022	31.12.2021
TILLGÅNGAR			
1	Guld och guldfordringar	2 690	2 537
2	Fordringar i utländsk valuta på hemmahörande utanför euroområdet	12 430	12 180
	Fordringar på Internationella valutafonden (IMF)	5 314	5 016
	Banktillgodohavanden och värdepapper, externa lån och andra externa tillgångar	7 116	7 164
3	Fordringar i utländsk valuta på hemmahörande i euroområdet	172	360
4	Fordringar i euro på hemmahörande utanför euroområdet	–	–
5	Utlåning i euro till kreditinstitut i euroområdet relaterad till penningpolitiska transaktioner	30 096	36 113
6	Övriga fordringar i euro på kreditinstitut i euroområdet	16	0
7	Värdepapper i euro utgivna av hemmahörande i euroområdet	95 900	90 001
	Värdepapper som innehas i penningpolitiska syften	95 745	89 825
	Andra värdepapper	156	176
8	Fordringar inom Eurosystemet	47 769	33 983
	Andel i ECB	188	177

Mn euro		31.12.2022	31.12.2021
	Fordringar motsvarande överföring av valutareserver	741	741
	Nettofordringar relaterade till tilldelningen av eurosedlar inom Eurosystemet	8 010	8 263
	Övriga fordringar inom Eurosystemet (netto)	38 830	24 802
9	Övriga tillgångar	737	608
	Euroområdets mynt	41	38
	Materiella och immateriella anläggningstillgångar	87	92
	Övriga omsättningstillgångar	33	34
	Diverse	577	444
Summa tillgångar		189 811	175 782

På grund av avrundning stämmer inte alltid totalsummorna.

Mn euro		31.12.2022	31.12.2021
SKULDER			
1	Utelöpande sedlar	26 567	26 100
2	Skulder i euro till kreditinstitut i euroområdet relaterade till penningpolitiska transaktioner	138 697	124 607
	Löpande räkningar (inkl. kassakrav)	4 684	101 054
	Inlåningsfacilitet	134 013	23 553
3	Övriga skulder i euro till kreditinstitut i euroområdet	354	306
4	Skulder i euro till övriga hemmahörande i euroområdet	1 733	2 708
5	Skulder i euro till hemmahörande utanför euroområdet	5 891	5 388
6	Skulder i utländsk valuta till hemmahörande i euroområdet	–	–
7	Skulder i utländsk valuta till hemmahörande utanför euroområdet	–	–
8	Motpost till särskilda dragningsrätter som tilldelats av IMF	4 381	4 326
9	Skulder inom Eurosystemet	–	–

Mn euro		31.12.2022	31.12.2021
10	Övriga skulder	522	448
11	Värderegleringskonton	3 628	3 623
12	Avsättningar	5 095	5 309
13	Kapital och reserver	2 941	2 915
	Grundfond	841	841
	Reservfond	2 100	2 074
14	Årets vinst	–	52
Summa skulder		189 811	175 782

Helsingfors den 28 februari 2023

FINLANDS BANKS DIREKTION

Olli Rehn, direktionens ordförande

Marja Nykänen, direktionens vice ordförande

Tuomas Välimäki, direktionsmedlem

Resultaträkning

31.12.2022

Mn euro		1.1.–31.12.2022	1.1.–31.12.2021
1	Ränteintäkter	1 125	981
2	Räntekostnader	-666	-323
3	RÄNTENETTO	459	658
4	Valutakursdifferenser	59	5
5	Prisdifferenser på värdepapper	19	44
6	Värderingsförluster på valutor och värdepapper	-244	-28
7	Förändring av avsättningar för valutakurs- och prISRISKER	165	-21
	NETTORESULTAT AV FINANSIELLA TRANSAKTIONER	458	658
8	Avgifts- och provisionsnetto	-6	-5
9	Nettoresultat av sammanläggning av monetära inkomster	-422	-483
10	Andel av ECB:s vinst	1	7
11	Intäkter från övriga stamaktier och andelar	4	9
	RESULTAT AV CENTRALBANKSVERKSAMHETEN	35	186
12	Övriga intäkter	44	44
	Verksamhetskostnader	-126	-120

Mn euro		1.1.–31.12.2022	1.1.–31.12.2021
13	Personalkostnader	-62	-61
14	Avgift till pensionsfonden	-10	-10
15	Administrationskostnader	-38	-35
16	Avskrivningar av anläggningstillgångar	-10	-9
17	Kostnader för anskaffning av sedlar	-6	-5
18	Övriga kostnader	-0	-0
VERKSAMHETSRESULTAT		-47	110
Pensionsfondens resultat		–	–
19	Pensionsfondens intäkter	31	31
20	Pensionsfondens kostnader	-31	-31
21	Förändring av avsättningar	47	-58
22	ÅRETS RESULTAT	–	52

Helsingfors den 28 februari 2023

FINLANDS BANKS DIREKTION

Olli Rehn, direktionens ordförande

Marja Nykänen, direktionens vice ordförande

Tuomas Välimäki, direktionsmedlem

Redovisningsprinciper

31.12.2022

1. Generella redovisningsprinciper

Finlands Bank tillämpar de redovisningsprinciper och metoder som antagits av ECB-rådet, och boksluten upprättas enligt dessa harmoniserade principer. Enligt 11 § i lagen om Finlands Bank fastställer bankfullmäktige grunderna för bankens bokslut på framställning av direktionen.

Finlands Banks resultaträkning innehåller också intäkterna och kostnaderna för Finlands Banks pensionsfond och Finansinspektionen. ECBS riktlinje för harmoniserade redovisningsprinciper gäller inte pensionsfondens bokföring.

2. Värderingsprinciper för tillgångar och skulder i utländsk valuta och guld

Tillgångarna och skulderna i utländsk valuta och gullet omräknas i bokslutet till euro enligt kurserna på balansdagen. Posterna värderas valuta för valuta. Värderingsdifferenser som beror på valutakurser redovisas separat från differenser som beror på prisförändringar på värdepapper. Orealiserade vinster redovisas i balansräkningen på värderegeringskonton. Orealiserade förluster resultatförs om de överstiger motsvarande realiserade värderingsvinster som tidigare redovisats på värderegeringskonton i balansräkningen. Resultatförda, realiserade förluster återförs inte under följande räkenskapsår. Differenser som beror på pris- och kursförändringar avseende guld redovisas i en post. Under räkenskapsåret realiserade valutakursvinster och valutakursförluster redovisas till daglig nettogenomsnittskurs. Kurserna framgår av tabellen nedan.

Valuta	31.12.2022	31.12.2021
US-dollar	1,0666	1,1326
Japanska yen	140,6600	130,3800
Svenska kronor	11,1218	10,2503
Schweiziska franc	0,9847	1,0331
Brittiska pund	0,8869	0,8403
Kanadensiska dollar	1,4440	1,4393
Särskilda dragningsrätter (SDR)	0,7989	0,8091
Guld	1 706,0750	1 609,4830

3. Värderings- och periodiseringsprinciper för värdepapper

Intäkterna och kostnaderna redovisas enligt prestationsprincipen. Realiserade intäkter och kostnader resultatförs. Differensen mellan anskaffningskostnaden och det nominella värdet för obligationer periodiseras under löptiden. Vinst och förluster på grund av prisförändringar på obligationer har redovisats enligt genomsnittskostnadsmetoden.

Orealiserade vinster redovisas i balansräkningen på värderegleringskonton. Orealiserade förluster resultatförs om de överstiger motsvarande orealiserade värderingsvinster som tidigare redovisats på värderegleringskonton i balansräkningen. Resultatförda, orealiserade förluster återförs inte under följande räkenskapsår. Både värdepapperen i utländsk valuta och värdepapperen i euro värderas efter värdepappersslag. Om orealiserade förluster i ett värdepappersslag eller i en valuta resultatförs i bokslutet, justeras genomsnittspriset för värdepappersslaget eller nettogenomsnittskursen för valutan på motsvarande sätt före ingången av följande räkenskapsår.

Återförsäljningsförbindelser avseende värdepapper, dvs. omvända repor, upptas i balansräkningen som utlåning mot säkerhet på tillgångssidan. Återköpsavtal, dvs. repor, redovisas i balansräkningen som inlåning mot säkerhet på skuldsidan. Värdepapper som sålts genom repor kvarstår i Finlands Banks balansräkning.

Värdepapper som innehas i penningpolitiska syften

Obligationer som innehas i penningpolitiska syften värderas till upplupen anskaffningskostnad efter avdrag för eventuell nedskrivning.

Andra värdepapper

Omsättningsbara värdepapper och motsvarande tillgångar värderas värdepapper för värdepapper med användning av antingen marknadens mittkurs eller avkastningskurvan på balansdagen. Vid värderingen 2022 användes marknadens mittkurs den 30 december 2022.

Omsättningsbara investeringsfonder värderas till marknadspris netto (fond för fond) och inte på basis av de underliggande tillgångarna, under förutsättning att de uppfyller vissa på förhand fastställda kriterier som närmast hänför sig till Finlands Banks inflytande i fondens dagliga verksamhet, fondens rättsliga ställning och bedömningen av investerings utveckling. Någon nettning förekommer inte mellan olika omsättningsbara investeringsfonder.

Fastighetsfonder värderas enligt senaste tillgängliga kurs och kursen kontrolleras ytterligare efter bokslutet i januari, då fonderna rapporterar kurserna på balansdagen.

4. Redovisningsprinciper för fordringar och skulder inom ECBS

Fordringar och skulder inom Eurosystemet uppkommer huvudsakligen genom gränsöverskridande betalningar i EU som avvecklas i centralbankspengar i euro. Transaktionerna har för det mesta initierats av aktörer inom den privata sektorn. Avvecklingen sker i TARGET2-systemet, dvs. i det transeuropeiska automatiserade systemet för bruttoavveckling av betalningar i realtid (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer). Betalningarna genererar bilaterala fordringar och skulder på TARGET2-konton som EU:s centralbanker håller för varandra. Dessa bilaterala fordringar och skulder nettoredovisas dagligen så att ECB är motpart gentemot båda parterna i transaktionen. Varje nationell centralbank har härefter endast en nettoposition gentemot ECB.

Finlands Banks fordringar och skulder gentemot ECB härrörande från TARGET2-konton och övriga fordringar och skulder i euro inom Eurosystemet (såsom interimistisk vinstutdelning till de nationella centralbankerna och nettoresultat av sammanläggning av monetära inkomster) nettoredovisas i Finlands Banks balansräkning som fordran eller skuld i posten ”Övriga fordringar inom Eurosystemet (netto)” eller ”Övriga skulder inom Eurosystemet (netto)”. Fordringar och skulder inom ECBS gentemot nationella centralbanker i EU-länder utanför euroområdet, som inte härrör från TARGET2-konton, redovisas i posten ”Fordringar i euro på hemmahörande utanför euroområdet” eller ”Skulder i euro till hemmahörande utanför euroområdet”.

Fordringar inom Eurosystemet som hänför sig till Finlands Banks andel av ECB:s kapital redovisas i posten ”Andel i ECB”. I denna balanspost ingår i) de nationella centralbankernas inbetalda andelar av ECB:s tecknade kapital, ii) de nettobelopp som de nationella bankerna har betalat in till följd av ökningen av deras andel av värdet på ECB:s eget kapital⁴¹ på grund av alla tidigare justeringar av fördelningsnyckeln för ECB:s tecknade kapital, och iii) inbetalningar enligt artikel 48.2 i stadgan för ECBS och ECB från centralbankerna i sådana medlemsstater vars undantag har upphävts.

I samband med övergången till Eurosystemet överförde Finlands Bank valutareserver till ECB. Fordringar inom Eurosystemet som härrör från överföringen redovisas i euro i posten ”Fordringar motsvarande överföring av valutareserver”.

Nettofordran som härrör från tilldelningen av eurosedlar inom Eurosystemet redovisas i en tillgångspost som ”Nettofordringar relaterade till tilldelningen av eurosedlar inom Eurosystemet” (se ”Utelöpande sedlar” under redovisningsprinciperna).

5. Värderingsprinciper för anläggningstillgångar

Anläggningstillgångarna har värderats till anskaffningskostnad efter avskrivningar. Linjär avskrivning tillämpas. De linjära avskrivningarna görs under den förväntade ekonomiska livslängden för anläggningstillgångarna i regel med början kalendermånaden efter förvärvet.

Motposten till byggnader och markområden som i balansräkningen för 1999 aktiverats till marknadsvärde är värderingskontot. Avskrivningarna på byggnaderna har redovisats mot värderingskontot utan resultatpåverkan

De ekonomiska livslängderna är följande:

- datorer, tillhörande utrustning och program samt bilar: 4 år
- maskiner och inventarier: 10 år
- byggnader: 25 år.

Anläggningstillgångar värda under 10 000 euro kostnadsförs under anskaffningsåret.

6. Utelöpande sedlar

ECB och de nationella centralbankerna i euroområdet, som tillsammans bildar Eurosystemet, ger ut eurosedlar.²⁾ Det totala värdet av utelöpande eurosedlar fördelas på centralbankerna den sista bankdagen i respektive månad enligt fördelningsnyckeln för sedlar.³⁾ ECB har tilldelats 8 % av det totala värdet av utelöpande eurosedlar och resterande 92 % har fördelats på de nationella centralbankerna enligt fördelningsnyckeln för sedlar. Andelen redovisas i balansräkningen i skuldposten "Utelöpande sedlar". Skillnaden mellan värdet av eurosedlar som tilldelats den nationella centralbanken enligt sedelfördelningsnyckeln och värdet av eurosedlar som centralbanken faktiskt satt i omlopp bildar en räntebärande fordran eller skuld inom Eurosystemet. Dessa räntebärande⁴⁾ fordringar eller skulder redovisas i delposten "Fordringar/skulder inom Eurosystemet: Nettofordringar/nettoskulder relaterade till tilldelningen av eurosedlar inom Eurosystemet". I Finlands Bank redovisas en nettofordran. Ränteintäkterna och räntekostnaderna på dessa poster nettas över ECB:s konton och redovisas i posten "Räntenetto".

7. ECB:s interimistiska vinstutdelning

ECB-rådet har beslutat att ECB:s inkomster från eurosedlar som inflyter av dess andel på 8 % av det totala värdet av utelöpande eurosedlar samt ECB:s nettoinkomster från värdepapper som förvärvats inom ramen för a) programmet för värdepappersmarknaderna (SMP), b) det tredje köpprogrammet för säkerställda obligationer (CBPP3), c) programmet för köp av värdepapper med bakomliggande tillgångar (ABSPP), d) programmet för köp av offentliga värdepapper (PSPP) och e) köpprogrammet med anledning av pandemin (PEPP) ska fördelas i form av interimistisk vinstutdelning i januari följande år efter räkenskapsåret, om inte ECB-rådet beslutar annat.⁵¹ Om ECB-rådet på grund av en motiverad skattning som gjorts av ECB:s direktionsräkningar med att ECB kommer att utvisa förlust under året eller kommer att göra en nettovinst under året som understiger intäkterna, ska rådet besluta att inte fördela intäkterna. ECB-rådet kan också besluta att överföra hela eller delar av intäkterna till en avsättning för finansiella risker.

Därtill kan ECB-rådet också besluta att ECB:s kostnader för utgivning och hantering av eurosedlar dras av från de intäkter från utelöpande eurosedlar som delas ut som interimistisk vinstutdelning i januari. Det belopp som delats ut till de nationella centralbankerna redovisas i resultaträkningen i posten ”Intäkter från övriga stamaktier och andelar”.

8. Pensionsfond

Tillgångarna i Finlands Banks pensionsfond redovisas i bankens balansräkning och för pensionsfonden upprättas en separat årsredovisning.

Pensionsfondens fastigheter upptas i balansräkningen till värdet vid överföringstidpunkten efter avskrivningar. Till den del byggnaderna skrivits upp i balansräkningen redovisas motsvarande avskrivningar mot återförda uppskrivningar utan resultatverkan.

9. Principer för redovisning av avsättningar

Avsättningar kan göras i bokslutet om detta är nödvändigt för att trygga realvärdet av bankens fonder eller för att utjämna sådana variationer i resultatet som orsakas av förändringar i valutakurserna eller marknadspriserna på värdepapper. I bokslutet kan också göras de avsättningar som är nödvändiga för att täcka bankens pensionsåtagande.

10. Åtaganden utanför balansräkningen

Vinster och förluster av poster utanför balansräkningen behandlas på samma sätt som vinster och förluster av poster i balansräkningen. Valutaterminerna inräknas i nettogenomsnittskostnaden för valutapositionen.

11. Förändringar i redovisningsprinciperna

Redovisningsprinciperna för bokslutet har inte förändrats under 2022.

-
- 1) Med värdet på eget kapital avses ECB:s samlade reserver, värderegleringskonton och avsättningar som är likvärdiga med reserver minus eventuella förluster som överförts från tidigare räkenskapsperioder. Om fördelningsnyckeln justeras under räkenskapsperioden, ingår i värdet på det egna kapitalet också ECB:s ackumulerade nettovinst eller nettoförlust fram till justeringen.
 - 2) ECB:s beslut av den 13 december 2010 om utgivningen av eurosedlar (ECB/2010/29), (2011/67/EU), (EUT L 35, 9.2.2011, s. 26), i dess ändrade lydelse. En [inofficiell konsoliderad version](#) med alla ändringar finns även tillgänglig.
 - 3) Fördelningsnyckeln för sedlar innebär den procentsats som blir resultatet efter hänsyn tagen till ECB:s andel av det totala utgivna antalet eurosedlar och vid tillämpning av fördelningsnyckeln för teckning av kapital i enlighet med respektive nationell centralbanks andel av ECB:s totala kapital.
 - 4) ECB:s beslut (EU) 2016/2248 av den 3 november 2016 om fördelning av de monetära inkomsterna för nationella centralbanker i medlemsstater som har euron som valuta (ECB/2016/36), (EUT L 347, 20.12.2016, s. 26), i dess ändrade lydelse. En [inofficiell konsoliderad version](#) med alla ändringar finns även tillgänglig.
 - 5) ECB:s beslut (EU) 2015/298 av den 15 december 2014 om interimistisk fördelning av ECB:s inkomster (ECB/2014/57), (EUT L 53, 25.2.2015, s. 24), i dess ändrade lydelse. En [inofficiell konsoliderad version](#) med alla ändringar finns även tillgänglig.

Noter till balansräkningen

31.12.2022

Tillgångar

1. Guld och guldfordringar

Finlands Bank har 1 576 487 troy uns guld (1 troy uns = 31,103 g) som i bokslutet upptagits till marknadsvärde. Vid början av 1999 överförde Finlands Bank, i likhet med de övriga nationella centralbankerna i Eurosystemet, cirka 20 % av sitt guld till ECB.

Guld	31.12.2022	31.12.2021
Kvantitet (mn troy uns)	1,6	1,6
Pris per troy uns guld (euro)	1 706,1	1 609,5
Marknadsvärde (mn euro)	2 689,6	2 537,3
Förändring av marknadsvärde (mn euro)	152,3	103,4

2. Fordringar i utländsk valuta på hemmahörande utanför euroområdet

I posten ingår till valutareserven hänförliga valutafordringar på hemmahörande utanför euroområdet och fordringar på Internationella valutafonden (IMF).

2.1 Fordringar på Internationella valutafonden (IMF)

Fordringar på Internationella valutafonden (IMF)	31.12.2022		31.12.2021	
	Mn euro	Mn SDR	Mn euro	Mn SDR
Reservposition i IMF	828,9	662,2	741,2	599,7
Särskilda dragningsrätter	4 464,3	3 566,6	4 234,5	3 426,2
Övriga fordringar på IMF	20,9	16,7	40,3	32,6
Summa	5 314,2	4 245,6	5 016,0	4 058,6

Kursen mellan euro och SDR 2021 och 2022	2022	2021
Vid utgången av mars	0,8030	0,8277
Vid utgången av juni	0,7826	0,8333
Vid utgången av september	0,7621	0,8216
Vid utgången av december	0,7989	0,8091

Finlands medlemsandel i valutafonden är 2 410,6 miljoner SDR. Reservpositionen är den del av Finlands medlemsandel som har betalats till IMF i utländsk valuta. Den andra delen av medlemsandelen har betalats i mark. Denna del har valutafonden lånat tillbaka till Finlands Bank. Den i mark betalda medlemsandelens nettoeffekt på Finlands Banks balansräkning är noll, eftersom fordran och skulden redovisas i samma balanspost.

Finlands Banks innehav av särskilda dragningsrätter (Special Drawing Rights, SDR) uppgår till 4 464,3 miljoner euro. De utgör en valutareserv som IMF har lagt upp och fördelat på sina medlemsländer. Särskilda dragningsrätter används i valutahandeln på samma sätt som normala valutor. Postens värde förändras genom valutahandeln mellan medlemsländerna. Postens storlek påverkas ytterligare av erhållna och utbetalda räntor och vinstandelen i IMF.

Finlands Banks fordringar på Internationella valutafonden uppgår totalt till 5 314,2 miljoner euro.

2.2 Banktillgodohavanden och värdepapper, externa lån och andra externa tillgångar

Här redovisas banktillgodohavanden, värdepapper och övriga fordringar i utländsk valuta på hemmahörande utanför euroområdet.

Fordringar i utländsk valuta på hemmahörande utanför euroområdet	31.12.2022 Mn euro	31.12.2021 Mn euro	Förändring Mn euro
Banktillgodohavanden	–	44,7	-44,7
Räntebärande värdepapper	4 070,5	3 963,5	107,0
Diskonteringsinstrument	220,4	485,5	-265,2
Andelar i investeringsfonder	1 580,8	1 775,7	-194,9
Övriga fordringar	1 244,3	894,9	349,5
Summa	7 116,0	7 164,3	-48,3

Valutafördelning av värdepapper i utländsk valuta utgivna av hemmahörande utanför euroområdet

Valuta	31.12.2022		31.12.2021	
	Mn euro	%	Mn euro	%
Brittiska pund	587,8	13,7	410,8	9,2
US-dollar	3 569,7	83,2	3 827,3	86,0
Japanska yen	133,4	3,1	211,0	4,7
Summa	4 290,9	100,0	4 449,1	100,0

Återstående löptid för värdepapper i utländsk valuta utgivna av hemmahörande utanför euroområdet

Löptid	31.12.2022		31.12.2021	
	Mn euro	%	Mn euro	%
Upp till 1 år	1 169,9	27,3	1 638,0	36,8
Över 1 år	3 121,0	72,7	2 811,0	63,2
Summa	4 290,9	100,0	4 449,1	100,0

3. Fordringar i utländsk valuta på hemmahörande i euroområdet

Denna post består av banktillgodohavanden, värdepapper och övriga fordringar i utländsk valuta på hemmahörande i euroområdet.

Fordringar i utländsk valuta på hemmahörande i euroområdet	31.12.2022 Mn euro	31.12.2021 Mn euro	Förändring Mn euro
Banktillgodohavanden	33,7	87,2	-53,5
Räntebärande värdepapper	109,1	269,3	-160,2
Övriga fordringar	29,7	3,4	26,2
Summa	172,4	359,9	-187,5

Valutafördelning av värdepapper i utländsk valuta utgivna av hemmahörande i euroområdet

Valuta	31.12.2022		31.12.2021	
	Mn euro	%	Mn euro	%
Brittiska pund	61,7	56,5	145,5	54,0
US-dollar	47,4	43,5	123,8	46,0
Summa	109,1	100,0	269,3	100,0

Återstående löptid för värdepapper i utländsk valuta utgivna av hemmahörande i euroområdet

Löptid	31.12.2022		31.12.2021	
	Mn euro	%	Mn euro	%
Upp till 1 år	59,4	54,4	148,0	55,0
Över 1 år	49,7	45,6	121,3	45,0
Summa	109,1	100,0	269,3	100,0

4. Fordringar i euro på hemmahörande utanför euroområdet

Den 31 december 2022 hade Finlands Bank inga fordringar i euro på hemmahörande utanför euroområdet.

5. Utlåning i euro till kreditinstitut i euroområdet relaterad till penningpolitiska transaktioner

Denna post består av penningpolitiska instrument som Finlands Bank använder för att genomföra den monetära politiken som en del av Eurosystemet. Posten består av räntebärande utlåning till finländska kreditinstitut och dess storlek är beroende av de finländska kreditinstitutens likviditetsbehov.

Hela Eurosystemets fordringar relaterade till penningpolitiska transaktioner uppgår till 1 324,3 miljarder euro, varav 30 096,4 miljarder euro redovisas över Finlands Banks balansräkning. Enligt artikel 32.4 i stadgan för ECBS och ECB ska riskerna relaterade till penningpolitiska transaktioner, om de realiseras, fördelas på de nationella centralbankerna i Eurosystemet till fullt belopp och i förhållande till centralbankernas andelar i fördelningsnyckeln för ECB:s tecknade kapital. Förlust kan uppstå endast om en motpart går i konkurs och tillräckliga medel inte erhålls när de säkerheter som motparten ställt realiserar. Risker till följd av eventuella särskilda säkerheter som diskretionärt kan godtas av de nationella centralbankerna fördelas enligt beslut av ECB-rådet inte mellan alla centralbanker.

Utlåning i euro till kreditinstitut i euroområdet relaterad till penningpolitiska transaktioner	31.12.2022 Mn euro	31.12.2021 Mn euro	Förändring Mn euro
Huvudsakliga refinansieringstransaktioner	–	–	–
Långfristiga refinansieringstransaktioner	30 096,4	36 113,4	-6 017,0
Finjusterande reverserade transaktioner	–	–	–
Strukturella reverserade transaktioner	–	–	–
Utlåningsfacilitet	–	–	–
Fordringar avseende marginalsäkerheter	–	–	–
Summa	30 096,4	36 113,4	-6 017,0

5.1 Huvudsakliga refinansieringstransaktioner

De huvudsakliga refinansieringstransaktionerna är likviditetstillförande reverserade transaktioner med en löptid på en vecka som genomförs i form av fasträntebud varje vecka. De huvudsakliga refinansieringstransaktionerna spelar en nyckelroll när det gäller att påverka räntorna, kontrollera likviditetssläget på marknaden och signalera den penningpolitiska hållningen.

5.2 Långfristiga refinansieringstransaktioner

Genom dessa transaktioner tilldelas motparterna likviditet med längre löptid. Transaktionerna genomfördes som fastränteanbud med full tilldelning. I december 2020 utökade ECB-rådet den serie av sju kvartalsvisa refinansieringstransaktioner (TLTRO III) som lanserats 2019 med ytterligare tre refinansieringstransaktioner, vilka genomfördes mellan juni och december 2021. Dessa transaktioner har en löptid på tre år. Från och med september 2021 har det varit möjligt att återbetala de tilldelade krediterna i de sju första TLTRO III-refinansieringstransaktionerna kvartalsvis före förfallodagen. Krediten kan återbetalas antingen i sin helhet eller delvis, när 12 månader har förflutit från tilldelningen. Återbetalning av den åttonde och senare TLTRO III-refinansieringstransaktioner har kunnat inledas kvartalsvis från och med juni 2022. Enligt ECB-rådets ursprungliga beslut kan den slutliga räntan i refinansieringstransaktionerna i den tredje serien som lägst vara den genomsnittliga inlåningsränta som beräknats för giltighetstiden för respektive transaktion. Som svar på den chock som coronaviruspandemin orsakade beslutade ECB-rådet 2020 ¹⁾ därtill att räntan under *den särskilda ränteperioden* mellan den 24 juni 2020 och den 23 juni 2021 och *den ytterligare särskilda ränteperioden* mellan den 24 juni 2021 och den 23 juni 2022 som lägst kan vara lika med räntan för inlåningsfaciliteten under samma period minus 50 baspunkter men dock inte lägre än -1 %.

Den 27 oktober 2022 beslutade ECB-rådet att räntan på TLTRO III-transaktioner från och med den 23 november 2022 fram till och med förfallodagen, eller dagen för förtida återbetalning för respektive utestående TLTRO III-transaktion kommer att vara indexerad till de tillämpliga genomsnittliga ECB-räntorna för denna period. Samma dag beslutade ECB-rådet ytterligare att införa tre datum för förtida frivillig återbetalning, så att deltagarna i TLTRO III-refinansieringstransaktionerna ska ha fler möjligheter att återbetala sina utestående TLTRO III-lån i sin helhet eller delvis innan de förfaller.

De slutliga räntorna klarnar först på förfallodagen eller den förtida återbetalningsdagen för respektive transaktion, och en tillförlitlig uppskattning av räntan kan göras före det endast, om de ränteuppgifter som hänför sig till den särskilda ränteperioden och den ytterligare särskilda ränteperioden redan har meddelats motparterna. Vid beräkning av räntefordringar på TLTRO III-refinansieringstransaktionerna i bokslutet för 2022 användes således i) fram till den 23 juni 2022 räntorna för den särskilda ränteperioden, för vilken uppgifter om räntan meddelades motparterna den 10 juni 2022, ii) mellan den 24 juni 2022 och den 22 november 2022 en ränta som indexerats till den tillämpliga genomsnittliga ECB-räntan för denna period för tiden mellan betalningsdagen och den 22 november 2022, och iii) mellan den 23 november 2022 och den 31 december 2022 en ränta som indexerats till den tillämpliga genomsnittliga ECB-räntan för denna period. För år 2022 beaktas också inverkan av justeringen av styrräntorna samma år på den ränta som influtit under den ränteperiod som föregår den särskilda ränteperioden.

Under 2022 förföll dessutom tre av de fyra långfristiga refinansieringstransaktioner med anledning av pandemin (pandemic emergency longer-term refinancing operations, PELTRO) som genomförts kvartalsvis 2021. Refinansieringstransaktionerna, som alla hade en löptid på ca ett år, genomfördes för att skapa beredskap för eventuella likviditetsunderskott i banksystemet i euroområdet och bidra till en fortsatt smidigt fungerande penningmarknad vid en utdragen pandemi. PELTRO-refinansieringstransaktionerna genomfördes som fastränteanbud med full tilldelning till en ränta som ligger 25 baspunkter under den genomsnittliga räntan i de huvudsakliga refinansieringstransaktionerna under löptiden för varje transaktion.

5.3 Finjusterande reverserade transaktioner

Syftet med finjusterande reverserade transaktioner är att kontrollera likviditetsläget på marknaden och påverka räntorna. De sätts in vid behov för att hantera effekterna av oväntade likviditetsfluktuationer på räntorna.

5.4 Strukturella reverserade transaktioner

Strukturella reverserade transaktioner är reverserade öppna marknadsoperationer som Eurosystemet genomför i form av standardiserade anbudsförfaranden för att justera sin strukturella likviditetsposition i förhållande till finanssektorn.

5.5 Utlåningsfacilitet

Genom utlåningsfaciliteten tillhandahåller de nationella centralbankerna motparterna likviditet över natten till en på förhand bestämd ränta mot godtagbara säkerheter.

5.6 Fordringar relaterade till marginalsäkerheter

I posten ingår kontantbetalningar till motparter i situationer där marknadsvärdet av de säkerheter som motparten lämnat överskrider det fastställda gränsvärdet, dvs. behovet till följd av utestående penningpolitiska transaktioner.

6. Övriga fordringar i euro på kreditinstitut i euroområdet

Här ingår banktillgodohavanden i euro och konton i kreditinstitut i euroområdet.

Övriga fordringar i euro på kreditinstitut i euroområdet	31.12.2022 Mn euro	31.12.2021 Mn euro	Förändring Mn euro
Löpande räkningar	0,0	0,0	0,0
Omvända repor	–	–	–
Likviditetsstöd i nödlägen	–	–	–
Övriga fordringar	16,4	–	16,4
Summa	16,4	0,0	16,4

För att öka öppenheten beslutade ECB-rådet den 17 maj 2017 att publicera avtalet om likviditetsstöd i nödlägen på ECB:s webbplats. Avtalet ersätter förfarandet för likviditetsstöd i nödlägen, som publicerades i oktober 2013. Ett pressmeddelande om publiceringen av avtalet finns på adressen <http://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2017/html/ecb.pr170619.en.html>.

7. Värdepapper i euro utgivna av hemmahörande i euroområdet

7.1 Värdepapper som innehas i penningpolitiska syften

I posten ingick den 31 december 2022 värdepapper som Finlands Bank har förvärvat inom ramen för programmet för värdepappersmarknaderna (SMP), det tredje köpprogrammet för säkerställda obligationer (CBPP3), programmet för köp av offentliga värdepapper (PSPP), programmet för köp av företagsobligationer (CSPP) och köpprogrammet med anledning av pandemin (PEPP). Samtliga värdepapper som förvärvats inom ramen för det första och det andra köpprogrammet för säkerställda obligationer (CBPP1 och CBPP2) förföll under 2022, varför ECB och de nationella centralbankerna i euroområdet inte hade sådana värdepappersinnehav den 31 december 2022.

	Startdatum	Slutdatum	ECB:s beslut	Godtagbara värdepapper ¹
Avslutade/Fullbordade program				
CBPP1	juli 2009	juni 2010	ECB/2009/16	Säkerställda obligationer utgivna av hemmahörande i euroområdet
CBPP2	november 2011	oktober 2012	ECB/2011/17	Säkerställda obligationer utgivna av hemmahörande i euroområdet
SMP	maj 2010	september 2012	ECB/2010/5	Offentliga och privata värdepapper emitterade i euroområdet ²
Programmet för tillgångsköp (APP)				
CBPP3	oktober 2014	aktivt	ECB/2020/8, i dess ändrade ordalydelse	Säkerställda obligationer utgivna av hemmahörande i euroområdet
ABSPP	november 2014	aktivt	ECB/2014/45, i dess ändrade ordalydelse	Seniora och garanterade mezzanintrancher av värdepapper med bakomliggande tillgångar utgivna av hemmahörande i euroområdet
PSPP	mars 2015	aktivt	ECB/2020/9	Obligationer i euro utgivna av centrala, regionala eller lokala myndigheter samt av godkända agenturer i euroområdet och av internationella organisationer och multilaterala utvecklingsbanker i euroområdet
CSPP	juni 2016	aktivt	ECB/2016/16, i dess ändrade ordalydelse	Obligationer utgivna av företag utanför banksektorn hemmahörande i euroområdet
Köpprogrammet med anledning av pandemin (PEPP)				
PEPP	mars 2020	aktivt	ECB/2020/17, i	Alla godtagbara tillgångsklasser inom APP ³

Startdatum	Slutdatum	ECB:s beslut	Godtagbara värdepapper ¹
		dess ändrade ordalydelse	
1) Ytterligare godtagbarhetskriterier för de särskilda programmen finns i ECB-rådets beslut.			
2) Inom SMP-programmet förvärvades endast fem euroländers statsobligationer.			
3) Ett undantag från kraven på godtagbarhet beviljade för värdepapper som emitterats av grekiska staten.			

Under första kvartalet 2022 fortsatte Eurosystemet att göra nettoköp inom programmet för tillgångsköp (APP)²⁾ i en genomsnittlig månatlig takt av 20 miljarder euro. I mars 2022 beslutade ECB-rådet³⁾ att revidera beloppet av nettotillgångsköpen så att köpen i april uppgår till 40 miljarder euro, i maj till 30 miljarder euro och i juni till 20 miljarder euro. I juni 2022 beslutade ECB-rådet⁴⁾ att avsluta nettotillgångsköpen inom APP-programmet den 1 juli 2022. ECB-rådet avser att fortsätta återinvestera förfall av värdepapper fram till utgången av februari 2023. Därefter kommer APP-portföljen att minska i en måttlig och förutsägbar takt, då alla värdepapper som förfaller inte kommer att återinvesteras. Fram till utgången av andra kvartalet 2023 minskar portföljen med 15 miljarder euro per månad i genomsnitt och takten därefter fastställs efter hand. ECB-rådet kommer regelbundet att se över minskningstakten för APP-portföljen för att säkerställa att den fortsätter att ligga i linje med den övergripande penningpolitiska strategin och penningpolitiska hållningen och därigenom bidra till en fortsatt välfungerande marknad och upprätthålla en fast kontroll av de kortfristiga penningmarknadsförhållandena.

Dessutom fortsatte Eurosystemet under första kvartalet 2022 nettotillgångsköpen inom ramen för PEPP-programmet⁵⁾. Tillgångsköp gjordes emellertid i en måttligare takt än under föregående kvartal i enlighet med ECB-rådets beslut i december 2021⁶⁾. Med stöd av samma beslut avslutades nettotillgångsköpen inom PEPP-programmet vid utgången av mars 2022. Vidare fattade ECB-rådet beslut om att återinvestera förfall av värdepapper förvärvade inom PEPP-programmet fram till åtminstone slutet av 2024. Återinvesteringar görs också i fortsättningen flexibelt, eftersom ECB-rådet avser att skydda den penningpolitiska transmissionsmekanismen mot risker orsakade av pandemin.

Värdepapper som förvärvats inom ramen för köpprogrammen värderas till upplupen anskaffningskostnad efter avdrag för eventuell nedskrivning (se ”Värderings- och periodiseringsprinciper för värdepapper” under redovisningsprinciperna). Nedan anges den upplupna anskaffningskostnaden av värdepapper som innehas av Finlands Bank och som jämförelse också deras marknadsvärde, som inte redovisas i balansräkningen eller resultaträkningen.⁷⁾

Värdepapper som innehas i penningpolitiska syften (mn euro)						
	31.12.2022		31.12.2021		Förändring	
	Balansvärde	Marknadsvärde	Balansvärde	Marknadsvärde	Balansvärde	Marknadsvärde
CBPP2	–	–	10,0	10,0	-10,0	-10,0
SMP	50,6	53,6	64,5	74,8	-13,9	-21,3
CBPP3	11 730,2	10 650,6	11 004,1	11 045,9	726,0	-395,3
PSPP - offentliga värdepapper	37 294,6	31 605,3	34 554,3	35 451,4	2 740,4	-3 846,1
PSPP - värdepapper utgivna av multinationella institutioner	2 140,5	1 913,1	2 426,5	2 574,0	-286,0	-660,9
CSPP	16 482,8	14 442,2	13 695,0	13 905,6	2 787,8	536,6
PEPP - säkerställda obligationer	218,1	187,0	233,3	231,5	-15,3	-44,5
PEPP - offentliga värdepapper	22 933,0	19 219,8	23 200,9	22 974,3	-267,9	-3 754,4
PEPP - företagsobligationer	4 894,9	4 017,2	4 636,3	4 676,1	258,6	-658,8
Summa	95 744,6	82 088,9	89 824,9	90 943,6	5 919,7	-8 854,7

ECB-rådet bedömer regelbundet de finansiella risker som är knutna till de värdepapper som förvärvats inom ramen för köpprogrammen. I samband med bedömningen genomförs varje år nedskrivningsprövningar på basis av uppgifterna vid årets slut och de godkänns av ECB-rådet. I dessa nedskrivningsprövningar bedöms nedskrivningsindikatorer separat för varje program. Om sådana indikatorer identifieras, görs en mer ingående analys av huruvida de medför förändringar i värdepapperens förväntade kassaflöde.

Eventuella förluster som härrör från värdepapper som förvärvats inom ramen för SMP-, CBPP3- och CSPP-programmen, för köpen från multinationella institutioner (s.k. supra) inom ramen för PSPP-programmet samt för köpen av säkerställda obligationer och företagsobligationer inom ramen för PEPP-programmet fördelas, om de realiserar, i enlighet med artikel 32.4 i stadgan för ECBS och ECB i sin helhet på de nationella centralbankerna inom Eurosystemet i förhållande till deras respektive inbetalda andelar av ECB:s kapital.

På basis av nedskrivningsprövningarna enligt ställningen den 31 december 2022 av de värdepapper som förvärvats inom ramen för ovan nämnda köpprogram och som innehas i penningpolitiska syften fastställde ECB-rådet att värdepapperen förväntas generera alla framtida kassaflöden. I följande tabell redogörs programvis för beloppet av förvärvade värdepapper som innehas av de nationella centralbankerna inom Eurosystemet och andelen i Finlands Banks balansräkning.

Värdepapper som innehas i penningpolitiska syften (mn euro)	Innehas av de nationella centralbankerna inom Eurosystemet		I Finlands Banks balansräkning	
	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2021
SMP	2 142,5	5 486,3	50,6	64,5
CBPP3	276 856,7	273 233,2	11 730,2	11 004,1
PSPP - värdepapper utgivna av multinationella institutioner	275 228,1	264 537,0	2 140,5	2 426,5
CSPP	344 119,2	309 675,5	16 482,8	13 695,0
PEPP - säkerställda obligationer	5 282,8	5 377,1	218,1	233,3
PEPP - värdepapper utgivna av multinationella institutioner	145 687,1	130 590,5	–	–
PEPP - företagsobligationer	46 073,9	43 781,6	4 894,9	4 636,3
Summa	1 095 390,3	1 032 681,2	35 517,0	32 059,7

7.2 Andra värdepapper

Posten innehåller andelar i investeringsfonder hemmahörande i euroområdet.

Andra värdepapper i euro utgivna av hemmahörande i euroområdet (mn euro)	31.12.2022	31.12.2021	Förändring
Andelar i investeringsfonder	155,5	175,8	-20,2
Summa	155,5	175,8	-20,2

8. Fordringar inom Eurosystemet

8.1 Andel i ECB

Enligt artikel 28 i stadgan för ECBS och ECB ska ECB:s kapital endast tecknas av de nationella centralbankerna i ECBS. Teckningsandelarna fastställs enligt artikel 29 i stadgan och justeras vart femte år eller vid förändringar i ECBS sammansättning.

I Finlands Banks balansräkning ingår i denna post i) de nationella centralbankernas inbetalda andelar av ECB:s tecknade kapital, ii) de nettobelopp som Finlands Bank har betalat in till följd av ökningen av bankens andel av värdet på ECB:s eget kapital på grund av alla tidigare justeringar av fördelningsnyckeln för ECB:s tecknade kapital och iii) inbetalningar enligt artikel 48.2 i stadgan för ECBS och ECB.

De nationella centralbankernas inbetalda andelar av ECB:s kapital					
	Kapital- fördelnings- nyckel från 1.2.2020, %	Tecknat kapital Mn euro	Inbetalt kapital 31.12.2020 Mn euro	Inbetalt kapital 31.12.2021 Mn euro	Inbetalt kapital 31.12.2022 Mn euro
Nationale Bank van België/ Banque Nationale de Belgique (Belgien)	2,9630	320,7	276,3	298,5	320,7
Deutsche Bundesbank (Tyskland)	21,4394	2 320,8	1 999,2	2 160,0	2 320,8
Eesti Pank (Estland)	0,2291	24,8	21,4	23,1	24,8
Central Bank of Ireland (Irland)	1,3772	149,1	128,4	138,8	149,1
Bank of Greece (Grekland)	2,0117	217,8	187,6	202,7	217,8
Banco de España (Spanien)	9,6981	1 049,8	904,3	977,1	1 049,8
Banque de France (Frankrike)	16,6108	1 798,1	1 548,9	1 673,5	1 798,1
Banca d'Italia (Italien)	13,8165	1 495,6	1 288,3	1 392,0	1 495,6
Central Bank of Cyprus (Cypern)	0,1750	18,9	16,3	17,6	18,9
Latvijas Banka (Lettland)	0,3169	34,3	29,5	31,9	34,3
Lietuvos bankas (Litauen)	0,4707	51,0	43,9	47,4	51,0
Banque centrale du Luxembourg (Luxemburg)	0,2679	29,0	25,0	27,0	29,0
Central Bank of Malta (Malta)	0,0853	9,2	8,0	8,6	9,2
De Nederlandsche Bank (Nederländerna)	4,7662	515,9	444,4	480,2	515,9
Oesterreichische Nationalbank (Österrike)	2,3804	257,7	222,0	239,8	257,7
Banco de Portugal (Portugal)	1,9035	206,1	177,5	191,8	206,1

De nationella centralbankernas inbetalda andelar av ECB:s kapital

	Kapital- fördelnings- nyckel från 1.2.2020, %	Tecknat kapital Mn euro	Inbetalt kapital 31.12.2020 Mn euro	Inbetalt kapital 31.12.2021 Mn euro	Inbetalt kapital 31.12.2022 Mn euro
Banka Slovenije (Slovenien)	0,3916	42,4	36,5	39,5	42,4
Národná banka Slovenska (Slovakien)	0,9314	100,8	86,9	93,8	100,8
Finlands Bank (Finland)	1,4939	161,7	139,3	150,5	161,7
Delsumma för Eurosystemet	81,3286	8 803,8	7 583,6	8 193,7	8 803,8
Bulgarian National Bank (Bulgarien)	0,9832	106,4	4,0	4,0	4,0
Česká národní banka (Tjeckien)	1,8794	203,4	7,6	7,6	7,6
Danmarks nationalbank (Danmark)	1,7591	190,4	7,1	7,1	7,1
Hrvatska narodna banka (Kroatien)	0,6595	71,4	2,7	2,7	2,7
Magyar Nemzeti Bank (Ungern)	1,5488	167,7	6,3	6,3	6,3
Narodowy Bank Polski (Polen)	6,0335	653,1	24,5	24,5	24,5
Banca Națională a României (Rumänien)	2,8289	306,2	11,5	11,5	11,5
Sveriges Riksbank (Sverige)	2,9790	322,5	12,1	12,1	12,1
Delsumma för nationella centralbanker utanför euroområdet	18,6714	2 021,2	75,8	75,8	75,8
Totalt	100,0000	10 825,0	7 659,4	8 269,5	8 879,6

ECB:s eget kapital

ECB:s tecknade kapital utgör 10 825 miljoner euro. Efter Bank of Englands utträde ur ECBS den 31 januari 2020 höll ECB det tecknade kapitalet oförändrat, och Bank of Englands andel av ECB:s tecknade kapital fördelades mellan de nationella centralbankerna både inom och utanför euroområdet.

ECB:s inbetalda kapital hölls också oförändrat 2020 och uppgick såldes fortfarande till 7 659 miljoner euro, eftersom de övriga nationella centralbankerna betalade Bank of Englands tidigare inbetalda kapital (58 mn euro). ECB-rådet beslutade dessutom att de nationella centralbankerna inom euroområdet betalar sitt tecknade tilläggs kapital i sin helhet med två delbetalningar år 2021 och 2022 ⁸⁾. Finlands Banks första delbetalning på 11,2 miljoner euro förföll till betalning den 29 december 2021 och ökade bankens andel av ECB:s inbetalda kapital till 150,5 miljoner euro 2021 (2020: 139,3 mn euro). Finlands Banks andra delbetalning (11,2 mn euro) förföll till betalning den 28 december 2022, varvid bankens andel av ECB:s inbetalda kapital ökade till 161,7 miljoner euro år 2022.

I posten ingår sammanlagt 26,0 miljoner euro i nettojusteringsposter redovisade under olika år till följd av ändringar i kapitalfördelningsnyckeln.

8.2 Fordringar motsvarande överföring av valutareserver

Posten ”Fordringar motsvarande överföring av valutareserver” består av den del av valutareserven som Finlands Bank har överfört till ECB. Överföringen skedde i samband med övergången till Eurosystemet. Med stöd av artikel 30.2 i stadgan för ECBS och ECB fastställs bidraget för varje nationell centralbank i förhållande till dess andel av ECB:s tecknade kapital, varför postens storlek förändras vid ändringar i kapitalfördelningsnyckeln. På fordran betalas en ränta som baserar sig på den senaste tillgängliga marginalräntan på Eurosystemets huvudsakliga refinansieringstransaktioner och som räknas ut dagligen, fränsett den räntefria guldreserven.

Den 31 december 2022 uppgick Finlands Banks fordran motsvarande överföringen av valutareserver till 741,1 miljoner euro.

8.3 Nettofordringar relaterade till tilldelningen av eurosedlar inom Eurosystemet

I posten ingår den fordran som uppstår när beloppet av Finlands Banks sedlar korrigeras i enlighet med kapitalfördelningsnyckeln och den skuld som hänför sig till den andel på 8 % av sedlarna som tilldelats ECB. Motposterna till bägge posterna redovisas i balansräkningen i skuldposten ”Utelöpande sedlar”. ⁹⁾

Vid räkenskapsårets slut uppgick posten till 8 009,9 miljoner euro (2021: 8 263,0 mn euro). Förändringen berodde på att Finlands Banks sedelutgivning ökade med 4,0 % medan den totala volymen av utelöpande eurosedlar ökade med 1,8 % jämfört med 2021. På fordringarna betalas en ränta som räknas ut dagligen från den senaste tillgängliga marginalräntan för Eurosystemets huvudsakliga refinansieringstransaktioner.

8.4 Övriga fordringar inom Eurosystemet (netto) eller skuldposten övriga skulder inom Eurosystemet (netto)

Övriga fordringar/skulder inom Eurosystemet (netto)	31.12.2022 Mn euro	31.12.2021 Mn euro	Förändring Mn euro
Skulder/fordringar gentemot ECB härrörande från TARGET2-konton (inkl. saldon på korrespondentbankskonton inom Eurosystemet)	39 252,0	25 282,4	13 969,6
Nettoresultat av sammanläggning av monetära inkomster	-422,1	-483,1	61,1
Fordringar på ECB relaterade till ECB:s interimistiska vinstutdelning	–	2,8	-2,8
Summa övriga fordringar/skulder inom Eurosystemet (netto)	38 829,9	24 802,0	14 027,9

Den 31 december 2022 uppgick posten till 38 829,9 miljoner euro och bestod av följande tre komponenter: 1) Finlands Banks fordringar på ECB härrörande från ECB:s och de nationella centralbankernas betalningar som förmedlats och mottagits via TARGET2 och saldon på korrespondentbankskonton i centralbankerna inom Eurosystemet, 2) fordringar/skulder gentemot ECB härrörande från monetära inkomster som ska läggas samman och återfördelas inom Eurosystemet och 3) Finlands Banks fordringar på ECB härrörande från ECB:s interimistiska vinstutdelning och eventuella andra fordringar eller belopp som ska betalas tillbaka.

Vid slutet av året uppgick nettofordran på nettobetalningar förmedlade via TARGET2 till 39 252,0 miljoner euro. På posten betalas en ränta som beräknas dagligen på den senaste tillgängliga marginalräntan för Eurosystemets huvudsakliga refinansieringstransaktioner.

Den årliga sammanläggningen och återfördelningen av monetära inkomster mellan de nationella centralbankerna i Eurosystemet gav vid slutet av året upphov till en skuld på –422,1 miljoner euro till ECB (se ”Nettoresultat av sammanläggning av monetära inkomster” i noterna till resultaträkningen).

År 2021 ingick i posten också Finlands Banks fordringar i anslutning till ECB:s interimistiska vinstutdelning. För 2022 beslutade ECB-rådet på grundval av det totala resultatet för räkenskapsåret att varken fördela intäkterna från eurosedlar i omlopp eller intäkterna från värdepapper som förvärvats inom ramen för SMP-, APP- och PEPP-programmen (se 3.1 ”ECB:s interimistiska vinstutdelning” i redovisningsprinciperna). Här upptogs således inga fordringar i anslutning till den interimistiska vinstutdelningen vid utgången av 2022.

9. Övriga tillgångar

I posten ingår euromynt, anläggningstillgångar och investeringstillgångar (aktier och andelar) som innehas av Finlands Bank. Vidare ingår poster som hänför sig till värderingen av poster utanför balansräkningen, förutbetalda kostnader och upplupna intäkter och övriga tillgångar samt pensionsfondens tillgångar.

Materiella anläggningstillgångar

Bokföringsvärde	31.12.2022 Mn euro	31.12.2021 Mn euro	Förändring Mn euro
Markområden	6,8	6,8	–
Byggnader	60,0	66,0	-6,1
Maskiner och inventarier	10,4	10,8	-0,4
Konst och numismatisk samling	0,6	0,6	0,0
Summa	77,8	84,3	-6,5

Immateriella anläggningstillgångar

Bokföringsvärde	31.12.2022 Mn euro	31.12.2021 Mn euro	Förändring Mn euro
It-system	8,8	8,0	0,8
Summa	8,8	8,0	0,8

Övriga tillgångar (mn euro)

	31.12.2022	31.12.2021	Förändring
Euroområdet mynt	40,6	37,6	3,0
Aktier och andelar	22,6	22,6	–
Pensionsfondens fastigheter och resultatregleringar	10,2	11,3	-1,1
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	626,0	440,2	185,8
Poster som härrör från värdering av poster utanför balansräkningen	-50,1	2,6	-52,7
Övriga tillgångar	0,8	1,0	-0,2
Summa	650,2	515,4	134,8

Skulder

1. Utelöpande sedlar

Posten består av Finlands Banks andel av totalvärdet av utelöpande eurosedlar tilldelad enligt kapitalfördelningsnyckeln och justerad för ECB:s andel.

År 2022 ökade totalvärdet av utelöpande eurosedlar med 1,8 %. Vid slutet av 2022 uppgick värdet av Finlands Banks andel av utelöpande eurosedlar enligt fördelningsnyckeln till 26 567,4 miljoner euro (vid slutet av 2021: 26 100,1 mn euro). Totalvärdet av Finlands Banks utelöpande eurosedlar ökade 2022 med 4,0 % till 18 557,4 miljoner euro (2021: 17 837,1 mn euro). Detta var mindre än totalvärdet enligt kapitalfördelningsnyckeln och differensen, 8 009,9 miljoner euro (2021: 8 263,0 mn euro) har redovisats på tillgångssidan i delposten ”Nettofordringar relaterade till tilldelningen av eurosedlar inom Eurosystemet”.

Utelöpande sedlar (mn euro)	31.12.2022	31.12.2021
5 euro	75,2	74,8
10 euro	-83,6	-90,6
20 euro	3 315,3	3 250,2
50 euro	13 751,8	12 784,6
100 euro	-1 241,1	-1 179,9
200 euro	877,5	810,8
500 euro	1 862,4	2 187,2
Summa eurosedlar	18 557,4	17 837,1
ECB issue	-2 310,1	-2 269,5
CSM	10 320,0	10 532,4
Utelöpande sedlar enligt kapitalfördelningsnyckeln	26 567,4	26 100,1

2. Skulder i euro till kreditinstitut i euroområdet relaterade till penningpolitiska transaktioner

Skulder i euro till kreditinstitut i euroområdet relaterade till penningpolitiska transaktioner	31.12.2022 Mn euro	31.12.2021 Mn euro	Förändring Mn euro
Löpande räkningar (inkl. kassakrav)	4 684,5	101 053,9	-96 369,4
Inlåningsfacilitet	134 012,7	23 552,7	110 460,0
Inlåning med fast löptid	–	–	–
Finjusterande reverserade transaktioner	–	–	–
Inlåning relaterad till marginalsäkerheter	–	–	–
Summa	138 697,2	124 606,6	14 090,6

2.1 Löpande räkningar (inkl. kassakrav)

Löpande räkningar innehåller fordringar hänförliga till kassakravsinslåningen i kassakravspliktiga kreditinstitut. I skuldposten 3 "Övriga skulder i euro till kreditinstitut i euroområdet" redovisas dessutom separat medel för kreditinstitut som inte kan avyttras fritt och konton för kreditinstitut som är undantagna från kassakrav. Fram till den 20 december 2022 motsvarade räntan på kassakravsinslåningen den senaste tillgängliga marginalräntan som Eurosystemet använder i sina huvudsakliga refinansieringstransaktioner som genomförs i form av anbudsförfaranden. Den 27 oktober 2022 beslutade ECB-rådet att Eurosystemets inlåningsränta från och med den 21 december 2022 ska betalas på kassakravsinslåningen. Från och med juni 2014 har på bankernas inestående kassakravsmedel som överstiger kassakravet betalats antingen nollränta eller inlåningsränta, beroende på villkoren som är lägre.

Från och med den 30 oktober 2019 införde ECB-rådet ett system med tudelad ränta för kassakravsmedlen på så sätt att en del av kreditinstitutens överskottsreserver (dvs. de inestående kassakravsmedel som överstiger kassakravet) undantas från negativ inlåningsränta. Den årliga räntan på denna del var 0 %. De kassakravsmedel som överstiger kassakravet vid årets slut och som undantas från negativ inlåningsränta – dvs. den del som undantas – beräknades genom att multiplicera bankens reservkrav med multiplikatorn 6.¹⁰⁾ På den del som inte undantagits betalades fortfarande antingen nollränta eller ECB:s inlåningsränta, beroende på villkoren som var lägre. Sedan räntan på inlåningsfaciliteten stigit över noll den 14 september 2022 beslutade ECB-rådet att slopa systemet med tudelad ränta genom att sätta multiplikatorn till noll, eftersom det inte längre var nödvändigt att tillämpa tudelad ränta på de medel som överstiger kassakravet.

2.2 Inlåningsfacilitet

Inlåningsfaciliteten är en likviditetsindragande stående facilitet i Eurosystemet som bankerna kan använda för insättningar över natten till en på förhand bestämd ränta.

2.3 Inlåning med fast löptid

Tidsbunden inlåning är ett sätt att genomföra likviditetsindragande finjusterande transaktioner.

2.4 Finjusterande reverserade transaktioner

Finjusterande reverserade transaktioner genomförs för att hantera stora likviditetsfluktuationer.

2.5 Inlåning relaterad till marginalsäkerheter

Posten avser motparters inlåning i ett läge där marknadsvärdet av de säkerheter som motparten ställt underskrider det fastställda gränsvärdet.

3. Övriga skulder i euro till kreditinstitut i euroområdet

Den 31 december 2022 uppgick posten till 354,2 miljoner euro (2021: 305,7 mn euro). År 2022 ingick i posten repor. I posten ingick 2021 repor för 300,9 miljoner euro och säkerheter relaterade till valutaswappar för 4,8 miljoner euro.

4. Skulder i euro till övriga hemmahörande i euroområdet

I posten ingår skulder i euro till den offentliga sektorn (1 725,0 mn euro) och andra än kassakravspflichtiga finansinstitut (8,0 mn euro).

5. Skulder i euro till hemmahörande utanför euroområdet

Här upptas saldon på konton i Finlands Bank som innehas av internationella organisationer och banker utanför euroområdet (5 891,3 mn euro).

6. Skulder i utländsk valuta till hemmahörande i euroområdet

Den 31 december 2022 hade Finlands Bank inga skulder i utländsk valuta till hemmahörande i euroområdet.

7. Skulder i utländsk valuta till hemmahörande utanför euroområdet

Den 31 december 2022 hade Finlands Bank inga skulder i utländsk valuta till hemmahörande utanför euroområdet.

8. Motpost till särskilda dragningsrätter som tilldelats av IMF

I denna post redovisas Finlands Banks skuld motsvarande de särskilda dragningsrätterna (jfr motsvarande post under tillgångar). Till en början var de särskilda dragningsrätterna och deras motpost lika stora. Till följd av SDR-handel var fordringarna relaterade till särskilda dragningsrätter vid slutet av 2022 större än motposten på skuldsidan. Motposten på skuldsidan uppgår till 3 500,0 miljoner SDR. I balansräkningen redovisas posten i euro och värderad till kursen den 31 december 2022 (4 380,9 miljoner euro).

9. Skulder inom Eurosystemet

Skulder och fordringar inom Eurosystemet specificeras i noten till posten "Fordringar inom Eurosystemet" på tillgångssidan i balansräkningen.

10. Övriga skulder

Posten består av upplupna kostnader och förutbetalda intäkter samt leverantörsskulder och övriga skulder. Till upplupna kostnader och förutbetalda intäkter hänförs bland annat resultatreglerande poster som ska redovisas i samband med bokslutet och ränteskulder för långfristiga refinansieringstransaktioner. Under övriga skulder upptas bland annat skulder relaterade till mervärdesskatteredovisningar och förskottsinnehållningar.

Övriga skulder (mn euro)	31.12.2022	31.12.2021	Förändring
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	520,1	446,7	73,4
Leverantörsskulder	0,7	1,6	-0,9
Övriga skulder	1,6	-0,3	1,9
Summa	522,4	448,0	74,4

11. Värderingskonton

Här redovisas realiserade värderingsvinster på grund av marknadsvärdering av valutaposter och värdepapper. I posten ingår också uppskrivningar av markområden och byggnader samt värderingsdifferenser beroende på ändrad redovisningspraxis 1999.

Värderingskonton (mn euro)	31.12.2022	31.12.2021	Förändring
Guld	2 300,6	2 148,3	152,3
Valuta:			
USD	1 049,2	764,6	284,6
GBP	26,3	68,3	-42,0
JPY	19,4	72,9	-53,5
SDR	34,4	30,3	4,0
Andra valutor	0,2	0,2	0,0
Värdepapper	1,6	24,3	-22,7
Andelar i investeringsfonder	71,3	380,9	-309,6
Övriga uppskrivningar	125,4	132,8	-7,3
Summa	3 628,5	3 622,6	5,8

12. Avsättningar

Enligt 20 § i lagen om Finlands Bank kan avsättningar göras i bokslutet, om detta är nödvändigt för att trygga realvärdet av bankens fonder eller för att utjämna sådana variationer i resultatet som orsakas av förändringar i valutakurserna eller marknadspriserna på värdepapper. Avsättningarna uppgick vid slutet av 2022 till 5 094,7 miljoner euro. Avsättningarna består av generell avsättning, avsättning för realvärde, pensionsavsättning och avsättning för kurs- och prisdifferenser.

Pensionsavsättningen har gjorts för täckning av pensionsåtagandet. Finlands Banks pensionsåtagande uppgår sammanlagt till 569,5 miljoner euro, varav 100,6 % eller 573,2 miljoner euro är täckt. Förändringen av pensionsavsättningen under räkenskapsåret utgörs av upplösning av uppskrivningsfonden, -0,4 miljoner euro, och av pensionsfondens förlust, -2,6 miljoner euro, som täcktes genom upplösning av pensionsavsättningen. Vid slutet av 2022 hade fastigheter till ett värde av 9,9 miljoner euro reserverats som täckning för pensionsavsättningen (se ”Övriga tillgångar” i noterna till balansräkningen). Inga tillgångar har reserverats för täckning av återstoden av pensionsavsättningen (562,9 mn euro), utan den förvaltas som en del av bankens finansiella tillgångar.

Avsättningar (mn euro)	Summa avsättningar 31.12.2020	Förändring av avsättningar 2021	Summa avsättningar 31.12.2021	Förändring av avsättningar 2022	Summa avsättningar 31.12.2022
Avsättningar för kurs- och prISRISKER	1 164	21	1 185	-165	1 021
Generell avsättning	1 945	–	1 945	-47	1 898
Avsättning för realvärde	1 545	58	1 603	–	1 603
Pensionsavsättning	582	-6	576	-3	573
Avsättning för förluster av penningpolitiska transaktioner	–	–	–	–	–
Summa	5 237	73	5 309	-214	5 095

13. Kapital och reserver

Här ingår bankens grundfond och reservfond. Om bankens bokslut uppvisar förlust ska denna enligt 21 § i lagen om Finlands Bank täckas med medel ur reservfonden. Till den del reservfonden inte räcker för ändamålet kan förlusten tills vidare lämnas utan täckning. De följande årens vinst ska i första hand användas till att täcka förluster som lämnats utan täckning.

Kapital och reserver (mn euro)	31.12.2022	31.12.2021	Förändring
Grundfond	840,9	840,9	-
Reservfond	2 100,0	2 073,8	26,2
Summa	2 940,9	2 914,8	26,2

14. Årets resultat

Resultatet för räkenskapsåret 2022 blev 0,00 euro.

Årets resultat (mn euro)	31.12.2022	31.12.2021	Förändring
Utdelning till staten	–	26,3	-26,3
Finlands Banks andel av vinsten (överförs till reservfonden)	–	26,2	-26,2
Summa	–	52,5	-52,5

Händelser efter balansdagen

I enlighet med artikel 140.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt införde Kroatien den gemensamma valutan den 1 januari 2023 med stöd av rådets beslut (EU) 2022/1211 av den 12 juli 2022. I enlighet med artikel 48.1 i stadgan för ECBS och ECB och ECB-rådets bestämmelser av den 30 december 2022 ¹¹⁾ har centralbanken i Kroatien inbetalat sin återstående andel av ECB:s kapital. I enlighet med artikel 48.1 och 30.1 i stadgan för ECBS och ECB har centralbanken i Kroatien överfört valutareserver till ett belopp motsvarande Kroatiens andel av ECB:s tecknade kapital. Eftersom kapitalfördelningsnyckeln justerades när centralbanken i Kroatien anslöt sig till Eurosystemet, minskade Finlands Banks inbetalda andel av ECB:s kapital (kapitalfördelningsnyckeln) från 1,8369 % till 1,8221 %. Finlands Banks andel av ECB:s tecknade kapital är 1,4939 %.

Finlands Banks direktion godkände bokslutet den 28 februari 2023. Före det hade en förtida återbetalning på 250 miljoner euro från TLTRO III-refinansieringstransaktioner som var utestående den 31 december 2022 gjorts till Finlands Bank. Vid samma tidpunkt hade utestående TLTRO III-refinansieringstransaktioner för sammanlagt 99,3 miljarder euro återbetalats till Eurosystemet i förtid. (Se också 5.2 ”Långfristiga refinansieringstransaktioner” i noterna till balansräkningen.)

Åtaganden utanför balansräkningen

Åtaganden utanför balansräkningen (mn euro)	31.12.2022	31.12.2021
Futurkontrakt		
Det nominella värdet av köpkontrakt	46,4	–
Det nominella värdet av säljkontrakt	-30,0	-17,7
Marknadsvärde av FX-swappar	-19,4	8,1
Placeringsåtaganden i fastighetsfonden	69,8	35,0
Värdepapperslån	112,2	109,5

I enlighet med ECB-rådets beslut ställer Finlands Bank värdepapper som förvärvats inom ramen för köpprogrammen till förfogande för utlåning. Föremål för värdepapperslån är Finlands Banks innehav av säkerställda obligationer, företagsobligationer och offentliga värdepapper samt av värdepapper som förvärvats inom ramen för köpprogrammet med anledning av pandemin. Dessutom ställer Finlands Bank till förfogande för utlåning också värdepapper som ingår i bankens investeringsportfölj. Värdepapperslånetransaktioner utan kontant säkerhet redovisas vid årets slut på konton utanför balansräkningen.¹²⁾ Den 31 december 2022 uppgick det utestående beloppet av värdepapperslånetransaktioner till 112,2 miljoner euro (109,5 mn euro 31.12.2021).

-
- 1) ECB-rådets beslut 30.4.2020 och 10.12.2020.
 - 2) För APP-programmet redogörs mer ingående på [ECB:s webbplats](#).
 - 3) Se pressmeddelandet 10.3.2022 om ECB-rådets beslut.
 - 4) Se pressmeddelandet 9.6.2022 om ECB-rådets beslut.
 - 5) För PEPP-programmet redogörs mer ingående på [ECB:s webbplats](#).
 - 6) Se pressmeddelandet 16.12.2021 om ECB-rådets beslut.
 - 7) Marknadsvärdena är riktgivande och beräknas på marknadspriser. Om ett marknadspris inte finns att tillgå, beräknas marknadsvärdet med hjälp av Eurosystemets interna modeller.
 - 8) Se framför allt beslut (EU) 2020/138 av den 22 januari 2020 om hur de nationella centralbankerna i medlemsstater som har euron som valuta ska betala in Europeiska centralbankens kapital och om upphävande av beslut (EU) 2019/44 (ECB/2020/4), beslut (EU) 2020/136 av den 22 januari 2020 om hur nationella centralbanker utanför euroområdet ska betala in Europeiska centralbankens kapital och om upphävande av beslut (EU) 2019/48 (ECB/2020/2), och beslut (EU) 2020/139 av den 22 januari 2020 om villkoren för överlåtelse av andelar i Europeiska centralbankens kapital mellan de nationella centralbankerna samt om ändring av inbetalat kapital och om upphävande av beslut (EU) 2019/45 (ECB/2020/5).
 - 9) Enligt redovisningspraxis för utgivning av eurosedlar i Eurosystemet tilldelas ECB 8 % av det totala värdet av utelöpande eurosedlar månatligen. Den återstående andelen på 92 % tilldelas de nationella centralbankerna likaså månatligen så att respektive centralbank i sin balansräkning upptar en andel av de utelöpande eurosedlar som motsvarar bankens inbetalda andel av ECB:s kapital. Differensen mellan värdet på eurosedlar som tilldelats de nationella centralbankerna enligt denna praxis och värdet på utelöpande eurosedlar bokförs i posten ”Nettofordringar/nettoskulder relaterade till tilldelningen av eurosedlar inom Eurosystemet”.
 - 10) ECB-rådet kan justera multiplikatorn i linje med utvecklingen i innehaven av överskottsreserver.
 - 11) Beslut ECB/2022/51 av den 30 december 2022 om Hrvatska narodna bankas inbetalning av kapital, överföring av reservtillgångar och bidrag till Europeiska centralbankens reserver och avsättningar (EUT L 17, 19.1.2023, s. 94); Avtal av den 30 december 2022 mellan Hrvatska narodna banka och Europeiska centralbanken om den fordran med vilken Europeiska centralbanken ska kreditera Hrvatska narodna banka i enlighet med artikel 30.3 i stadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken (EUT C 18, 19.1.2023, s. 1).
 - 12) Kontant säkerhet som ställts vid värdepapperslånetransaktioner redovisas i balansräkningen (se 3 ”Övriga skulder i euro till kreditinstitut i euroområdet” och 5 ”Skulder i euro till hemmahörande utanför euroområdet” i noterna till skulderna).

Noter till resultaträkningen

31.12.2022

1. Ränteintäkter

Ränteintäkterna från hemmahörande utanför och i euroområdet uppgick till totalt 1 124,7 miljoner euro. Av detta utgjorde 182,8 miljoner euro ränteintäkter i utländsk valuta och 941,9 miljoner euro ränteintäkter i euro.

ECB-rådet inledde höjningen av styrräntorna den 27 juli 2022. Då steg räntan på inlåningsfaciliteten (0 %), vilket innebar ett avslut för de negativa räntor som i flera år tagits ut på inlåning i centralbanken. Denna s.k. negativa ränta hade fram till det tillämpats på inestående kassakravsmedel till den del som de översteg kassakravet. Från och med den 14 september 2022 har inlåning över natten och kassakravsinslåning gett upphov till räntekostnader. Fram till den 20 december 2022 motsvarade räntan på kassakravsinslåning marginalräntan i de huvudsakliga refinansieringstransaktionerna, men den 21 december 2022 ändrades räntegrunden till räntan på inlåningsfaciliteten. ¹⁾

Räntan på ECBS-poster, dvs. fordran på ECB motsvarande överföring av valutareserver, skulden och fordran för ECB:s sedelandel, tilldelningen enligt kapitalfördelningsnyckeln och den åtföljande justeringen samt TARGET2-saldona motsvarar marginalräntan i de huvudsakliga refinansieringstransaktionerna. Under 2022 inflöt ränteintäkter på dessa från och med den 27 juli 2022.

Ränteintäkter i utländsk valuta från hemmahörande utanför euroområdet (mn euro)	2022	2021	Förändring
Ränteintäkter från räntebärande värdepapper	69,2	55,2	14,0
Intäkter från diskonteringsinstrument	1,8	0,3	1,5
Ränteintäkter från banktillgodohavanden	0,3	0,0	0,3
Utdelningar på fondandelar	27,4	25,7	1,7
Övriga ränteintäkter	74,2	1,9	72,2
Summa	173,0	83,2	89,8

Ränteintäkter i euro från hemmahörande utanför euroområdet (mn euro)	2022	2021	Förändring
Ränteintäkter från räntebärande värdepapper	–	–	–
Ränteintäkter från banktillgodohavanden	0,2	0,2	-0,0
Övriga ränteintäkter	13,0	20,3	-7,2
Summa	13,2	20,5	-7,3

Ränteintäkter i utländsk valuta från hemmahörande i euroområdet (mn euro)	2022	2021	Förändring
Ränteintäkter från räntebärande värdepapper	3,1	3,1	0,1
Ränteintäkter från banktillgodohavanden	0,2	0,0	0,1
Övriga ränteintäkter	6,5	–	6,5
Summa	9,8	3,1	6,7

Ränteintäkter i euro från hemmahörande i euroområdet (mn euro)	2022	2021	Förändring
Ränteintäkter från räntebärande värdepapper	–	–	–
Intäkter från diskonteringsinstrument	–	0,1	-0,1
Ränteintäkter från banktillgodohavanden	0,1	0,0	0,1
Utdelningar från investeringar i euro	4,1	3,9	0,1

Ränteintäkter i euro från hemmahörande i euroområdet (mn euro)	2022	2021	Förändring
Ränteintäkter från ECBS-poster	334,4	–	334,4
Ränteintäkter från penningpolitiska poster	0,4	–	0,4
Ränteintäkter från penningpolitiska värdepapper	305,2	200,6	104,5
Ränteintäkter härrörande från negativa räntor på kreditinstitutens inlåning	262,8	633,4	-370,7
Övriga ränteintäkter	21,8	36,4	-14,6
Summa	928,7	874,6	54,1

Summa ränteintäkter (mn euro)	2022	2021	Förändring
Ränteintäkter i utländsk valuta från hemmahörande utanför euroområdet	173,0	83,2	89,8
Ränteintäkter i euro från hemmahörande utanför euroområdet	13,2	20,5	-7,3
Ränteintäkter i utländsk valuta från hemmahörande i euroområdet	9,8	3,1	6,7
Ränteintäkter i euro från hemmahörande i euroområdet	928,7	874,6	54,1
Summa	1 124,7	981,3	143,3

2. Räntekostnader

Räntekostnader i utländsk valuta till hemmahörande utanför euroområdet (mn euro)	2022	2021	Förändring
Övriga räntekostnader	-53,9	-1,4	-52,5
Summa	-53,9	-1,4	-52,5

Räntekostnader i euro till hemmahörande utanför euroområdet (mn euro)	2022	2021	Förändring
Övriga räntekostnader	-23,1	–	-23,1
Summa	-23,1	–	-23,1

Räntekostnader i utländsk valuta till hemmahörande i euroområdet (mn euro)	2022	2021	Förändring
Övriga räntekostnader	-0,0	–	-0,0
Summa	-0,0	–	-0,0

Räntekostnader i euro till hemmahörande i euroområdet (mn euro)	2022	2021	Förändring
Räntekostnader för penningpolitisk inlåning	-403,5	–	-403,5
Räntekostnader för penningpolitisk utlåning	-167,3	-321,8	154,5
Övriga räntekostnader	-18,0	–	-18,0
Summa	-588,8	-321,8	-267,0

Summa räntekostnader (mn euro)	2022	2021	Förändring
Räntekostnader i utländsk valuta till hemmahörande utanför euroområdet	-53,9	-1,4	-52,5
Räntekostnader i euro till hemmahörande utanför euroområdet	-23,1	–	-23,1
Räntekostnader i utländsk valuta till hemmahörande i euroområdet	-0,0	–	-0,0
Räntekostnader i euro till hemmahörande i euroområdet	-588,8	-321,8	-267,0
Summa	-665,8	-323,2	-342,6

3. Räntenetto

Räntenetto (mn euro)	31.12.2022	31.12.2021	Förändring
Ränteintäkter			
Ränteintäkter från finansiella tillgångar	222,0	147,2	74,8
Ränteintäkter från penningpolitiska poster	568,3	834,1	-265,8
Ränteintäkter från fordringar på ECBS	334,4	–	334,4
Summa	1 124,7	981,3	143,3
Räntekostnader			

Räntenetto (mn euro)	31.12.2022	31.12.2021	Förändring
Räntekostnader för finansiella tillgångar	-95,0	-1,4	-93,6
Räntekostnader för penningpolitiska poster	-570,8	-321,8	-249,0
Räntekostnader för skulder till ECBS	–	–	–
Summa	-665,8	-323,2	-342,6
RÄNTENETTO	458,9	658,1	-199,2

4. Valutakursdifferenser

Posten innehåller realiserade valutakursvinster och valutakursförluster från försäljning av poster i utländsk valuta. År 2022 redovisades sådana vinster till ett belopp av 59,4 miljoner euro.

5. Prisdifferenser på värdepapper

Här ingår realiserade vinster och förluster från försäljning av värdepapper. År 2022 realiserades en vinst på 18,9 miljoner euro för försäljning av värdepapper.

6. Värderingsförluster på valutor och värdepapper

Posten innehåller värderingsförluster på valutor och värdepapper. Varje värdepappersslag och valuta särredovisas i bokföringen. Under 2022 började räntorna stiga, varpå marknadspriserna på värdepapper sjönk. Det gav upphov till realiserade värderingsförluster på värdepapper i framför allt amerikanska dollar men också i andra valutor. I värderingsförluster på värdepapper redovisades sammanlagt 244,0 miljoner euro vid årets slut. År 2022 redovisades inga värderingsförluster på valutor.

7. Förändring av avsättningar för valutakurs- och prISRISKER

De realiserade nettoförlusterna till följd av valutakursdifferenser och prisdifferenser, sammanlagt 164,7 miljoner euro, täcktes genom upplösning av avsättningar för valutakurs- och prISRISKER i enlighet med redovisningsprinciperna. Avsättningarna har specificerats i noterna till skulderna.

8. Avgifts- och provisionsnetto

I posten ingår avgifter och provisioner som hänför sig till investeringsverksamheten.

9. Nettoresultat av sammanläggning av monetära inkomster

Monetära inkomster (mn euro)	31.12.2022	31.12.2021
Finlands Banks inbetalda monetära inkomster till poolen	546,8	507,5
Finlands Banks andel av monetära inkomster enligt kapitalfördelningsnyckeln	131,1	21,5
Nettoresultat av sammanläggning av monetära inkomster enligt kapitalfördelningsnyckeln	-415,8	-486,0
Justeringar av monetära inkomster tilldelade under tidigare år	-6,3	2,8
Avsättning för förluster av penningpolitiska transaktioner	–	–
Summa	-422,1	-483,1

I posten ingår nettoresultatet av sammanläggningen av monetära inkomster för 2022, vilket utgör en kostnad på 415,8 miljoner euro (2021: –486,0 miljoner euro).

De monetära inkomsterna för varje nationell centralbank i Eurosystemet beräknas på de årliga intäkterna av de reserverade tillgångar som centralbanken håller som motvärden till skuldbasen. Ränta som ska betalats på poster som ingår i skuldbasen ska avräknas från nettoandelen av de monetära inkomsterna. Om den nationella centralbankens reserverade tillgångar överstiger eller understiger värdet av bankens skuldbas, kompenseras skillnaden med den senaste tillgängliga marginalräntan i Eurosystemets huvudsakliga refinansieringstransaktioner.

I följande tabell specificeras posterna i de reserverade tillgångarna och skuldbasen samt den ränta som tillämpas på dem.

Reserverade tillgångar	Tillämplig ränta	Skuldbas	Tillämplig ränta
Guldreserverna i förhållande till centralbankens andel av fördelningsnyckeln för ECB:s tecknade kapital	0 %	Utelöpande sedlar	Tillämpas inte
Fordringar inom Eurosystemet motsvarande överföring av valutareserver till ECB (exklusive guld)	Marginalräntan för Eurosystemets huvudsakliga refinansierings-	Skulder i euro till kreditinstitut i euroområdet relaterade till penningpolitiska	Genererad avkastning

Reserverade tillgångar	Tillämplig ränta	Skuldbas	Tillämplig ränta
	transaktioner	transaktioner	
Utlåning i euro till kreditinstitut i euroområdet relaterad till penningpolitiska transaktioner	Genererad avkastning	Nettoskuld inom Eurosystemet på grund av TARGET2-transaktioner*	Marginalräntan för Eurosystemets huvudsakliga refinansierings-transaktioner
CBPP, CBPP2, PSPP - offentliga värdepapper och PEPP - offentliga värdepapper	Marginalräntan för Eurosystemets huvudsakliga refinansierings-transaktioner		
SMP, CBPP3, PSPP - värdepapper utgivna av multinationella institut, CSPP och PEPP (exklusive PEPP - offentliga värdepapper)	Genererad avkastning		
Fordringar på centralbanker utanför euroområdet relaterade till likviditetstillförande transaktioner	Upplupna ränteintäkter (enligt prestationsprincipen)		
Upplupen kupongränta på nedskrivna penningpolitiska värdepapper för vilka avkastningen och riskerna fördelas fullt ut	Tillämpas inte		
Nettofordringar inom Eurosystemet relaterade till tilldelningen av eurosedlar inom Eurosystemet*	Marginalräntan för Eurosystemets huvudsakliga refinansierings-transaktioner		
Upplupen ränta på penningpolitiska tillgångar med en löptid på minst ett år	Tillämpas inte		

* Beroende på nationell centralbank kan dessa komponenter antingen vara örönmärkta tillgångar eller ingå i skuldbasen

Eurosystemets sammanräknade monetära inkomster fördelas på de nationella centralbankerna enligt kapitalfördelningsnyckeln för ECB:s tecknade kapital. Finlands Banks nettoandel är lika med de monetära inkomster som banken betalat in till poolen (546,8 miljoner euro) minus Finlands Banks andel av de monetära inkomsterna enligt fördelningsnyckeln (131,1 miljoner euro).

10. Andel av ECB:s vinst

ECB delade ut en vinst för räkenskapsåret 2021 på 41,7 miljoner euro. Finlands Banks redovisade andel 2022 uppgick till 0,8 miljoner euro.

11. Intäkter från övriga stamaktier och andelar

I posten ingår utdelningar från BIS-aktier för 3,7 miljoner euro.

12. Övriga intäkter

I posten ingår 38,7 miljoner euro i Finansinspektionens intäkter. Vidare ingår 5,3 miljoner euro i fastighetsintäkter samt expeditionsavgifter och provisioner.

13. Personalkostnader

Personalkostnader (mn euro)	31.12.2022	31.12.2021
Löner och arvoden	50,3	49,6
Arbetsgivarersättningar till pensionsfonden	9,8	9,4
Övriga lönebikostnader	2,3	2,1
Summa	62,3	61,1

Medelantal anställda	2022 Anställda	2021 Anställda
Finlands Bank	373	368
Finansinspektionen	246	239
Summa	619	607

Direktionsmedlemmarnas grundlöner (euro)	2022
Olli Rehn	284 802
Marja Nykänen	258 644
Tuomas Välimäki	209 705
Summa	753 151

Till direktionsmedlemmarna utbetalades totalt 43 275,17 euro i naturaförmåner (lunchförmån, telefonförmån och bilförmån).

Bestämmelser om pensionskyddet för Finlands Banks tjänstemän finns i pensionslagen för den offentliga sektorn (81/2016). En direktionsmedlem kan efter avslutad mandatperiod få ersättning för inkomstbortfall, om personen till följd av karensbestämmelsen inte kan ta emot annat arbete eller pensionen från Finlands Bank är lägre än ersättningen för inkomstbortfall. Den fulla ersättningen för inkomstbortfall är 60 % av lönen och den betalas i ett år, efter samordning med pensionen från Finlands Bank, så att dessa tillsammans begränsas till högst 60 % av lönen.

14. Avgift till pensionsfonden

Under 2022 betalade Finlands Bank med bankfullmäktiges godkännande in en pensionsfondsavgift på 10 miljoner euro till pensionsfonden för att täcka räkenskapsperiodens underskott.

15. Administrationskostnader

Administrationskostnader (mn euro)	31.12.2022	31.12.2021
Materielkostnader	0,4	0,5
Kostnader för maskiner och inventarier	7,5	7,4
Kostnader för fastigheter	9,7	8,9
Personalrelaterade kostnader	2,4	1,0
Kostnader för köpta tjänster	15,6	15,1
Övriga administrationskostnader	2,4	2,3
Summa	38,0	35,2

Här redovisas hyror, möteskostnader, PR-kostnader, kostnader för köpta tjänster och kontorsartiklar. Som administrationskostnader redovisas också kostnaderna för utbildning, tjänsteresor och rekrytering.

16. Avskrivningar av anläggningstillgångar

Avskrivningar av anläggningstillgångar (mn euro)	31.12.2022	31.12.2021
Byggnader	3,8	3,7
Maskiner och inventarier	2,7	2,6
Summa	6,5	6,2

Avskrivningar av immateriella anläggningstillgångar (mn euro)	31.12.2022	31.12.2021
It-system	3,2	2,8
Summa	3,2	2,8

17. Kostnader för anskaffning av sedlar

Kostnaderna för anskaffning av sedlar var 6,0 miljoner euro.

18. Övriga kostnader

Största delen av övriga kostnader hänför sig till indrivningskostnader, kurs- och avrundningsdifferenser samt andra liknande kostnader.

19. Pensionsfondens intäkter

Här redovisas Finlands Banks och Finansinspektionens arbetsgivarandelar och arbetstagarnas andel av premieinkomsten, sammanlagt 13,6 miljoner euro, samt avgiften till pensionsfonden på 10 miljoner euro. Posten innehåller dessutom 3,3 miljoner euro i intäkter från pensionsfondens investeringsverksamhet och 1,7 miljoner euro i fastighetsintäkter.

20. Pensionsfondens kostnader

I posten ingår utbetalda pensioner, 29,2 miljoner euro, förvaltningskostnader och avskrivningar av pensionsfondens anläggningstillgångar.

21. Förändring av avsättningar

I posten redovisas 47 miljoner euro i upplösning av den generella avsättningen. Alla avsättningar har specificerats i noterna till skulderna.

22. Årets resultat

Resultatet för räkenskapsåret 2022 blev 0,00 euro.

1) ECB-rådets beslut av den 27 oktober 2022.

Bokslutsbilagor

31.12.2022

Mn euro	31.12.2022	31.12.2021
Aktier och andelar, nominellt värde		
Banken för internationell betalningsutjämning (BIS) ¹	22,4 (1,96 %)	22,4 (1,96 %)
Bostadsaktier	0,2	0,2
Övriga aktier och andelar	0,0	0,0
Summa	22,6	22,6
Kalkylmässig andel av värdepapperscentralens fond	0,3	0,3
Pensionsåtaganden		
Finlands Banks pensionsåtaganden ²	569,5	547,7
– därav täckt genom avsättningar	573,1	576,1

¹ Inom parentes Finlands Banks relativa ägarandel av utelöpande BIS-aktier.

² Siffran för 2022 inkl. indexhöjningen av pensioner och fribrev 1.1.2023.

Finlands Banks fastigheter

Fastighet	Adress	Byggnadsår	Volym ca m ³
Helsingfors	Fredsgatan 16	1883/1961/2006	52 108
	Fredsgatan 19	1954/1981	40 487
	Snellmansgatan 6 ¹	1857/1892/2001	23 600
	Snellmansgatan 2 ¹	1901/2003	3 225
	Ramsöuddsvägen 34	1920/1983/1998	4 800
Vanda	Säkerhetsdalsvägen 1	1979	334 243
Enare	Saariseläntie 9	1968/1976/1998	6 100

¹ Överfört till Finlands Banks pensionsfond 11.2002.